

నందిక ౨౮

[illegible]

సంవత్సరాదిసంచిక!

2 0 0

అంధప్రతికాకా క్షాల మను, తంబు శ్లేషినిధి, ముదాను,

అన్యుతాంజలం డీపో బొంబాయి లేక నంద్యాల.

చింతాద్రిపేట, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

లా హోరు కుట్ర కేసు.

ప్రత్యేక కమ్యూనికేషన్ల నుండి విచారించబడుచున్నది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

మేము పి.నాగయ్య భారతీయులను చూడవలసివచ్చినది. మిగతావారు వికారములను నుంచుచు నుండినట్లు, దేవాలయములలోనికి వెళ్లి చెప్పితిమి. నాలుగైదు రోజులు ఇక్కడ నుండిమి. తరువాత రంగూనుకు బయలుదేరితిమి. మాచినుమాను స్త్రీయగు మాతోమావ బయలుదేరినది. పి.నాగయ్య, ఒక మాత్రం, కొందరు మహమ్మదీయులు, మాతోచేరిరి. ప్రయాణమున చాలసారు లీమహమ్మదీయులు ఉపన్యసించెను. నలుగురు వికారములను నుంచులెనని ఇతని యాదేశము. పొందుతూ మహమ్మదీయులు కలిసి పంచేయుచున్నందున చాలసంతోషముగ నున్నది, ఇతడు చెప్పెను. వీరిలో వీరికి ఇట్టి భావమే యుండుగాకయు ఇతడు కోరెను. రంగూనులో నుండగా ముఘ్నుల పరిశీలించి, ఇక్కడకు వచ్చి ముఘ్నులను చూడవలసివచ్చి, వికారములను నుంచుదలచితిమి. మాచినుమాను స్త్రీయగు రంగూనులో ఆరేవు కానికొలంబోవైపున వెళ్లి పోయినది. జగతురాను, ప్రతినింగు సామాను, నాది కూడ స్త్రీయగు నోకేసల ముందుండెను. మేము రంగూనుకును కలకత్తాకును మధ్యగనుంటిమి. ఒకనాడు ముందెప్పుడైన నున్న చూడవలసియునని ఉంటే నేను ఎక్కడనున్నది బాగు. పరమానందు ఎం.పి. చెప్పినది జగతునింగు నాతోచెప్పినాడు. పరమానందు లాహోరులో నుంచులముద్రాకాణమును వెట్టింట్లు కూడచెప్పెను. నేను ఆమెకాలోనన్నప్పుడే ఇతని దుకాణముగరించి హిందూసాని పత్రికలో చదివితిని. మూలమున నేటిలోనుండి నన్ను గురించి వాకలుచేయవలసింది నేను జగతుతో చెప్పితిని. అక్టోబరు 29 వ తేదీని మేము కలకత్తా చేరితిమి. ఒక యూరోపియను ఒక ఇండియను ఉద్యోగి స్త్రీయగు మీదకువచ్చినారు. వారు మా ఆరోగ్యమును గురించి పరిశీలించి, ఎక్కడనుండి వచ్చితిమియు ఎక్కడకు వెళ్లుచుంటిమియు అడిగిరి. చాలమంది మిలిటరీ ఆఫీసులను స్త్రీయగుమాకు వచ్చి మమ్మునుగోధించి, ఒడ్డుమీద చాలమంది పోలీసువారు కాపుండిరి. ఈమిలిటరీ ఉద్యోగులతో ఇద్దరు భారతీయులు కూడ నున్నారు. కనడానండి వచ్చుచున్న ఒకనివద్ద 'టైపు' చేయు యంత్రముండెను. మరెయ్యివనివద్ద ఇంగ్లీషుపత్రిక ఒకటి యుండెను. వీరిద్దరు పోలీసువారి స్వాధీనముచేయబడిరి. మాదగర నేమియు రాజుద్రోహసంబంధమైన కాగితములు మున్నగునవి దొరకలేదు. పోలీసువారు వచ్చి వెదకుదురని మేముందరికి ముందుగానే చెప్పితిమి. అయితమున పుట్టింజే, ప్రతిపక్షపును సమద్రులులో పారవేయవలసినదని చెప్పితిమి. 15, 20 మంది ఒక్కొక్కసారి క్రొందరు తీసికొనిపోయిరి. మమ్మును ఒకదోటికి తీసికొనిపోయి, మేరు, ఎక్కడనుండి వచ్చిరి, ఎక్కడకు వెళ్లుచున్నది, వ్రాసికొనిరి. మాకందరకు ఒక్కొక్కప్పుడు పోర్టును ఇచ్చిరి. నేను దొంగమేను, చిరునామాను తెలిపితిని. నేను హంకాగునుండి వచ్చింట్లు చెప్పితిని. నేను యూరోపియనులవలెదుస్తులను వేసికొనియుంటిని కానితలపాగా యుండెను. నన్ను పట్టుకొందు రేమాయని దొంగమేనుచెప్పితిని. నాకు గగధు ప్రతికతో సంబంధమున్నదిగనుక భయపడితిని. నాసంగతిదొరతనమువారేమైన తెలిసినదేమోనని భయపడితిని. మమ్ము రైలువేస్తేవనుకు తీసికొనిపోయిరి. ఇక్కడ ప్రత్యేకముగ రైలునిర్దమగనుండెను. దీనిలో నెక్కి వెళ్లుటకు మాలోకొందరికిరిందింకారు. నేనేమి ఆధ్యంతము చెప్పలేదు. మాలోజగతు, బట్టలను మార్చి చేసి సింగపురమునుండివచ్చి ప్రయాణికులలో కలిసి వెళ్లిపోయెను. మేము రయిలులో ఎక్కడగనే తాళమువేసిరి. సాయంకాలము 7 గంటలకు రయిలు బయలుదేరినది. తరువాత బరద్యాశ్రమములో రయిలుఆగినది. ఇక్కడ ఆరవును కొనుక్కొనుని మాతోచెప్పి. తరువాత పొట్టుపట్టణములో నాగిది రయిలులోనిసిక్కులు, సబ్ క్రీఅకలుఆని కేకలువేసిరి. మరునాటి మధ్యాహ్నము మెగలుసెరాయి చేరితిమి. మేము కూరుముండెరైలు బండిలెలుపుటకు ఇనుపకడ్డెబ్బడుగ నుండెను మమ్మునుబట్టుకురానియ్యలేదు. పొట్టుపొట్టుమీద, నాబుభాను, జగతురామును, మాచితిమి. నాస్థిని వానియగు పరమానందు కూడ స్త్రీయగు లోనుండి తిప్పించుకొని బయట పడింట్లు వదిలి చెప్పెను. ఇతడు కలకత్తాలోనుండిట్లు పోయి తెలియజేసినాడు. మాతోవాలు రాను కూడ వచ్చెదనని చెప్పినాడు. రైలు ఏవైపుకు వచ్చుచున్నది తెలిసికొని కోరినాడు లాహోరు, వైపుకు వెళ్లుచున్నట్లు

చెప్పినాడు పరమానందు దగ్గర ఎక్కడ ఉండెడి నాబుభావ కమితేనెను. మేము దిల్లీచేరితిమి అక్కడ కూడ సిక్కులు రాకలు దేవాలయమును మాచి క్రీఅకలు ఆని కేకలువేసిరి. దిల్లీలో నాలుగు అయిదుగురు ప్రయాణికులను రయిలుకుండి దింపిరి. తరువాత మాబండి భాటిండావద్ద ఆపిరి. రాత్రి పడేటప్పటికి రయినింగు వచ్చితిమి. ప్రతినింగు, కిసింగు, కాకుసింగు, రమతులీ, నజ్జునుసింగు, చాలమంది పతానులను ఇక్కడ దిగిపోవచ్చిరి. నజ్జునుసింగు మానాము ఆలీనాను నాతోచేసినాడు. మేము పదిమందివరకు ఉండవచ్చును. రయిలు ముల్తానుకు వెళ్లుచుండెరినది. ఎవరియిండ్లకువచ్చాడు తిప్పుగ వెళ్లిపోవలసిందని మాకుచెప్పిరి. కాంతముగ కాలము గడవవలసిందనియు, మర్నాడుమేమియు చేయవద్దనియు, హితబోధ చేసిరి. కనుకకూరును స్త్రీయగు సందర్భములో తిరిగి తిరిగి గండ్రగోళములేకుండ ఇట్లు చేయబడినది. మాతోచెప్పిరి. రహమతు ఆలీయనుండి వేకపడి పోయెను. ప్రతినింగు, రల్లియాసింగు, కిసింగు, కాకుసింగు, నజ్జునుసింగు, మందరసింగు లోలా మరికొందరు లాహోరు వెళ్లితిమి. మోతచెందులేటిలో మేము బసచేసితిమి నావేరు రానుసింగు నేను గుమ్మస్తాతోచెప్పితిని. నాతోడి మేరును నిజముగానే చెప్పితిని.

ఇతనివాస్తవాల మింకను యిగియుండలేదు.

మరియొక నెలలో రెండు నెలలలో ఆనగా 1914 వ సంవత్సరము జనవరినెలలో, 'గాదరు' పత్రిక గురుమాఖి ఉరుకు గుజరాతిభాషలలో ప్రకటింపబడ సాగెను. ఈమాడు భాషలలోను ప్రకటింపబడు సంకలమున్నియు నొక్కటియే యెను ఈసంపుటములు వేరువేరుగా పత్రికలుగా ప్రకటింపబడెను. 1914 వ సంవత్సరముమార్చి నెలలో ఆమెకాదొర తనమావారి విదేశాగత పరిశీలకకాళివారు హరదయాలుని ప్రవాసితునిగా చేయుటకు చర్యను ప్రారంభించిరి. ఒకనాడు ఆమెకాళివారు భారతీయులను వెట్టుచుండి కూడియుండిన యొక వైద్యసభలో నుండు భారత దేశవిషయమును గూర్చి హరదయా అవస్థనించుచుండగా నాకాళిదొంగి స్వయముగ వచ్చి కేపటికోజాన మీద నాకచేరికి రావలసినదను నాభావత్రము దయలుపలిచ్చిరి. హరదయాలుదానభలోరాజుద్రోహ కరమగు నుపన్యాసము నొసంగెను. సభాసదులలో చాలమంది హరదయాలునియెడల సానుభూతిని కనుపరిచి మేము వివాదమునాడెదమని మిమ్ము ప్రవాసీయుల కంపకుండ నిగోధింప ప్రయత్నించెదమని నడిపిరి. చివరకు 1914-వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో హరదయాకును స్విట్జర్లండునకు వెళ్లెను. కనడానుండి ప్రవాసముగ కంపబడిన భాయీ భగవాన్సింగును మాత్రం భరకతుల్లాయును గాదరుపత్రికా నిర్వహణమునకు పూనుకొనిరి. నేనాపత్రికయందలి చిరుస్మృతాయంత్రమును నడుపువనినే చేయుచుంటినిగాని చేతనున్న కొక్కము నెలగుటచే 1914-వ సంవత్సరమున అగష్టునెలలో నచట జని మానిజేసితిని. ఆరోజులలో ననేకవిషయములు భారతీయుల మానసములకు కలవరపెట్టుచుండెను. (అల్ల నడివి ఆమెకాళి హిందువులకు గలగుచున్న కొన్నియబ్బుండులను సాక్షి నడివెను) పత్రికలలో నిట్టివిషయములే చిన్నారముగ ప్రకటింపబడుచుండెను. వీనిని గూర్చియే గాదరుపత్రిక గూడ తీవ్రముగ వ్రాసెను. 'కోమకటామారు' పొగయోడలో వచ్చినవారందరను మరల హిందూదేశమునకు బయలుదేరిపోవ నుండుటచే మాస్వాతంత్ర్యములను మాకొసంగుడని కోరుటకును అవసరమైనవో బలిమిమాపుటకును మేముగూడ నా యోడ మీద హిందూదేశమునకు వచ్చుట నుంచిదని తలచితిమి. ఈ యుద్ధేత్యముతోడనే కనడా-కాలిఫోర్నియా-హంక-హంకాంగులలోనున్న భారతీయులగూడ హిందూదేశమునకు వెళ్లుచున్నారని మాకు తెలిసినది. నెంటుజానులో నున్న మేము గూడ మానోదరులను కలసికొనుటకే సిగ్గపరచితిగాన మాతో పాటు వచ్చుట కంగీకరించుటకు సమ్మతించువా రింకెవరైన నున్నారేమో తెలిసికొనటకు మేము వేరువేరు బుట్టికొండ లింటకు బ్రదర్లెలు వీనా అన్వేరియాలకు వెళ్లితిమి. (అటుల వెళ్లినవారి పేర్లను చేసినకార్యములను సాక్షి చెప్పెను. వెళ్లినవారిలో సాక్షియును ముద్దయాలలో వెట్టుచుండియును కూడ నున్నాడు) తరువాత నేను నెంటుజానుకు మరలి వచ్చితిని. నానహకారులు లింబుకువెళ్లిరి. మేము 1914-1915 వ సం

వోర్టులలో సమావేశ మగుటకు నిశ్చయించుకొంటిమి. అరితినిమేము 12 గంటలపాటు 12 గంటలపాటు ఆచటనుండితిమి. మేమెవ్వరమును స్వగృహములకు పోరాదనియును కోమగటామారుయోడలోని ప్రయాణికులలోగలసి మాహమ్మలను ప్రకటింపవలెననియు ప్రయాణములను చేసితిమి. భారతీయులు స్వాతంత్ర్యములగున్ని ఇండియాకోతరమువారి ననుగతలెను. ఇయ్యనిచో బలిమిని యువయోగించవలెను. గొప్పలీనుకుబాటు నేర్పరచవలయును. వైద్యములకు బోధించవలెను. వారిని గాడవోరతనమువారి నెరియించుట మాకో కలుపుకొనవలెనని మేము నిశ్చయించితిమి. మేరుచతురంగి 'లాహో' మాత్రమున కాస్సానిస్సోగ్రు వెళ్లితిమి. దాలోమేము కాక మేతోలో నాగితిమి. అచట భారతీయులందరకు కోక గొప్పగవేసిరి. ఆసభకు రి-రి వేలమంది భారతీయులు వచ్చిరి. వికార్యముండవలెను. దేశీయస్వాతంత్ర్యములకు కాపాడవలెను అను విషయములగుగూర్చి అసభలో బరభకుల్లా రానుబందు భగవాన్సింగు మహమ్మదు అవస్థనించిరి. గాదరు ముద్రాకాలలో గాదరుదిగింజి అను గ్రంథము ఉరుకు కురుకుభగీతము లనేకములను చేర్చి ముద్రింపబడినది. ఆ గ్రంథము నందలి గీతములను కొందరు పాడిరి. ఇతర దేశములలో నున్నవారిస్థితో భారతీయులస్థితి పోల్చుచు నుపన్యాసముల నిచ్చిరి. యూరోపులో యుద్ధ మారంభమైనది వైద్యములన్నియు నచటికి పోయి యుద్ధము చేయుచున్నవి. కానమాకు స్వాతంత్ర్యముల నిండిని యడుగుట కిదిమంచిరుదనిని వారతలచిరి అటులవడిరి.

ఈసాక్షివాజ్యాలములోని ఈకడవటివిషయము కాత్రుసమ్మతమగు ప్రార్థనమే యగుచున్నది. భారతీయ వైద్యములు రింకొమున పోరుచున్న విగానమాకు స్వాతంత్ర్యముల నొసంగుదనియును గుటలో న్యాయవ్యతిక్రమమేమియునులేదు. సాక్షిమేజ్జెట్టు ఎదుట చెప్పినవిషయములకు నీవిషయములకేవలము విరుద్ధముగానున్న విగాన నీకండిగముస్వప్నపరపరతనని ముద్దయాలన్యాసవాదిమాచించెను) నేను మేజ్జెట్టుగారి ఎదుటచెప్పినవిషయములలో కండిగమేమియునులేదు సరిగనుస్వప్నముగనే చెప్పితిని హిందూదేశముందు వైద్యములు లేవు గనుక తగిన దెబ్బదీయుటకది మంచి కమయమని యే మొగుటవాదింపబడినది. మావైద్యములు యుద్ధముచేయుచున్నవిగాన మాకు స్వాతంత్ర్యముల నొసంగుదని యిడితిమనునది ఇట్టిరీతియలో చన మూటిని జరిగిన పిమ్మట 1898 వ సంవత్సరమున రాజపరీక్షకునాన దొరతనమువారు మన కోసంగినవాదాములను చెల్లించలేదనిగూడ మాకు వారి తెలిసి. మిలోమేముకలియుటకు సిద్ధముగానున్నామని సభలోనున్నవారిలో చాలమందినుడిపిరి. "మామా వ్యాపారములు ముగియగనే మిములకు కలుగు కొందు మని మరికొందరు వాదానముచేసిరి. గాదరుపత్రికకొర కనేకవేలదోల్ నాసభవారిచ్చిరి. మేము పిమ్మట కానుస్సానిస్సోగ్రు వచ్చితిమి. కొంతకాలమువరకును పొగయోడరాదని తెలిసి మేమువిడిపోయి దగ్గరనున్న పట్టణములకుపోయి పొలములలో కార్మికులముగ పనిచేసితిమి. చివరకు కోంతాయనుయోడ 29 వ అగష్టున హంకాంగునకు బయలుదేరినది ఆందులో భారతీయులగు మేము 70 మంది బయలుదేరితిమి. (బయలుదేరినవారిలో 19 గురేట్లు సాక్షిచెప్పెను వారిలో ముద్దయాలలో వెట్టుచుండినట్లు) అంబల్లానివాసియుగు పండితకాకిరాము సారంగచాలు నివాసులకు పంబాబుసింగనే మూలసింగును దరిపుసింగును మాతోరాల్లెను. 29-8-14 నకొరియా నాక బయలుదేరినది. ముగి 4.5 రోజులకు మేముహోనాలూకువచ్చితిమి. మేముజపానులోనున్న యొకహోమాను చేరవరకును విశేషము తెప్పియునులేవు. మాయోడయచట రిదినుములాగినది. అచటనే ప్రేమానందు ముమ్మలను కలుసుకొనెను. నాదానుసింగ్ లేక అజుపలా సింగ్ అతనిని తీసికొని వచ్చియుండురు. నాభాతియుగు రామరత్నండును కొట్లానివాసియుగు అమరసింగును యొకహోమాలో దిగిపోయిరి అమరసింగునకు సమద్ర ప్రయాణమునలన జబ్బుచేయుటచే నతడు దిగిపోయెను. రామరత్నండునకి హోడుగా నుండుటకు దిగిపోయెను. యొకహోమా నుండి మాయోడ జపానులోని కోజు వచ్చి అచట 2-3 రోజులగాగినది. ఒకనాడు మేము పట్టణములోనికివెళ్లితిమి. మా కొకహిందూసాని వాడుకనబడెను అతనిపేరు నాకు తెలియదు కొమకటామారునుగురించిన అనేకసంగతు లతరములము మాకుతెలిసినవి. మేమునాగసాక్షికి వచ్చితిమి. కోజునుండి నాగసాక్షికివచ్చుదారిలో మాలోకందరవద్దనున్న రాజుద్రోహపత్రికములను ఆయుధములనుతీసికొని వానినిసమద్రములో పారవేయుటకొరకు మా

లో నవాబుభావనావంతు జవ్వులాసింగను వారలకు మామూలులకు మల్లిఖార్జునాచార్యులకు మేము నియమించితిమి హంకాంతుల ప్రభుత్వద్వారా మనామానులను పరీక్షించురనిమాకు ఆచార్యుల నే తెలిసిందిగాన వారలకు పరీక్షించి మమ్ము తెలుపగలగలగడ మేములుచేసితిమి మమ్ముల ననుమానింప వుండుటకు మేము బాగ్రతీర్పడితిమి. మాలా నొకనివద్ద 2 పిస్తోలువారికివనియును వానినియుద్రములో పారవేసితినియును నవాబుభావనాచేప్పెను.

ఇంద్రసింగు గ్రంథియొద్ద "చక్రగింజ్" అను మున్నగు రాజద్రోహ బోధకములకు కవనములు సాంకేతిక లిఖింప నుండెను. అదికూడ సముద్రములో పారవేయబడింది. నాగ సాతీలీ చూగా నాదకాసింగు, మాజా ఇంద్రసింగు, హోషి యారూరు పోర్టుసింగు, వీరలు మమ్ములకువదిలెల్లిరి. కామి మంగేకు వెల్లువల వారు నాతోచెప్పిరి. నాదకాసింగు నకు సంగేలో నొకరియొద్దనుండి వైకము రావలసి యుండెను. అను పిమ్మట వచ్చుకట్టును, సాధ్యమైన యెడల ఇతర భారతీయులను కూడ తనతోడ పోయిని వచ్చునట్లుగా వారు చెప్పెను. అంతకు పూర్వముకూడ నారము మున్నగు నెల్ల యుండెను. ఇంద్రసింగును, పూర్వసింగును తమ స్నేహితులను చూచి వైకము తెచ్చుకొని కలసియుండెను. నాగ సాతీ నుండి మా నావ మణిల్లారు వచ్చెను. పట్టణమును చూచుటకు అనుజ్ఞ కోరితిమి. కాని, కాకనల్ గా రంగీకరించలేదు. జగద్రాము నకు మణిల్లార్లతోటి కట్టుండెను. కాబట్టి ఆతడచ్చటగిన్నె. నవాబుభావనా యొక్క గ్రామమును వసించువాడొక డప్పుడు మణిల్లార్ల నుండెను. ఆతడు నవాబుభావనకు పూచీపడెను. ఇమ్మిగ్రేవకాకటికములో కొంతవైకము భరావకుగ నుంచుండెను అందుమీద, నవాబుభావనకు దిగివచ్చెను. పిమ్మట మూడవగాడు నావ ఆరేవును వదలునయమునకు నవాబుభావనకు తిరిగి వచ్చెను. ఒకవైపున హిందువులకు, మఱియొక వైపున మహమ్మదీయులకు మూత్రమేగాక, మహమ్మదీయులలోని ఒకరికొకరికూడ మనస్తాపములు గలవని యాతడు నాతో చెప్పెను ఈసందర్భము వారలలో నభియోగముల కవకాశ మొసఁగెను, తాను వారి నందరి నొక్కటిగ రప్పించి యామనస్తాపములను తీర్చి, సభాభావనందలి ఆకు కూరలనుగురించి ప్రసంగించితినియు వాతడు నాతో చెప్పెను. జగద్రామును మణిల్లార్లతో నెంచిపోయెను. మేము మణిల్లార్లలోనుండగా, నై దాటుకు రిండియును (వారిలో కొకరి పేరు హాఫీజ్, ఒకడు కుంటివాను, మఱియొకరి పేరు బీరకాసింగ్ ఈజీవకాసింగు ఫిరోజ్ వ్రాతకేసులో ఉపయోగపడెను) నావలోనికి దిగిరి. మేముక సభ జరిగింది. హాఫీజ్ మాకు "అడ్రెస్" బిసగి, కథ న విని చేసెను. (అవిద్యమును "గదర్గింగ్" రెండవపుటలో ప్రచురించబడి యున్నది.) "భారతమాతయొక్క మొత్త" అను కవనమును కథాంశవేసి తిని(సాతీ దాని నాద్యంతయు కోర్టులో అప్పగించెను) మణిల్లార్ల వదిలి మానావ హంకాంగుచేరకు మామావస్తువులను బాగ్రతీతో పరిశీలించి సందేహస్థులగువారిని ముగ్గులులోనె పారవేయునటుల మాకు హితము బోధింపబడెను. హంకాంగు యొద్ద పోలీసువారు మమ్ములకు బోధనచేసిగాని, దోషస్థు భావముగలదియేదీయును చూచుద్ద కవనడలేదు. మాపేళ్ళకు /వాసికొనిరి. ఎక్కడినుండి వచ్చుచున్నామో ఎచ్చటికి వెళ్లుచున్నామో అని వారు మమ్ముల నడిగిరి. మాలా న సేతులు (నాతో హో) అబద్ధపుపేర్లు చెప్పితిమి. కాక ప్రాకాసింగ్ నుండి హంకాంగునకు వెళ్ళినప్పుడు మేము చాలాగా తిరుగుత భేదములను పరిగణించలేదు. వానానానుడియే మాకు బత్తెయి కొలరబడెను. హిందువులు, మహమ్మదీయులు అందరకు ఒక్క వంటగదినుండియే అన్నము తెచ్చుకొనుచుండిరి. మా మా కొడుకు నంట చేయుట కై పది నుండి వారు హిందువులు వీరు మహమ్మదీయులు అను వ్యవస్థ లేక, నుండి ప్రతిరోజు వంటపుకారము నియోగించుచుండు.

హంకాంగులో దిగితిమి. మేము (ఇండియనులు) సుమారు డబ్బదిమంది యుండితిమి. మే మందరము గురుద్వారము యొద్దనే నిలిచితిమి. అచ్చట కాదా నుండి వచ్చిన ఇండియనుల ననేకులకు మేము చూచితిమి. మేము చేరిన పిమ్మట కనెడా నుండి అనేకులు వచ్చి గురుద్వారములో నాతోకలసిరి. ఆ ఇండియనులు మాతో నిట్లుచెప్పిరి. "మేము పోలీసు క్యాంపులకు విచారింపితిమి. ఈ సోజులుగా ఇండియను వాన యే దియు వెళ్లుట లేదు గాన, మీర పోలీసులని ఈ మహావచ్చెప్పిరి." మరదిమందమును గురుద్వారమునందలి ఇండియనులందరమును కొత్తాల్లిలోపోలీసు క్యాంపుకాగియొద్దను వెల్లితిమి. మాయొద్ద వైక మునుపొవు

చున్నదని మేము ఆ క్యాంపుకాగికి మొత్తంపెట్టుకొనిగా, 20 మంది 20 మందిగ మమ్ముల నిడియారు పుట్టుట కేర్పాటులు చేయునని క్యాంపుకాగారు చెప్పిరి. మేముదరము నొక్కటిగ వెళ్లుటకు నిశ్చయించుకొంటి మని యాకరికి తెలియజేసితిమి. మేముమరునాడు మరల క్యాంపుకాగియొద్దను వెల్లితిమి ఒక్క నావలో 20 మంది ఇండియనులకు నెక్కువ యెక్కించుమని పిప్పింగుకుంపెనీలవారు నిరాకరించునటుల ఆతడు మాతో చెప్పెను. మాకు బత్తెయిల నియ్యలేదు. మేము గురుద్వారము చేరితిమి; అందరకు కలిసి కర్తవ్య మేమని యాలోచించితిమి. హంకాంగులోనుండు ఇండియన్ సిపాయిలచేతకు కల్ల, మావిషయము గానింపబడిన ఆ క్యాంపును గుఱించి ప్రసంగించుటకు తీర్మానించుకొనిరి. గురుద్వారమునొద్ద పోకకథ జరిగెను. రాజద్రోహ బోధకములకు కవనము బిప్పుకెప్పుడెను సముద్రముమీదుగ గాన, భూమిమీదనే ప్రయాణముచేసి ఇండియను మరలవచ్చుట సాధ్యమగునామని కనుగొనుటానితిమి. ఈయుద్దేశముతో మాలోనైదుమంది రైలుమార్గముకట్టకట వెల్లితిమి. మేము చీనాకాక సులుగాగారి చూచితిమి. కేల మీదనే ఇండియను వెళ్లువార్డును ఆసామకరమైనది గనుక, భూమిమీదగనె వెళ్లేదనిరి. పిమ్మట మేము క్యాంపులో జర్మన కాక సులుగాగారి చూచితిమి; ఇండియను వెళ్లువార్డు సహాయము కాకతెని కోరితిమి. మరల సాయంకాలము రండి; బ్రిటిషు కాక సులుగాగారి ఆఫీసు ఈ చెంతనే యున్నది. వానను, అంగ్లేను వేసవారు అనేకులును నావద్ద చెవ్వ వెళ్ళున వచ్చుచున్నారోయని కను మెలకువతో గమనించుచున్నాం. కాబట్టి, నాయొద్దనువచ్చునపుడు కడు బాగ్రతగ నుడుబిడని యాతడు చెప్పెను. మేము సాయంకాల మారని బసకు వెల్లితిమి. కాని, యాతడు మాకు సహాయము చేయలేక పోయెను. హంకాంగుకు తిరిగి వెళ్ళుటకష్టమరేమియు చేయజాలకుంటిమి కాబట్టి మేములులనె చేసితిమి. సాయంకాలమువచ్చుడు గురుద్వారములో సభ జరిపితిమి. మేము, కనెడానుండివచ్చి ఇమ్మిగ్రంట్లు, కొందరు సిపాయిలు ఆసభలో జోక్యము వున్ను కొంటిమి. జల్లకదూరుబిల్లాకుండి వచ్చిన యొకడు సుజాబీ భావనా "చక్రగింజ్" అను గ్రంథమునుండి పద్యమును బిప్పగించెను. పిమ్మట కనెడా సజ్జనసింగు ప్రసంగించుట కారంభించెను.

80-వ తేదీ విచారణ.

లాహోరు మే 1:—లాహోరునుండి నన్ని తిరిగి ఉదయము పరగంటలకు సాగంభమై పూర్వావన అమావ సింగు తన వాజ్మూలములో తిరువారు తెలియజేయుచు న్నాడు:—నేను, నాస్నేహితు. ఎప్పుడో సంతోషము అట్టొబరు మాసాంతమున, స్వేచ్ఛలే రైలుమార్గ సహాయవ వచ్చితిమి. ఏడుగురు లాహోరుకువచ్చిరి. సలుగురు మాచరము సేరిలో బసచేసిరి. జగతురాము ఎక్కడనున్నది భాయిరచరమ నంచని కనుక్కొంటిమి. మేముందరము లాహోరు బహుము లో కలిసికొంటిమి మేము నాకాకనాంతకు వెల్లితిమి చేసవకా, లహోరులోని నవంబర—18వ తేదీలను సభలు లచేయుటకు యేర్పాటుచేసితిమికాని, నేనీసభలకు వెళ్లేదు. ముల్లాన్ జములులోనున్న మాస్నేహితులతోను, జములులో నున్న కమగటామానునీకులతోను మాట్లాడినాము. లాహోరు సభలో తిరుగుబాటునుపట్టించుటకు, డబ్బును ఆయుధము లగు సుంపాదింపవలయునని తీర్మానించినట్లు జగతురామునాకు చెప్పినాడు. మల్లీసభజనోకరకు నేను, నాస్నేహితులకు, నేను చేరువదేశములకు వెల్లిపోతిమి. మాగాలోని ప్రజలకును, అయి లాముఖ్యులకు, నైసిలలకును, బోధించుటకై గవంబరు 19 వ తేదీ సభ జనగలసి యుండెను. తిరిగి నైతిర్యము చేయుచుండి. చందాచేయువిషయమై సభలో వచ్చించుచుండి నది బురిపోట్లకునే సాముల సుపాదింప వలయునని కొందరుచెప్పిరి. మరనందరులే భాధించుటకను. అందుచేత బురిపోట్లు చేయువాడదనిరీ కుట్రను సుబుధించి:వాన చందాలు వేసికొనలెదో లేదా గవర్నమెంటు ప్రజ్ఞాపించుచో జి నవలయునని వీరి యుద్దేశము. గవర్నమెంటు ప్రజ్ఞాపించు లాటిచేయ మొదలు వెట్టినచో త్వరలోనే పోలీసువారు పట్టు కొందురని ఒకరు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము బురిపోట్లు చేయువాడదని చివరకు నిశ్చయించు కొంటిమి. ఎకకర్తవ్యను సారమువారు చందాలువేసికొనుటకు నిర్ణయించబడినది. ఆయుధములను కొనుటకును, ఈయుధ్యులనుకు సంబంధించిన ఖర్చుల నిమిత్తమును, చందాచేయు బాధ్యతను తాను వహించుచునని వాధానసింగుచెప్పెను. ప్రజలకును, నైసిలకును సంగతులన్నియు బోధించవలయునని

అలోచించితిమి. తానె ఇటీవల కలకత్తాకు వెల్లిసినియు, విచారింపగా నామ్మి చెల్లించినదెడల ఆ యుధములు దొరకు నని తెలిసిందని మాకు పరమానుభవమున తెలియజేసెను. పహ్లావాగోరి, పోలములలో తరువార సభ నవంబరు 22, 23వ తేదీలను జరిగింది. చాలమందినామకు లీసభకు వచ్చి యుండిరి. ఆయుధములు కొని తెచ్చుటకు ఇద్దరు కలకత్తాకు పంపబడినట్లు చెప్పచున్నాను. ఆయుధములలో వీరిద్దరి కలిసికొని ఆయుధమును తీసికొనుటకు యేర్పాటులు చేయుచుండిరి. కాని ఈ ప్రయాణము జయప్రదముకాలేదు. ఆయుధములకు తెచ్చుటకు జగతుసింగు పిహారకు పంపబడినట్లును, తాను లాహోరు కంటోన్మెంటులో, నొకసిపాయినిమాడగా నతడు సహాయముచేయుచునని చెప్పియున్నాడు. అక్కడను కొందరు మనవ్యులను తీసికొని వెళ్ళవలయుననియు, కర్తవ్య సింగు నాతో చెప్పినాడు. జగతుసింగు పిహారకు పట్టుకొనబడెను. తరువార మాగా వద్ద ముఖ్యమైన సభయొకటి జరిగినది. నాయులలో ముఖ్యమైన వారందరు, దీరికెవచ్చిరి. లాహోరు కంటోన్మెంటులో మారుసానుగ్రమ్ము ప్రదేశము మీదపడుటకు యేర్పాటులు చేయబడినట్లును, మరువచ్చుటకు తీసికొని వచ్చిన యెడల ఒక సిక్కుసిపాయి సాహాయ్యము చేయవలసి చెప్పినట్లు కర్తరు సింగు సభలో తెలియజేసెను. దీనికి నేను ఒప్పుకొనలేదు. వీరిని చేయుటకు తగిన సామర్థ్యము నున దగ్గర లేదని ముగ్గురు వద్దని నారు. తరువార మే మందరము మరువచ్చుటకు పోవుచేయుటకు వెల్లితిమి. తరువార మే మందరము కలిసికొనలసిక సాంకేతిక స్థలము మల్లనపురము. మేము కొందరు గురువ్యులను తీసికొని వచ్చుటకు వెళ్ళిచున్నాము. కదా. వీరి ఖర్చులకై కొంత సామ్మి మాచేలి కియ్యబడినది. ఈసామ్మిను ఇక్కడను తెచ్చితిమి. లాహోరుకంటోన్మెంటు వద్దకున్న టెల్లిగ్రాఫ్ తీగలకు నడిచేయుటకు సాధనములను సుపాదింపవలసి కర్తరుసింగు వాగ్దానము చేసెను. ఇట్లు చేయుటకు కర్తరుసింగు యేర్పాటులను జరిగించవలయునని మేము మలనపురము సభలో నిశ్చయించితిమి. నవాబుభావనను ఇతని జగ్గమువారు ఇక్కడనున్న రైలు వేను కూడ భగ్గంపము చేయుటకు యేర్పాటు చేయించవలయునని కూడ నిర్ణయించు కొంటిమి. ఈలోపు క్రొత్త చాలని తీసికొని వచ్చితిమి. లాహోరు కంటోన్మెంటుమీద ఫలాని తేదీ పడుటకు నిశ్చయించితిమి. ఇందుకు సన్నాహములు చేయుచుండిరి. కాని మనసాహాయ్యము చేయుచునచెప్పిన సిపాయి నెలవు వున్నుగిని బసలే అనూ వెల్లిపోయినాడు. అందు చేత నితరు కంటోన్మెంటులో లేడు. దీనివలన మే ముకొనిన పని కాలేదు. లాహోరు కంటోన్మెంటు, మీద పడుటకు ఇతర ప్రదేశములనుండి రావద్దని మేము చూడలను పంపించితిమి. కొందరు దూతలు ఆలస్యముగ వెల్లిచెప్పిరి. అప్పటికంతయు మించియుండి. వీరప్పుడేబయలుదేరిరి. వీరిలో 80 మంది ఫిరోజుపురములో చేరుకొని నట్లు తరువార నాకు తెలిసింది. 15 గురు రైలుమీద లాభి చూనాకు వెల్లిపోయిరి. తక్కిన వారు బుద్ధవెక్కి వెల్లిరి. బుద్ధవోనివారికిని పోలీసువారికిని కొంతసోరాటును జరిగింది. కలిరెప్పెక్కురును, జములుదారును, వాత్సవేయుడిరి. తరువార ఫిరోజపురములోనాంతములు పట్టుకొనబడిరి 1914 సం॥ నవంబరు, 21వ రుచుమాసములలో నేను, నాస్నేహితులును, లాహోరు, అయ్యత సరము, లూథియానా, హెషియాపురము, నవాను మారు, జలందరు, ఫహ్లావో, కపర్తలా, అబాలా కాశి మున్నగు పట్టణములకు వెల్లి, వచ్చెడివారము మేము జలందరులో నవంబరు 21 వ తేదీని ఒక బుగాలివాయును చూచి చాలసేపు మాట్లాడితిమి. మాజట్టులో నొకమంది యున్నారని బుగాలి అడిగినాడు. మరువచ్చుటకు కొదువలేదు. ఆయుధములు మాత్రము వలయునని కర్తరుసింగు బయలు చెప్పినాడు. ఆయుధములే వైక సప్తముచేయుచురాము మేము అడుగగా, ఆయుధము దొరకవచ్చునకాని సామ్మి వెట్టినచో రాంబులకు తయారచేసి యుచ్చెదనని చెప్పెను. మేము సామ్మి ఇచ్చెదమని చెప్పితిమి. బుగాలియు చాలమందిజట్టుచేర్చించేయుచున్నారాయని, కూడ మేము అడిగితిమి. ఆయుధములు, సామ్మి క్రమక్రమముగ ఆయి పోవుచుండుటవలన పోచేయువారు కొద్దిమంది మాత్రమేయున్నట్లు చెప్పినాడు. ఈబెంగాలి, కర్తరుసింగుకు, ఒకరినొకరును ఆరు ఏడుతోలాలను ఇచ్చెను. కాకలో డిసెంబరు 5 వ తేదీని వ్రెటినింగును వచ్చి కలిసికొన్ను బుగాలి చెప్పెను. ఖైదీకర్తకు వీరినబాంబులు తయారచేయుటకై వాయుగొనుకరణుకు దీనినెంబరువచ్చి

జాబులు.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

నూతన పురవాసి. ఎ.కె. జి. కామ్రాయ్. విద్యార్థి ముని, స్వల్పము. పురవాసి:— బ్రహ్మచర్యంబులకు చింతిలు చున్నాను.

I

కానినామ జాబు.

అయ్యో,

ఈనెల 28వ తేదీ బుధవారమునాటి నానావార్తలలో నుండును. మేము కలెక్టరుగారి వారు నానావార్తలలో జరిగి చిన వివాదములలో, నెలలలో జరుగవలయున్న రాజధాని సభకు నీ క్రింది ప్రతినిధుల నెన్నుబడి చేసిరి. ది హానరేబుల్ శ్రీ కొచ్చర్లకోట రామచంద్ర వేంకటకృష్ణారావు బహదూరు బి.ఎ. పోలవరంబుగారు. వాళం రామలింగయ్యగారు వక్తరులు. డిగ్రీ కాలేజీ డిప్యూటీ ప్రాముగారు భూస్వాములు. డిగ్రీ కాలేజీ వేంకటసుబ్బయ్య ప్రకాశరావుగారు భూస్వాములు. గవర్నమెంటు కలెక్టరు. చాళి రామసోమయాజులు రిలక్టరాజు సుబ్బారావుగారు హాయికోర్టు వక్తరు. మతా మణిక్యంగారు డిగ్రీ కాలేజీ వక్తరు శ్రీరాజాకాకర్లపూడి రామచంద్రరాజు బహదూరుగారు ప్రాప్రయిటరు.

రాజధాని సభలో నీ క్రింది యంతములుకూడ చర్చింప బడదగినవిగా నిశ్చయింపబడినవి.

- 1. తెనుగు జిల్లాలకు వేరే యూనివర్సిటీ యగత్యము.
2. తెనుగుజిల్లా లన్నియు కలిపివేరే ఒకపరగణాగా ఏర్పాటుచేయించవలసినదని గవర్నమెంటు వారి ప్రార్థించుట.
3. జిల్లా హోస్టల్కు, సర్కారు ఉద్యోగములు కానివారిని ఎలెక్షన్లలో నెన్ని డెంటుగా నియమించుట ముందినది.
4. ప్రతినిధిమండలి ఒక రెజిస్ట్రేషన్ జిల్లా యుండవలసిన యవశ్యకత.

సంఘసభ్యులు.

II

శ్రీ విక్టోరియా మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ చిహ్నము బాలికా పాఠశాల.

అయ్యో!

శ్రీవిద్య. ఇది మనదేశమున నవసరమా? లేక యవ సమా? అను సంశయము, నేటి కనేక దినముల నుండి జన్మించుచున్నది. దాని పర్యవసాన మేమయ్యెనో, నేటికి మన ప్రతిజిల్లా యందును, తాలూకా యందును గల, బాలికా పాఠశాలల సంఖ్యయే తెలుపగలదు. అయితే ముప్పటికిని దానిని, నిషేధించు ఛాందసులు లేకపోలేదు. ప్రకృతము, ప్రాజ్ఞులెట్టి మార్గము ననుసరించుచున్నారనగా, అనేకమంది నవనాగరకులవలంబించుచున్నారని, నూతనమైనదాని నామోదించుటయు లేదు; ఎవ్వరో కొందరు ఛాందసులు నిషేధించుచు విరుచుట యులేదు. లేదితర ప్రదేశములందోరే మా తాలూకా ప్రజలు గూడ, శ్రీవిద్య యవశ్యకమే యని నిశ్చయించి మా యూరున నొక బాలికా పాఠశాల, (దాని పేరుననే జిదితరుగు) కాలానుగుణముగా, సుమారు పది పండ్లదేవుల క్రిందట స్థాపించియుండిరి. దీనికి విశేష మూలధనము లేవన్నను, శ్రీ శ్రీ శ్రీ ముగళుల, ముక్తాల జమీందారుల, ఉదార భావము వల్లను, శ్రీ కాళేశ్వరరావుగారు మొదలుగూడ ఉదార భావము, పట్టుదల, వీరివల్ల నేటికంతయు జయద్రథముగానే సాగుచున్నది. ఇటీవల, ఈ పాఠశాలవిషయములో కొన్ని మార్పులు, జరిగినవని తెలియుచున్నవి. అనేకన, ఈ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని వేతన మిందుక యధికము జేసి బాలుర లోయర్ సెకండరీ స్కూలులో నొక యుపాధ్యాయునిగ జేయుట, ఇప్పటి కాన్కూలు పెట్టిననాటినుండి పని చేయుచున్న సహాయోపాధ్యాయుని, ప్రైవేటు కాలేజీకి తీసివేయ నిశ్చయించుట. రాబోవు వత్సరము వీరికి మారుగా నూతనోపాధ్యాయుల నిర్దేశింపబడుట ఇది యెంతమాత్రము బాగులేదనియే చెప్పుచున్నాను. ప్రధానోపాధ్యాయునికి అధిక వేతన మిచ్చుట సరయేగాని అచ్చటినుండి తీసివేయటంత ముందికాదు. ఏలయన, చాలకాలమునుండి వాచ్చట నుండుటచే, బాలిక లందరకును, వాచ్చందు, పితృ ప్రేమాభిప్రాయవంతి యున్నవి. వాగును సర్వస్వతంత్రముతో వారివారి యిండ్లకు గూడ బోయి, పాఠశాల, పుత్రికల పెంబడి పెట్టుకొని వచ్చి నట్లు, తీసికొని వచ్చెదరు. నే నొకనాడు హాస్పిటలులో నుండగా, ముగ్గురు బాలికల కేదో కేహస్వాస్థ్యములేదని వీరు స్కూలునుండి తీసుకొని వచ్చిరి. వారిని మార్చుటచే బాలి

వృత్తాంత లేఖలు

నెల్లూరి వార్తలు.

(స్వయం విలేఖకుని కథ నుండి)

రామండు సభలు.

ఆస్తికమహాజనసభ:— 4 X 6 తేదీ ఉదయము 7 మొదలు పదిగంటలు వరకు సాయంత్రము 5 1/2 మొదలు 7 వరకు అయినద తేదీ సాయంత్రము 5 1/2 మొదలు 7 వరకు పురమంది రము ప్రక్కనుండు చేంబయ్యపాటన నీ సభను జరుపుదురు.

రాష్ట్రీయ సభ:— 4 X 6 తేదీ పునాకండు గంటలు మొదలు 5 గంటలవరకు 5 తేదీ 12 గంటలు మొదలు 5 వరకు 6 తేదీ 12 మొదలు 5 వరకు పుర మందిరమున జరుగును.

సంఘ సంస్కరణ సభ:— 5 తేదీ 7 1/2 గంటలు మొదలు పదిన్నరవరకు 6 వ తేదీ నాడు వైదికమున నియమింప బడిన గంటల మేరకును పురమందిరముననే జరుపబడును.

సనాతనధర్మ మండలి సభ:— 5 తేదీ యేడున్నర మొదలు పదిన్నరవరకు 6 తేదీ సాయంత్రము ఆరు మొదలు ఏడు గంటలవరకు ఫండాకీనున జరుగును.

ఎడ్యుకేషన్ కాన్ఫరెన్సు:— 7 తేదీ ఏడున్నరమొదలు పదిన్నరవరకు, 8వ తేదీ 12 మొదలు అయిదుగంటలవరకు పుర మందిరమున జరుగును.

పరిశ్రామిక సభ:— 7 తేదీ 12 గంటలు మొదలు 5 గంటల వరకు పురమందిరమున జరుగును. (9 తేదీ వెంకటగిరి మహారాజుగారి స్కూలునందు జరుగును.

రెడ్డి మహాజనసభ:— మేనెలలో జరగు సభలలో నే జరుప ప్రయత్నము చేయుచున్నాను.

బహుమానోత్సవము:— బాలికా పాఠశాలలో పేరుజెందిన రంగనాథులపేట పాఠశాల బాలికలకు బహు మతులు ముడిస్ట్రీట్ల మనగలుగారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద 28-4-15 తేదీన జరిగినసభలో నియ్యబడినవి.

మార్పు.

ముడిస్ట్రీట్ల మనగలుగారైన యన్. రామస్వామయ్యం గారిని పాలఘాటునకు మార్చిరి.

చిత్రాపార్వతి.

29 తేదీనాడు ఏటియత్సవమును పేరుతో నెన్నార డిలో నొకయుత్సవము మూడువందత్సరములనాడు నిలిచి పోయినది జరిగినందులకు సంతోషించుచున్నాను. ఇందులకు ప్రయాసపడిన ఎం. వరదాచార్యులు శ్లాఘనీయులు.

ఉపాధ్యాయుల మార్పు.

రంగనాథులపేట స్కూలునకు ఇరువదిరూపాయల జీతముగల ప్రధానోపాధ్యాయులు చాలరని మార్చి ముప్పది రూపాయల యద్యోగము నొకరిని సుపాధ్యాయులుగా నేర్పరచిరి. కాని తగినకట్టడము లేక, బాలిక లకస్వపడుట అధికారము గనుంచుకున్నారు.

గుంటూరు వార్తలు.

(ఒక విలేఖకుని కథనుండి)

కడగండ్లవాస.

గుంటూరు ఏప్రిల్ 28:— 27 వ తేదీన పగలు 2 గంటలకు ఇక్కడ వడగండ్లవాస కురిసినది. తీవ్రమైన గాలి వలన నింటికప్పులలోనుండికూడ వడగండ్లు గృహములలో పడి నవి. కొన్నిచోట్ల పెద్దపెద్ద వడగండ్లు పడినవి. మరికొన్ని పేటలలో పెద్ద మత్తములంత వడగండ్లుపడినవి. బాలుర దోసిలితో నెత్తుకొని నీసాలలో పోసికొని కొండలు నోటిలో వేసికొని అతిశీతలమునకు సహింపలేక చిందులు క్రొక్కసాగిరి. అంతట వర్షము ఆగినది.

కలకు చాల కష్టముగా నుండును. ఉపాధ్యాయులకు బాలు రలవడింత, త్వరలో బాలిక లలవడుటలేదు. ఇక నానమా యోపాధ్యాయులను తీసివేయుటయు అంత సమంజసము కాదు. ఏలయన 'అణుదండయేట అగ్నిగండము' వారిప్పుడు నజనవయేట ప్రైవేటుగకు బోవలెను. పదియేండ్ల యను భవము చాలకా? కాబట్టి, ప్రధానోపాధ్యాయునిని, అధిక వేతన మిచ్చి యందుంచుట, ఈ సహాయోపాధ్యాయుని తీసి వేయక, వారికితోడు, మధ్యమతము, ఇద్దరిని, లేక అధమ పక్షము ఒకరినైనను ఏర్పాటుజేసి, పాఠశాలను అభివృద్ధి లోనికి దీసికొని రావలెనని, కమిటీవారిని నే నెంతయు ప్రార్థించుచున్నాను.

నందిగామ.

విలేఖరి.

శ్రీవిద్యార్థివృద్ధి సంఘము.

ఏప్రిల్ 27 తేదీన సాయంత్రమున శ్రీయుత కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు వై సంఘము పక్షమున సనాతనధర్మ మండలిలో "విజయనగర సంస్థానము"నుగూర్చి శ్రీలకు ఉష్ణ న్యాయ మూలకముగా బోధించిరి. ఈసంఘమువారు ఇదివరకు అగ్రహారములను, అగండ్లుపేటలోను మ్యాజిక్కు లాంతరు బొమ్మలద్వారా కొన్ని ఉపన్యాసముల నిచ్చియుండిరి.

బహుమతి సభ.

ఏప్రిల్ 29-వ తేదీన టవున్ హైస్కూలుహాలులో గవర్నమెంటు బాలికాపాఠశాలలోని బాలికలకు బహుమా నము లొసంగుటగాను శ్రీజయంతి రామయ్యపంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద నొక సభ జరుపబడెను. అట్టి సమయ మున బాలికలు, నాటకములకు, పాటలను నమిక్కిలొలబటును, జడ మున్నగు ఆటలను నాడి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. వీరిక నూతన ప్రదర్శనమును జూపిరి. ఒక చిన్న బాలికను క్రింద కూర్చుండపెట్టి తెనుక నొక పెద్దపట్లను నల్లని గవును వేసి నిలువబెట్టిరి. ఆపిల్ల వెనుక ముగ్గురునుసమ్యలు పెద్దమతా బాలను కొయ్యలతో పెట్టుకొని నిలుబడిరి. దీపములనాపిరి. అంభకారముజేసిరి. అంతట వెనుకనుండి వారు మతాబాలను కాలిపి. మతాబాలనుండి చుత్తములవలె తెల్లని అగ్నికణములు చుట్టుప్రక్క ప్రసరించెను. కొండలేనప్తములుకాలి చిల్లులుపడి నవి. క్రిందగచ్చుఆగుటచేత అగ్నికణములుచింది అంజలిమీద పడెను. ప్రక్కనుగుంపుగాకూర్చున్న పసిబాలికలతోక్కడు పడి చాల యిబ్బందిపడిరి. ఈప్రదర్శనమును ఇట్టిచోటనేల చేసిరోతెలియలేదు. దీనిభావము అందరికిని గ్రహస్వాముకాలేదు కాని దీనినిబట్టియొకటి యూహించితిమి. పూర్వము విద్యలేక అజ్ఞానాంధకారములో నున్నట్లును ఇప్పుడు జ్ఞానతేజస్సుతో నిండియున్నట్లును, అందుకు నిదర్శనముగానిది ప్రదర్శించియు లూహించుచున్నాము. ఇట్టి బాలికాబాలికలతో నిండియున్న గృహమందు ప్రదర్శింపదగదనినొక్కకక్కానించుచున్నాము.

తరువాత బాలికలకుబహుమతిలొసంగబడెను. బాలికా పాఠశాలల కబ్జిస్ట్రాంటు ఇక పెక్కిళ్ళున్నారైన మిస్. లాజర్న్ దొర సాని గారు మనోహరమైన చిన్న వ్యాసమును జదివిరి. తరువాత కొండవేంకటప్పయ్యగారి కిట్లు ముచ్చటించిరి. హిందూబాలికాపాఠశాల గనుక వారుబాలికాధర్మము లను బోధించుప్రదర్శనములే ప్రదర్శించినవారగుండున. నేటి చుక్కెంటు ఆఫ్ టెన్నిస్ లోని బ్రహ్మలేసిన తెనుగులో అంత సమయానుకూలముగనుండలేదని చెప్పుచున్నాను. మనపురాణములందు నీతిబోధకములైన కథలు వెక్కిరిగలవు. మరియు సంగీతమునందు గవర్నమెంటు అధికారులు ఎక్కువకదలిసి కొనకొరుచున్నామనిరి. కడపట అగ్రాసనాధిపతిగారు సమయానుకూలముగాకొన్ని సంగతులు చెప్పి ముగించిరి.

మంగళములు పాడి సభ ముగింపుకులేబడెను.

Table with 4 columns: పచ్చకర్పూరము, కలకు, తులం, and values. Rows include పచ్చకర్పూరము, కలకు, తులం, గోరోజనము, కస్తూరి, and అమృతంజనం.

ఏజెంట్లు కావలెను.

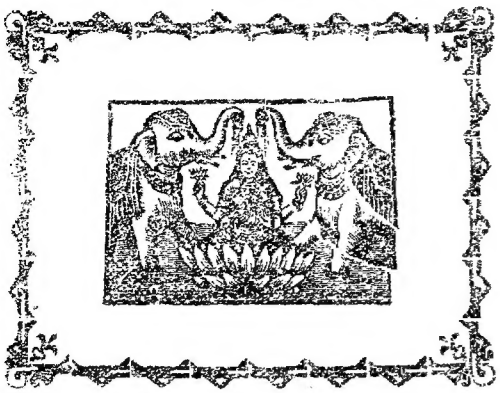
లిలావతి నవలలకు చందాదారులను కేర్పూరానికి నెల ౧-కి రూ ౧౨ లు జీతమిచ్చి రూ ౮ లు బట్టెమీయాలిబడును. నెల కిరువదిమందికంటె నెక్కువ చేర్చుకొని జీతమును హెచ్చింపబడును.

మేనేజరు:— లీలావతి సమాజము, రాజమండ్రి, గోదావరిజిల్లా.

కావలెను

సమృద్ధమైనట్టియు శ్రాత్తమార్పులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంట్లును, జిల్లా ఏజెంట్లును, డివిజను ఏజెంట్లును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెన్నులుకూడ ఇయ్యబడును పనిచేయు సమర్థతపట్టిగర్వనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు వెంటనే ఈదిగురు చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ఏ. యస్. రంగను, ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ, 81-ఏ. తేరువీధి, తిరుపల్లి క్లబ్బి, చెన్నపట్టణము.

ఆంధ్రపత్రిక

115-వ సం॥ మే నెల 3-తేది

సోమవారము.

స్థానిక స్వపరిపాలన.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక స్వపరిపాలనను గురించిన యొక నవీన ప్రకటనను వెలువరించినారు. ఇదివరలో నీ విషయమును వినుచుచుటకు నేర్పడిన రాయల్ కమిషన్ వారు చేసిన సలహాల బూద స్థానిక ప్రభుత్వములవారి యభిప్రాయములను సేకరించి అందుమీద తమ నిర్ణయములను విసరించినారు. స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు స్థానిక ప్రభుత్వములకును సంబంధమొక్కవ. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి స్థానిక స్వపరిపాలనయందలి మేలుకీసులను తెలియజెప్పవలసినవారు స్థానిక ప్రభుత్వములు. స్థానిక స్వపరిపాలకుల బలాబలములను హెచ్చించుటకును తగ్గించుటకును సంబంధించిన విషయములలో స్థానిక పరిపాలకుల యభిప్రాయములనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సాధారణముగా సంగీకారదృష్టితో జూడవలసియున్నారు. స్థానిక ప్రభుత్వముల వారి యభిప్రాయమైన స్థానికాధికారుల యభిప్రాయమే కొంతవరకు నగుచున్నదనుట నిజము. నేటి ప్రకటనగూడ పైకి జూడ నీవిధపుభావమునే చదువరులకు గలిగించుచున్నది. అయినను విమర్శించుటలో మన మొక్క విషయము మరువరాదు. ఎప్పుడు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మార్గపరమనిమిచి తమ యభిప్రాయములను గోరిలో యప్పుడే స్థానికాధికారులు కొంత - ప్రైవేటువులమనో భావగతిని ననుకరించియే యుందురు. ఈవిధముగా జూడనిండియా ప్రభుత్వము వారి ప్రకటనలోని కడపటివాక్యము మిక్కిలి విలువగలది. తాము ఈ ప్రకటనలో తెలిపిన యంతములను కార్య పరిమళుదైర్యముతో వివరించి నారట. నష్టముల నెరిగియుకూడ అభివృద్ధి మార్గమరసి వానిజంకక యుక్తమింపవచ్చునని నాంట్. ఈవిషయములను మనసులో నిడికొని స్థానిక ప్రభుత్వముల వారు తమ ప్రకటనను సమన్వయము చేసికొనవలెనట. ఈమాటలతో ముగించుటకు గవర్నరు జనరల్ గారు నిర్ణయించుకొని నప్పుడు ప్రకటన యందలి సూక్ష్మ శమంత జాగ్రత్తగా వ్రాసినారని తలంపవలసింది నను విశేషచర్చకు నెడములేదు. ఇండియా ప్రభుత్వ స్థానిక పరిపాలన యభివృద్ధి యగుటయే పరమోద్దేశమని తెలిపిన విదవస్థానికాధికారులు న్యాయముగా చేయవలసిన మార్పులను చేయుకొని వేరు రని సమ్మతకు వీలులేదు. అయినను హార్డింజ్ ప్రభువర్యుడు పండుకాలము నియమింపవలసిన తమమనస్సుననుండి సంపూర్ణాభిప్రాయములను నిష్కర్షగా జెప్పి స్థానిక స్వాతంత్ర్యమును త్వరలో నెలకొల్పి కడంగియండిన నెంతో బాగుండెడిది. నేటి ప్రకటనమునుబట్టి చూడ నగరపాలక సంఘములకును పట్టణపాలక సంఘములకును గ్రామపంచాయతులకును నిప్పటికంటె

నెక్కువ స్వాతంత్ర్యము లెక్కువగా కలుగ గలవనుట సూచితమగుచున్నది. పెద్దనగరములలో నగరపాలనా సంఘముయొక్క యంగన్వయము బొంబాయి నగరపాలక సంఘపు నంగన్వయమును పోలి యుండవలె ననియు సాధ్యమగుచున్న నగరపాలక పట్టణపాలక సంఘములజే ఛాతునుకరింపవలెననియు రాజప్రతినిధిగారు భాసించినారు. మద్రాసు పురమునకు త్వరలోనే బొంబాయి పురమునకున్నంత స్వాతంత్ర్యము కలుగదన్నది. బొంబాయిలో సింహమువలె మెచ్చుచేరి ఆంగరమునకు కిరీటు ధరింపని రాజను ప్రభూతి గాంచినాను అట్టి ప్రభూతిని మదరాసునూ దెవ్వరుగడిచి స్థానిక పరిపాలనమునకు గీర్తిని దేవలసి యున్నాలో చూడతగి యున్నది. జిల్లా కలెక్టరుగారికి కార్యజాలపు బరువు ఎక్కువయగుచున్నట్లు అందుచేత పట్టణపాలక సంఘముల తొందర యతనికి లేకయుండుటయే జెప్పయట. కాని మార్పు క్రమముగా రావలెననియు ప్రజల అధికారిని గురికొనునెడ నిర్బంధముండరాదనియు నొక్కొక నయమున కొందరనగరములు సమర్థము నిర్వచనమునకు నిలువకున్న కలెక్టరుగా రట్టివారిని నియమింపవచ్చుననియు తెలియజేయుట మొదటి యత్నమున కాబంకరము ఇప్పుడు ఆత్మలకు లోబడి పురపాలక సంఘములు క్రొత్తపనులు చేసికొనుటకుగాని ఉన్నవానిని తగ్గించుటకుగాని స్థానిక ప్రభుత్వల యనుమతి యవసరము. ఇట్టి యనుమతితో నక్కరయుండరాదని రాయల్ కమిషన్ వారు సిఫార్సుచేసిరి. ఈసలహాకు స్థానిక ప్రభుత్వముల రు మొత్తముగా వ్యతిరేకముగా నున్నారు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కమిషన్ వారి యభిప్రాయమునే ఆమోదించుచు ఒక్క ఋణపడిన సంఘములవిషయమున మాత్రము స్థానిక ప్రభుత్వము వారియనుమతి యవసరమని భాసించుచున్నారు బట్టెలవిషయమున నగరపాలక సంఘములకు స్వాతంత్ర్యము పూర్ణముగా నుండవలెనని రాయల్ కమిషన్ వారు వ్రాసిరి. ఒక్క నిర్బంధ మాత్రముచిరి. ఎప్పుడును ప్రతిపట్టణ పాలక సంఘమును నిర్ణయమున నొక మొత్తమునకు తక్కువగాక నిలవయుండకొనవలెననిది. ఈవిషయమై స్థానిక ప్రభుత్వములవారు వేరు వేరు అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. కమిషన్ వారిచ్చిన సలహా ననుసరించు పద్ధతి ఇదివరకు బొంబాయిలో నున్నదట. నంగరాష్ట్రాధికారులు కొన్ని చోట్లలో నీపద్ధతి ప్రయోగార్థము ప్రకటించుట ఈవిధముగా నన్ని ప్రభుత్వముల వారును సుముఖత్వమే కనుబరిచినారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఈపద్ధతి దృష్టిలోనిడి పనిచేయవలసిగ దనినారు. కొన్నికర్చుల కిదివరకు నగరపాలక సంఘములు ఇతరుల యత్నవందవలసి యుండినది. తమ నొకరుల చేర్చుచుగనుటకు గూడని సంఘములకు స్వాతంత్ర్యము లేదు ఈరెండు నిర్బంధముల, కొన్ని ఇతర జాగ్రత్తలతో, ప్రోత్సహేయ వలసినది యంగీరింపబడినది ఇక ముందు పూర్వాటి కలెక్టరుగారు ఈనగరపాలకుల తేర్చరచిన ఎనిమిది చూపాము జనానుజీతిమింత యుండరాదని వ్రాయు కాలము మూడుగును గదాయని విద్యావంతులును నయోవంతులును కారవంతులును సాధారణులుగూ డిప్యూటీ కలెక్టరులకంటె నెన్నియోరెట్లు సమర్థులును నగునంధి కారాధ్యక్షులకు సంతసము కలుగుననుటకు నడచే హములేదు. ఈవిధముగా నగరపాలక సంఘములకు అంగన్వయ విషయముననేమి వ్యయనిర్ణయ విషయమున నేమి కార్యనిర్వాహక విషయమున నేమి నేమిగానున్న త్వరలో నైనను

విముక్తి కలుగనుండుటకు మన మొక యావంద పడవలసి యున్నాము. గ్రామపంచాయతుల సంగతి యగును. నిండియా ప్రభుత్వము వారు కొంత ముందుకడియే ప్రచరించినారు. రాయల్ కమిషన్ వారు గ్రామపంచాయతులను కొద్దిసాటి సినిలు, క్రిమినల్ శక్తులతో ప్రారంభించి స్వధిపరచి దానికీల్పాండు నెప్పులో నొకభాగమును నిచ్చుటవలననుబండు సంతలు మున్నగువాని నాదాయముల నిచ్చుటవలనను సినిలు వ్యాజ్యములలో స్వల్పమైన ఫజలువిధింప నధికారమునిచ్చుటవలనను ఆదాయ మేర్పడవలయునని యభిప్రాయపడిరి. ఆయభిప్రాయములను నిండియా ప్రభుత్వమునా రామోడించిరి. ఇది యందరిచేతను సానుభూతితో చూడబడినదట గాని కార్యక్రమ కష్టములకు ప్రభుత్వములవారనేకములను జూపినారు అందులో ముఖ్యముగా మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలి జాగ్రూత కనుపరిచినారు పంచాయతు లిప్పటికో నైచ్చిక్రముగా పృథ్వికాలపికవే నట గ్రామము లోని పెద్దలు గ్రామము మొత్తమునకు సంబంధించిన విషయము లాలోచించుకొనుటకు కడంగవలెనట. న్యాయ విచారణాకర్తుల విషయమున ఇరుకెత్తులవారును నొప్పుకొనిన పంచాయతి కోర్టు ఏర్పడవచ్చునని తెలిపి మద్రాసు విలేజ్ కోర్టుల ఆక్టును, 1916 వ సంవత్సరపు విలేజ్ పంచాయతి రెగ్యులేషన్ ను చూచుట. మద్రాసు ప్రభుత్వము వారికంటె బాగా, మధ్యపరగణాల ప్రభుత్వముల వారికంటె నెక్కువ జాగ్రత్త చూపినారు. పంచాయతి పద్ధతియే ప్రజలకు క్రొత్తదట, కావున కూడదనినారు. బాగాళము, విహారము, బరిస్సాల ప్రభుత్వముల వారు ఆసాము ప్రభుత్వము వారు విషయమును సుముఖముగానే ఆలోచించినారు ఇన్ని యభిప్రాయ భేదములున్నను నిండియా ప్రభుత్వమువారి మార్గము దృఢముగా కన్పించుట స్లామనీయుము. ప్రజలతో కలసి పంచాయతి పద్ధతినెల కొల్పుటకు నెంతవరకు వీలుకలదో అంతవరకు స్థానిక ప్రభుత్వముల సమృద్ధితో సంపూర్ణముగా నీపద్ధతి ప్రయత్నింప బడవలసినది అనివ్రాసి పంచాయతి హైందవ భూమిలో విశేషభాగమునకు చిరపరిచితమనియు సాంఘిక కార్య నిర్వహణములకు క్రింది జాతులవారు సాధారణముగా పంచాయతుల నేర్పరచికొనుట యాచారమనియు చొకదారి పంచాయతులనియు లోకలుండు యూని యులనియు గ్రామ పారిశుధ్య పంచాయతులనియు గ్రామ విద్యా పంచాయతు లనియు కొన్నికృతక పంచాయతు లిప్పటికే పనిచేయుచున్నవనియు పరపతి సంఘములు మున్నగువి పంచాయతి పద్ధతిన బోధించుటకు ధనములై యున్నవనియు స్వల్పముగు సివిల్ వ్యాజ్యముల నిర్ణయములకు కొన్ని స్థలములలో పంచాయతు లేర్పడి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవనియు మరొకొన్ని స్థలములలో ప్రయోగానన్వయం గన్నవి యనియు వీని యన్నిటిని బట్టి చూడ పంచాయతుల నిర్మాణమునకు కొంతసామగ్రి యున్నదని యర్థమగుచున్నది యనియు ప్రోత్సలవాక్యపరంపరను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కట్టికొనివచ్చుటను దలంచిన నెవ్వరు పంచాయతిపద్ధతికి మంచికాలమురానున్నదని తనివజెందకపోవ? ఇంతవ్రాసి విదవ పంచాయతుల నిర్మాణమునసియివిషయము లగమనింపవలసియునునన్నవమూత్రములకు నిర్వచించుటచేత స్థానిక ప్రభుత్వలకున్న స్వాతంత్ర్యము నుండియా ప్రభుత్వ లిచ్చుచున్నారనుటనిజమేకాని ఆస్వాతంత్ర్యమును పంచాయతుల నిర్మింపకుండుటకు విమోగింపరాదని స్పష్టముగా సూచించి

విరోధా మహాసంగ్రామము

ఇంగ్లండు

నాకాధికారుల విరోధము.

లండను మే 1:— నాకాధికారుల లిట్టు ప్రకటించుచున్నార:— 25 వ తేదిన చేసిన యుద్ధమునట్టి బ్రిటీషు, ఆస్ట్రేలియన్లైనవారు, గల్లిపోలిస్ పక్షమునందు దింపబడెను. ఫ్రెంచివారి సైన్యము ఏమోఖాదపు ప్రాంతమున దింపబడెను. సెడ్డోల్ బహర్ ఆను బలవత్తరమున ప్రదేశమున 26 వ తేదీ మాట్టడించిరి. అందుచే ద్వీపకల్పముయొక్క కొనుదెగు చున్న సైన్యమునకు భయములేక క్రమముగా నాపని జరిగెను. 27 వ తేదీ సాయంకాలమువరకు ఆస్ట్రేలియనులు, న్యూజీలాండువారు తుర్కీ వారి సేనకపర్యాయము పాఠదోటులయేగాక వారి సే ఎదురుతాకుటకు ప్రారంభించిరి. కుంఖలాలోని ఫ్రెంచిసైన్యమున కిట్లై సంభవించెను. కాని వారెంతమాత్రము స్థలమును పోగొట్టకొనలేదు. 28, 29 తేదీలన మిత్రమండలివారు విక్రాంతిదీసికొని, ఆక్రమించుకొనిన భూమిని బలపరచుకొని, సైన్యములనుదించుట ప్రారంభించిరి. కేత్రువుల ముట్టడి బలహీనమయ్యెను. వారు తిరిగివేయబడిరి. మనకు నష్టము గొప్పగానేకలిగినది. తుర్కీయుద్ధనాకలు మహిమ ఫిరంగులుకాల్చుట కనేకపర్యాయములు యత్నించెనుగాని క్లీవు నలిజతెల్ నావను బాడగానే ప్రతిపర్యాయమును పారిపోయెను. మన క్లీవు నలిజతెల్ నావ 8100 టన్నుల సామాను తీసికొని పోవుచున్న నావను ముంచినది. తుర్కీవారి కోటల మీద 29 వ తేదీ మన యుద్ధనాకలు గుండ్రము కురిపించెను. బ్రతుంపు యుద్ధనాక మియిడాన్ కోటమీద గాల్చెను. ఈ కోట ముందుచున్నది.

సారాయి నిషేధము.

లాయిడ్ బార్ని గారి సలహాలు.

లండను, ఏప్రిల్ 30:— త్రాగుడును గూర్చిన సలహాలను నేటిదినిమున లాయిడ్ బార్ని గారు కామన్సులలో బ్రవేశపెట్టిరి. సారాయములమీది పన్ను నిదివరలో నున్నదానికి రెండురెట్లు చేయుదురు. అంతగా మత్తుచేయని పానీయముల మీద పన్ను ఎప్పటికైనా యుండును. మత్తుసారాయములలో రకముననుసరించి సీసా 1-కి క్రమేణ 30 పిల్లింగులవరకు పన్ను హెచ్చింపబడెను. ద్రాక్షారసములమీద పన్ను వార్షింతలయ్యెను. ఈనైపుణ్యములమున ఒక్క మీద ద్రాక్షార సుమపానీయములవలన 30 లక్షల రెట్లుకర యాదాయము వచ్చును. కొన్నికొన్ని ప్రదేశములు దొరతనమువారి స్వాధీనములోనుండి యవసరముగవో నేడుకాణమునైనను మూసివేయ గలుగునట్లుండవలెను. వారిస్వాధీనమందున్న ప్రదేశములందు సారాయములను మత్తుగలగజేయు పానీయములను ఆమృతండునట్లు చేయ విలుగానుండవలెను. ఈదుకాణములలో నాహారము నమ్ముటకుగూడ విలుగనుండవలెను.

విజయమున కావశ్యకము.

ఈసలహాలను నిబంధనలు కేత్రువుల నోడించుటకు గాక త్వరలో ప్రాణనష్టములేకుండ విజయముగలుగుట కావశ్యకములని లాయిడ్ బార్ని గారు చెప్పిరి. మిత్రమండలివారు మునుపటివలెగాక విడువక వేసరక కేత్రువులపైబడు సమయము వచ్చుచున్నది. అప్పుడు ముందు గుండు సామాను లమితముగ ఖర్చుచేయుటనియున్నది. కావున మందుగుండు సామాను విశేషముగ కావలసియున్నది.

త్రాగుడులని నిషేధము.

త్రాగుడులను 150,000 కూలీలు పనిచేయుకాలము వృధాయగుచున్నదనట వార్తము. అయినను యితర ప్రయత్నములన్నియు భంగములయిననే కాని సారాయములను బూర్తిగ నిషేధించుట న్యాయమని నే కలంపము.

నారు. ఈరీతిగా నిండియూ ప్రభుత్వమువారు తమ దృఢమగు సానుభూతిని కనుపరచి కార్యక్రమమును స్థానిక ప్రభుత్వములకును ప్రజానాయకులకును వదలివారు. వీరు ముందగించనిచో వని జరుగునని నమ్మవలసియున్నది. మూఁదామటి ప్రకటనలోని లోకలుబోధులకు సంబంధించిన విమర్శ ఇంకను వ్రాయవలసి యున్నారము. మరియొకపర్యాయ మాపనికి బూనెదముగోక.

సలహాలను ఖండించుట.

కామన్సు సభలో త్రాగుడుపై పన్నుల విధించుటను చెడ్యండుగాయను ఓ. బ్రిక్ గారును హీలెగాయను ఖండించిరి. విగ్లాండు వారు త్రాగుచున్నారని ఋజువు చేయుబడలేదని యు అందుచే నీ చట్టము విగ్లాండునకు వర్తించకుండదనియు వారు చెప్పిరి.

మార్పులు.

కొన్నికొన్ని స్థలములను మాత్రమే తమ పద్ధతుల నమలులోనుంచుటకు దొరతనమువారి కధికారము గావలెనని సభవారియభిప్రాయ మైనటుల చెలియుచున్నది. బహుళాయాసలహాలు పూర్తిగా మార్చివేయబడును ఇదివరలో నిజమేసిన దుకాణములనుండి సరకులను దీసివేయకుండునటుల కామన్సువారు ప్రస్తుతమునకు తీర్మానము నంగీకరించిరి. ఓ. బ్రిక్ గారి యనుచరులైనగు రీ తీర్మానమునెదిప్పి వోట్లను బుచ్చుకొనులాగు జేసిరి. యుద్ధ మారంభమైనతరువాత వోట్లను పుచ్చుకొనుట కిదియే ద్రవ్యము.

రాజుగారు అభినందించుట.

లండన్ మే 1:— డార్జిల్లిలో యుద్ధనాకలతోను, సేనలతోను ఫ్రెంచి ఆడ్మిరల్ డిలోబెక్ గారికిని, జనరల్ సర్ ఇయాన్ హామిల్టనుగారికిని జార్జి చక్రవర్తి ఈక్రింది తెల్లగ్రామును పంపెను:— “టర్కీవారు ఎదిరించి తీరముగ పోరాడుచున్న న మీరు యుద్ధనాకలతోను సేనలతోను పోరాడి జయము పొందితిరను వార్తను విని నేను చాల సంతోషించినాను. నేనలోనున్నట్టియు, యుద్ధనాకలు మీద నున్నట్టియు సైనికుల వందరిని వారు పొందిన విజయము నకుగాను నేను చాల మెచ్చుకొన్నానని చెప్పురలెక.”

నీలిమందు ఎగుమతి.

అలహాబాదు 2:— 1 వ తారీఖున పయిరం పత్రికకు లండను విలేజిఫంపిసవార్త:— నీలిమందు మైసూరున తయారు చేసిన నీలిమందును ఇంగ్లీషు దొరతనమువారు బ్రిటీషు దీవులలో రంగుపనులకు చేయువారి ఉపయోగమునకు కొని నిలవచేయుచున్నారు. వివర రవాణాచేయు వర్తకులకుగూడ వచ్చు వారమునుండి దరఖాస్తులు పెట్టుకొన వచ్చును.

ఫ్రెంచికోశాధిపతి - జార్జిచక్రవర్తి.

లండన్ మే 2:— ఫ్రెంచి కోశాధిపతి మాన్ హోరు రిబట్ గారు ఇప్పుడు లండనులో నున్నారు. వీరికి రాజుగారు స్వాగత మొసగి సత్కరించిరి. రిబట్ గారు ఆల్ డర్ హాటుకు వెళ్లి సేనలను చూచిరి.

కేత్రువై మూసికలు.

లండను మే 1:— నిన్నటి మధ్యాహ్నము కేత్రువై మూసికలు సభకు సమీపమున క్షిగానబడికాని బ్రిటీషు వై మూసికలు తమగాపాటిపోయిరి. జెప్పిలియయోడలు వాల్లు వచ్చియుండెనని తెలియుచున్నదికాని యిదియొత్తరకు యధాగమ తెలియదు.

నాకాముట్టడి

‘మొలైలు’ ధ్వంసమగుట.

హెబ్రీడు దీవుల సమీపమున మొలైలును నోడవై టూర్నెడోలను విడిచిరి. నావికులు 28 యను నురక్షితముగ నున్నారు.

టూలరు మునిగిపోవుట

లండను ఏప్రిల్ 30:— గింస్పి సమీపమున లిలిడేలను టూలరు మునిగిపోయెను. ఈయంతగామి నొకకావలి యోడ తరిమి నావికుల రక్షించెను. అంతగామి బహుదూరమై పోయెనుగాని దెబ్బలుతగిలె ననుకొనచున్నారు.

అమెరికావారి యోడవై బడుట

అంప్టర్లాండ్— కుషింగను అమెరికావారియోడవై జర్మనీవారి వై మూసికడు త్వరమునదీయునందుండ బాంబులుజేసెను. ఈయోడమీద పేరు 6 అనుగుల పొడవుగల పెద్దయత్తురము లతో వాల్చబడియుండెను. రెండుబాంబులు జేసిరి కాని యోడకు దెబ్బతగులలేదు. జర్మనీవారియుద్ధపుటోడలు బెల్జియమునకువచ్చుట.

డౌక్ కిర్క్ మిద ఫిరంగులు బాధచేయుట.

లండను ఏప్రిల్ 30:— పారిసు, బెల్జియం తీర సమీప

మున జర్మనీవారి యుద్ధపు టోడలు గానబడిన వనియు డౌక్ కిర్క్ లో 19 పెద్దగుండ్లు పడెననియు ఆనేక గృహములు ధ్వంసమై 20 పురుషులు హతులైననియు 45 గురతుగాయము లయ్యెననియు బ్రకటించిరి.

అబద్ధము తెలియుట.

మన వైమానికులు నోధింపగా డౌక్ కిర్క్ మీద నొక ఫిరంగి ప్రయోగించబడెనని చెలి సేననియు జర్మనీవారి యుద్ధపు టోడలు వచ్చినవనుట యధార్థముగాదనియు వార్తా ప్రకటన సంఘమువారు చెలిపిరి.

ఫిరంగివై బాంబులు జేయుట.

డౌక్ కిర్క్ మీద బ్రయోగించబడిన ఫిరంగి యెక్కడ నున్నదియు మన వైమానికులు కనుగొని సాయంకాలమునం దీఫిరంగివై 12 చిన్న బాంబులను 2 పెద్ద బాంబులను జేసి రని నాకాసంఘమువారు చెబుతున్నారు.

డౌక్ కిర్క్ మిద ఫిరంగులు

లండన్ మే 2:— జర్మనీవారు మిత్రమండలివారి నేనాముఖమున భేదించలేక అనవసరముగ, మిలిటరీలాభము లేని డౌక్ కిర్క్ మీద లిటస్థ జేషియులకు తమప్రతాపమును చూపుటకు ఫిరంగులను కాల్చుచున్నారని ఫ్రెంచిదొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

డౌక్ కిర్క్ మై ఫిరంగులు కాల్చుట

లండను మే 2:— ప్యారిస్ ప్రకటనలో ఈక్రిందివిషయము లున్నవి:— స్థిగిగులు మారలేదు. నిన్న డౌక్ కిర్క్ మీద తిరిగి 10 గుండ్లు పడినవి. ఆనేకమందికి దెబ్బలు తగిలినవి.

స్టీ మరువై టూర్నెడో వదలుట.

లండన్ మే 2:— డక్షిణఅమెరికానుండి వచ్చుచున్న “ఎడెర్” అనుస్టీమరుమీద నేటిఉదయము జర్మను గల్ మెరై నటూర్నెడోను వదలిరి. కళాసులను సీసీ దీవులమీద దిండిరి.

ప్రాము

నూతనస్థితి.

ఇప్పుడు వెనుకటిస్థితి కొంతవరకు ఈవెజాన కుత్తరమున నేర్పాటుచేయబడినది. పశ్చిమమున మిక్కిలి దూరమున నున్న కేత్రువులుమాత్రము కాల్యవదాటి స్థిమత్తీటును హెట్టానును ఆక్రమించుకొనిరి. క్షి మైజురకు దక్షిణమునకు బోయి వారు కాల్యవదాటి పశ్చిమతీరముననున్న పెక్కుస్థానముల నాక్రమించుకొనిరి. రాత్రి తెల్లవారులును వారు మావై గుండ్రను బరువుచేసేయుండిరి. రాత్రి 1-30 కళ జర్మనులు బ్రాంకునైకువద్దను జొనబెక్కుకు తూర్పునను మమ్మూరు తీవ్రముగ దలపడి తరుచుబడిరి.

ఈవెజాన తగులబడుట

ఈవెజానై సగ్విగోళము లపరిమితముగ వదలబడుటచే నది తగులబడసాగెను. 28 వ తేదీని వేళవను మాకు పరాసు నై నికులు బాసటగవచ్చిరి. మేము సెంటుజ్యూలియనుకు పశ్చిమముననున్న అడవిలోనికేగి మేము జర్మనులను సన్నీలతో దలపడితిమి. మాకుమరుగులేకుండనే మేముపోతిమి. సైనికులత్యుత్సాహముతో తలపడిరి. ఫిరంగిగుండ్లు చేలిలోని తుపాకులను ధ్వంసముచేసినను సైనికుల రెడతెగకుండ పోరుచునే యుండిరి. ఇకవీరు లందును పెక్కుమంది హతౌలైరి జర్మనులను కొంతదూరమునకు తరిమి అంతలో తొందర ఏమియును కలుగదని తోచినందువలన మేము పగలు 11 ఘంటలకు విశ్రమించితిమి. మధ్యాహ్నము జర్మనులు లీజర్నును పట్టుకొని నను మేము పెక్కువోట్లనుచు ముందుకు పోగలిగితిమి.

మరీకొన్ని జర్మనులవాడులు

24 వ తేదీరాత్రి 3 గంటలకు జర్మనులు వివ వాయువును ప్రయోగించి జర్మనులు సెంటుజ్యూలియనుకు తూర్పు పశ్చిమముల నున్న ప్రదేశములకు వ్యాపించిరి. మధ్యాహ్నముగు సరికి పెద్దపెద్దగుండ్లు సెంటుజ్యూలియను ముట్టడించెను. ఆంగ్ల సైనికులు అడుగడుగునకును పోరుచు వెనుకకుబోయిరి. మహాకూరులగు 2-3 వందల మందిమాత్రము చాలరాత్రియగు వరకునుగూడ సెంటు జ్యూలియనునుండి కదలకుండపోరిరి. ఆరాత్రియే 700 గజములదూరమున వెనుకభాగమున మరి మాసైన్య పంక్తి నేర్పరిచితిమి.

కాల్యవదరిపోరు.

కాల్యవదరి జర్మనులు బొయిసింగివద్ద ప్రోసికోనివచ్చి కాల్యవ దాటి హెట్టాను. బొయినుస్ట్రోయిటు లిబరునలను బలముగ కాపాడిరి. యుద్ధము తీవ్రముగ సాగెను. 25 వ తేదీ

యదయమన మేము. సెంటుబ్యూరియను తీరముగ ముట్టడించి కొంత ముందునకు పోగలిగితిమిగాని గ్రామమునకు వెదుట శత్రువులదగ్గరికి. మధ్యాహ్నము జర్మనలు బొంబులను విశేషముగ గురిపించిరి. విషవాయువును ప్రయోగించిరి. బ్రూడికెండి వద్ద ముమ్మలను తీరముగదలపడిరి. కాని మేము వారిలో చూచుచుండి మాత్రముచేసి తలమివేసితిమి. మేము 45 మందిని ఖయిదీనుగా బట్టుకొంటిమి. రాత్రియగునకి సీతీ యధాప్రకారముగనే యుండెను.

మిత్రమిండలి ముందునకు బోవుట.

లండన్ మే 1.—పారిసుకుండి యిట్లుదెలియుచున్నది. ఇరెనున బుత్తరమునందు క్వి కిలోమీటరు మొదలు కిలోమీటరు దూరము నేనాముఖములయందును నడచెను. శత్రుకందకములలో రెండువరుసలను బట్టుకొని అనేకమందిని ఖయిదీలుగ బట్టితిమి.

ఫిరంగుల చురుకుదనము.

ఫీజుహుగ్లు సర్ బాక్ ఫ్రెంచివారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. కడదిన రెండుదినములందు మనసేనాముఖమునందలి ఫిరంగులు మార్పుకొందలేదు. ఇరెను సమాపమునందు ఫిరంగియధ్యక్షులు నిరంతరము జరుగుచుండెను. ఇంతకు దప్పు మనవారికిరకారముల నేమియు నడువలేదు.

ఫ్రెంచివారు ముందునకు బోవుట.

మనకు వెనుకటిభాగమున నున్న ఫ్రెంచివారు మన ఫిరంగులు సాహాయ్యముకాగా శత్రువులవైబడి ప్రతీకారము గావించి కొంతకరకు ముందునకుబోయిరి.

జర్మనీమానము పట్టుబడుట.

ఒక జర్మనీవారి విమానముమీద మనఫిరంగులు ప్రయోగింపబడుటయేగాక మనవైమానికులును దాకిరి. ఈవిమానము మనశిరీషములందు దిగెను.

చురుగునల ప్రయోగము.

ఫిరంగిసమాపమునందు ప్లాటెట వాయువ్యము నందు ముందుగనుల జరుగదముగ ప్రయోగించితిమి.

వ్యాగ్నిను ప్రకటన

లండన్ మే 2.—అప్పీరియా చక్రవర్తి జిలుటీకు వెల్లి “పాలిసేసియా” అనుస్తీమరును చూచిరి.

లండన్ మే 2.—నిన్న సాయంకాలము ప్రకటించినది:—నేడుయధ్యమ యెక్కువ జరుగలేదు. ఆగ్నేయలో బగాటెల్ వద్ద జర్మనుసేన మనసేనవై రెండుమార్లు పడినది. రెండుమార్లు మనసేన వారిని వెనుకకు కొట్టినది. బాయిన్ లాపీటరు లో ఫ్రెంచివారు కొన్నికందకములను 180 మంది ఖయిదీలను, ఒకఫిరంగిని పట్టుకొనిరి. ఫ్రెంచివారు తమ స్థానములను నిలుపుకొనియున్నారు. ఒక ఫ్రెంచివిమానము సామ్యరీమీదకు పోయెను. జర్మనీవారు ఫిరంగిలోకొట్టిరి. గుండుముక్క ఒక్కటి కిరసనాయులు ట్యాంకుకు గుచ్చుకొనినది. విమానము నిండ ఎక్కుడయ్యచినను గుండుదెబ్బల రంధ్రములే. ఇన్నిదెబ్బలు తినికూడ విమానము ఫ్రెంచిసేనలన్నచోటికి వచ్చినది. వైమానికులకు దెబ్బలుతగులలేదు.

రుష్యా

శత్రువులను వెనుకకుగొట్టుట.

లండన్ మే 1.—పెట్రోగ్రాడు. నీమెకుకు పడమటను శత్రువైస్యమునందలి పురోభాగరక్షకులను సేనాముఖమునందంతట నొత్తిడి చేసితిమి. ఆసోనిక్స్ కొట సమాపమున శత్రువులవై బడినపు దెబ్బకనప్తమును గలిగించి వెనుకకుగొట్టితిమి. వాక్కుత్తరమున అమ్యురెవయెక్కు దావలియెడ్డనను 28 తేదీయంతయు శత్రువులు వైబడుచునే యున్నారు కాని వెనుకకుగొట్టితిమి. ఒకచో వారు తమపూర్వ స్థానమును చేరిరి. కార్పేతియాపర్వతములలో పోలిస్ సమాపమునను ఉజుక్కు కనమయసు వాన్సీయావారు వైబడిరి. కాని యెక్కువ నప్తముగలిగించి వెనుకకు గొట్టితిమి. స్ప్రికో వైపున మనము శత్రువులవై బడుచున్నాము. కొన్నికందకములవై బడి రక్షకులను సన్నీలతో బాడిచి మిగిలిన 407 రిని బట్టుకొని వశపరచు కొంటిమి.

గవీయను స్తీమరును ముంచుట.

లండన్ మే 1.—ఒకజర్మను సబ్ మెరైను బ్లాస్కెటు దీవులవద్ద బొగ్గును మోసికొనిపోవు “స్టోగోసా” అను రషియన్ స్తీమరువై టార్పెడోను వదలి ముంచినది.

రషియా ప్రకటన.

లండన్ మే 1.—నీ మెనునది ఏదన ఒడ్డున మనసేన నిరాశ్వాటముగ ముందుకు పోవుచున్నది.

సోస్నామీదపడిన శత్రుసేనకు చాలావైష్ణు కలిగించి వెనుకకు కొట్టివేసితిమి వైస్సా, స్కెవాచులనువ్యవసానై బడిన శత్రుసేనలనుకూడ వెనుకకు కొట్టివేసితిమి.

కార్పేతియా కొండలలో పోలెను ప్రాంతములలోను డన్ బాక్ కనుమనదను అప్పీయనులు మనసేనవై పడుచున్నారు. మనసేనవారికి చాలావైష్ణు కలిగించి వెనుకకు కొట్టివేసితిమి.

స్ప్రి వైపున కోజెన్ కాట గోల్ వెట్ జుకోకు దక్షిణమున మనసేన రెండుగుట్టలను శత్రువులవద్ద లాగికొనినది. వేయి మందిని బైదీలుగ పట్టుకొనినది. కొన్ని ఫిరంగులను కూడ పట్టుకొనినది. మనసేనలు శత్రుసేనలవై పడుచునేయున్నది.

లండన్ మే 3.—జర్మనుసేనలు సావోలీ ప్రాంతములలో కొన్నిస్థలములను ఆక్రమించుకొనినవి. శనివారమునాడు కొద్ది జర్మనుసేనలు బాన్ దగ్గరకువచ్చినది. శనివారమునాడు జర్మనీవారి టార్పెడోబోటు ఒంటిగా సింధుకాఖలోనికి వచ్చినది.

టర్కీ

దార్దెనల్లు ముట్టడి.

నాకాసంఘమువారి ప్రకటన.

లండన్ ఏప్రిల్ 30.—దార్దెనల్లులో నిటీవల జరిగిన కార్యములనుగూర్చి నాకాసంఘమువారిట్లు తెలుపుచున్నారు. 26 తేదీని మన నాకాదళములయొద్ద టర్కీపురుండ సమద్రపు టాడ్డున ప్రత్యేకముగ నారుప్రదేశములందు మనవైనికు లొడ్డునకు దిగజొచ్చిరి. శత్రువులు వరుసలు వరుసలుగన్న కందకములందుండి తీరముగ నెదిరించినను శత్రుఫిరంగులు ప్రయోగింపబడుచున్న 5 ప్రదేశములందు వైనికు లొడ్డుచేరిరి. ఆరవ ప్రదేశము సెర్డెల్ చార్ నకు సమాపమునందును. ఇవ్చోట సాయంకాలము వరకు మన వైనికులు ముందునకు బోలేక పోయిరి. శత్రుకందకములకు ముందు 50 గజములవరకు ముడ్డ తీగలదడు యుండెను. మనకాల్బంటులు సాయంకాలమునందు టెక్ అగ్రము వైపునుండి శత్రువులవైబడి ముఖముఖి పోరాటము యొక్క యొత్తిడిని తగ్గించిరి. వైనికుల నొడ్డుజేర్చుటకు తగిన యోర్పాటులన్నియు నాకాదళమువారును వైనికోద్యోగియులు సంపదించి లోటులేకుండచేసిరి. మొదటిరోజున మూడు ముఖ్యస్థానములందు బలిమిమగు వైస్యములు చేరినవి. అప్పీరియా వైనికులును న్యూజేలాండు వైనికులును బాగ టేప్ ను బుత్తరమునందున్న సారి బార్ వద్ద నున్నారు.

బ్రిటిషుసేన టెక్ అగ్రమునదను, హెలెస్ అగ్రమునదను మాట్లోఅభాతమువద్దను, ఉండెను. ఫ్రెంచిసేన ఎలివెక్ వద్ద టర్కీవారివైబడి యుద్ధముచేసికుంతలేవదలించినది. టర్కీవారు సాయంకాలమువేళ మిత్రమండలి సేనలవైబడి ఘోరముగ పోరిరి. ఒకచెంప యుద్ధముజరుగుచునే యున్నది. ఒకచెంప మిత్రమండలిసేనలు యుద్ధవాళలనుండి దిగుచు నేయున్నది. 26 వ తారీఖు తెల్ల వారు న ప్పటికి సెర్డెల్ బార్ గ్రామము ఆచుట్టుపట్టు ప్రదేశము టర్కీవారి చేతిలోనే ఉన్నది. సెర్డెల్ బార్ వద్ద ఎటుజూచినను సేల సారంగములు, కందకములు, గుంటలు, నుండ్లుగల ఇనుకొర్రులతో కట్టిన అపవలు గంధగోళముగ ఉండెను. యుద్ధవాళల సాహాయ్యముతో బ్రిటిషు వైనికులు సెర్డెల్ బార్ వద్దనున్న టర్కీసేనలవై అగ్నివర్షమును కురిపించిరి. మధ్యాహ్నములో రెండు గంటలకు సెర్డెల్ బార్ బ్రిటిషువారి వశమైనది. బ్రిటిషు వారు నాలుగు ఫిరంగులను కూడ పట్టుకొనిరి.

మిత్రమండలివారు స్థిరపడుట.

27 వ తారీఖు ఉదయము మిత్రమండలిసేనలు హెలెస్ అగ్రమువద్ద తమమీదపడి టర్కీసేనలను వెనుకకు తరిమి, తాము ముందుకుపోయి ఉదయము 8 గంటలగునప్పటికి టెక్ అగ్రమునకు ఉత్తరపువైపున రెండుమైళ్ళదూరమునుండి డెటాల్సుబ్యాటరీవరకు వ్యాపించియున్న కందకములవరుసను ఆక్రమించుకొనినవి. తరువాత మిత్రమండలిసేనలు ఈకందకముల వద్దనుండిముందుకు క్రితిమావరకువెళ్లినవి.

కలానియల్ సేనలు.

28 వ తారీఖునయుద్ధనామమునుండి దిగిన అప్పీరియా, న్యూజేలాండు దేశములసేనలు వినుకువిరామములేకుండ అతి హైద్రముతో టర్కీసేనలతో యుద్ధముచేసి మీద పడుచు టర్కీసేనను వెనుకకుకొట్టివేసిరి. అప్పీరియా, న్యూజేలాండు

సేనలు మంచిపట్టుదలతోను, హైద్రముతోను పోరినవి. 27 తారీఖు ఉదయమున టర్కీవారు సరితెయిర్ వద్దనున్న అప్పీరియా సేనలవై ఫిరంగులనుకొల్పి, వారిమీదపడుటకు ఒకసేననుకూడ పంపిరి. అప్పుడు తీరముకు యుద్ధముజరిగినది. టర్కీవారు అప్పీరియా సేనలవై హైద్రముచేరి అనేకమారులు పడిరి కాని అప్పీరియా సేనవారిని అగ్ని సామము వెనుకకు కొట్టివేసిరి.

ఫ్రెంచిసేన వైబడుట.

28 వ తారీఖున మౌక్ లేవద్దనున్న ఫ్రెంచిసేనవై టర్కీవారు నాలుగుసార్లు పడిరి. ఏమియులాభము లేకపోయినది. యుద్ధవాళలు కాల్బుచున్న ఫిరంగులవలన టర్కీసేనలో 500 మంది సైనికులు పెద్దసేననుండి విడిపోయిరి. ఈ 500 మందిని ఫ్రెంచివారు వైదీలుగ పట్టుకొనిరి.

సేనలను దింపుట.

ఒకచెంప ఫిరంగులతో టర్కీవారు కాల్బుచుండ గను సముద్రము లోను సేలమీదను, ముందుగులను పట్టినను, దిగినసేనలు ముందుకురాకుండ ముడ్డతీగల అలవలను కట్టినను, పెద్దగోతులు తవ్వి సేనలను పడదోయ చూచిరను, మిత్రమండలివారు తాము దార్దెనల్లును తీసికొనివచ్చిన సేనల సన్నిధిని సురక్షితముగ దింపిరి.

సేనలను తెచ్చువారు.

27-వతారీఖు మధ్యాహ్నము టర్కీవారు సేనలను తీసికొని వెళ్లు వారు ఒకటి మైదాన్ వద్ద ఉన్నట్లు తెలిసినది. “క్వీన్స్ యెలిజబెత్తు” ఆటర్క్ నావవై ఫిరంగులను కాల్చినది. మూడవ గుండుకు తగిలి, ఆనావ వెంటనే ముగిసిపోయినది. ఆనావలో సేనలున్నవా? లేనా? తెలియదు.

మరణవాస్త్ర

లండన్ ఏప్రిల్ 30.—నుల్లాను ఘోరదుగారి కుమారులు నవాబ్ సెలిడ్డినుగారు కాన్ స్టాంటు నోపిలు నగరమునందు చనిపోయిరి. టర్కీలో డిసెంబ్రులైజేమను పార్టీని సాపించిన వారిలో ఓరొకరు.

బికసిరు ఒంకెలసేన.

లండన్ మే 1.—వార్తాప్రకటన సంఘమువారు యీ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:—నూయెజుకాలువను కాపలా చేయుచున్న బికసిరు ఒంకెలపటాలమునకు నూయెజుకాలువకు 12 మైళ్ళ దూరమునందు టర్కీసేన అగపడినది. టర్కీవారు కొన్ని కుసాకులనుకొల్పి వెల్లిపోయిరి. తరువాడు వెనుకకు వెల్లిపోవుచున్న టర్కీసేనను కప్పముల పాలుచేసి కొంతమంది టర్కీవైనికులను ఖయిదీలుగ పట్టుకొనిరి.

న్యూజేలాండు

న్యూజేలాండులో

సమరోధానము.

లండన్ మే 1.—న్యూజేలాండు దేశపు ముఖ్యమంత్రి యగు మన్నేగారు ఒక సభలో ఈ క్రింది విషయములను చెప్పిరి:—కొద్ది రోజులలో న్యూజేలాండు 25 వేల సేనలు యుద్ధధూమికి పంపగలదు. ఇంకొక 25 వేలు కావలెనన్నను కొడువలేదు.

యుద్ధ సామగ్రి.

యుద్ధ సామగ్రిని తయారు చేయుటకు న్యూజేలాండు యంత్రముల విషయమై చక్కగా తెలిసిన పనివాండ్రనుపంపుటకు సిద్ధముగ నున్నదని ఇంగ్లండుకు తెలిపితిమి. ఇంగ్లీషు దొరకము వారు ఇంగ్లండు అంగీకరింతురని నమ్ముచున్నాను.

ఆఫ్రికా

ఆఫ్రికాలో యుద్ధము.

లండన్ మే 2.—బ్రిటిషు సేన జర్మను ఆఫ్రికాలోని విండుహాక్ పట్టణముమీదికి వెళ్లుచు గోదెతుకు ఉత్తమున వెనుకకు పోవుచున్న జర్మను సేన రైలు ఎక్కుచుండగా వారివై పడిరి. అక్కడ జర్మనులకు బ్రిటిషువారికి యుద్ధము జరిగినది. ఈ యుద్ధమునందు బ్రిటిషు పటాలము వద్ద ఉన్న జర్మనుఖయిదీలను 70 మంది జర్మనీవారు లాగి కొనిరి. కొంతసేపటికి బ్రిటిషువారి పెద్దసేన వచ్చి జర్మనులను వద్దనుండితిరిగి ఆఖయిదీలను లాగికొనిజర్మనులను 20మైళ్ళవరకు తరిమినది. రెండు ఫిరంగులను, 207 మంది సైనికులను, ఒక రైలును అనేకగజ్జములను, పట్టుకొనినట్టి శత్రుసేనకు కలిగిన నష్టము తెలియదు. బ్రిటిషుసేనలో 23 మిగిలిపోయిరి. 55 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి.

బొంబాయి

రైలువే ప్రమాదపు కేసు

బొంబాయి ఏప్రిల్ 30:—ఫిబ్రవరి 28 వ తారీఖున జి.వి.సి.రైలు అమాల్ గుండులి కొండకనులలో కాసరా వద్ద రైలుపడిపోయి ఒక యూరోపియన్ గార్డు చనిపోయెను. కొంతమంది అంధక గార్డులకు దెబ్బలుకలిగినవి. అంతట ఇంజను నడిపిన హాన్స్, హాన్స్ ఆఫ్ వామిద నేరము మోపిరి. థానాకు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి మద్దాయిలమీద నేరమును ఆశోపించుకొని కేసును కొట్టివేసిరి.

కరాచీ గోధుమ కమిషనరు

కరాచీ, మే 3:—కమిషనరు గుచ్చే గారును, అసిస్టెంట్ కమిషనరు వాట్యుగారును, కరాచీవేరి. ఈ ప్రదేశమున వారు తమ కుటుంబముగ నిర్ణయించుకొనెదరు.

కలకత్తా

కలకత్తా రేవుకమిషనరు.

కలకత్తా ఏప్రిల్ 30:—మూలభనములోనుండి ఖర్చు వెట్టిచేయించుపనులగున 65 లక్షలరూపాయలు అప్పుచేయును. రాబడిలో తగ్గిన 22 లక్షల రూపాయలను, యుద్ధములన కొత్తగావేసిన పన్నులనచ్చు 30 లక్షలనుండి పూర్తిచేయును. పోగా 8 లక్షలు మిగిలి యుండును. అం కమిషనరు ప్రకటించిరి.

ఒకవందతిలో నిజము లేకపోవుట.

కలకత్తా మే 1:—హాఫీజాఖాన్ అను చోట యుద్ధములో గాయముల తినిన హైందవసేనా నాయకులలో నెవరయిన లేరుకొనలేదని పుట్టిన వందతిలో నిజములేదని, ఇంగ్లీషుమేజర్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. గాయములు తినినవారు మృతి నొందలేదు. యుద్ధములో మృతినొందువారందరు నెవరను ఛీపు కమిషనరుగారి సమక్షమునను ఇతర పైనికోర్కీలగుల యెదుటను మజ్బూదర్ శ్రమకములో పూడ్చివెట్టబడిరి.

పెద్ద బందిపోటు.

కలకత్తా మే 1:—కుక్రవారము నాటిరాత్రి సుమారు 24 మంది బంగారీయాకనలు యూరోపియనులవలె మారు వేషములనుధరించి యియాజ్లాలోని భార ప్రసూర్ గ్రామము నందలి ఒకబంగారీ భూస్వామి ఇంట్లోకొరబడిరి. ఇంటిలోని వారు బందిపోటుదొంగలను పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని దొంగలు వాల్వర్ల మాపిథయ వెట్టిరి. అంతట ఇంటిలోని వారెమియుచేయలేకపోయిరి. దొంగలు ఇను పవైపును పగలగొట్టి, దెబ్బలుగని, సాముగాని 7000 రూపాయలకు దోచుకొనిపోయిరి. దొంగలు పారిపోవుచుండగా గ్రామస్థులు గుంపుగావచ్చి పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. దొంగలు వారిని వెనుకకు తరిమివేసిరి. దొంగలు ఆ గ్రామమునందనున్న టెల్లిగ్రాఫ్ లైన్లను తెగగొట్టి పోయిరి. ఇంతవరకు ఎవ్వరిని ఆరెట్టుచేయలేదు.

అరుమానముమీద అరెస్టుకాబడుట.

కలకత్తా, మే 3:—ఇజిజు కోన్ని రాజకీయ వ్యవహారముల బంధమున పెండ్లివదిలె బాలచంద్ అనువాడు కొన్నాళ్లక్రిందట మరల కలకత్తాలో అరెస్టుకాబడి, విభుక పురికి తీసికొనిపోబడినది. ఇప్పుడు వారు విభుకపురిజెయినను నున్నాడు. అచ్చట వానిమీద నొక యశ్చయోగము జరుగుచున్నది.

రైల్వే నాకర్లుదోషిదొంగలగుట

కలకత్తా, మే 3:—ఈనెలకొద్దరగాల్ స్టేటు రైల్వే కంపెనీలో కొలువును బడుటిజ్లావారు నలుగురు కోయ కల్లిలో జరిగిన దోషిదొంగతనములో సంబంధము గలిగి యున్నారని అనుమానముతో వారు అరెస్టుకాబడిరి. వారి నరెట్టుచేయుటకు పూర్వము నియాజ్లాస్టేషన్లలో రైల్వే నాకర్లగున కొంతమందిని ఆయిండ్లలో దొంగసామానులకొన్ని దొరకవచ్చిరి.

పోలీసువాడును ప్రజలును.

కలకత్తా, మే 3:—తెంగాలులో పోలీసు సంస్కరణములగుచుచున్నది. చాన్ద్రాకంబులగుటించి పరిశోధనచేయుటకై తెంగాలు గవర్నరుగారి నైయిజేటుపెక్టిరై

యగు గోర్లి గారు నేమింపబడిరి. ఈనెల మూడవవార మప్పటికి వారు కలకత్తానుండి డాల్లిలింగునకు రానున్నారు. అచ్చట పోలీసువారికిగల యిబ్బందులను విచారించుటయు, ఏకద్యివయమై అంధికారసభ్యులతో మాటలాడుటయు వారియందై శములు. మొదట ఇంగ్లండులోను, అనంతర మిండియాలోను, అందునను ముఖ్యము గ తెంగాలులోను పోలీసు యిలాకా విషయములను వారిపురుగునొందుచున్నార. ప్రజలమేలు కైపోలీసు యిలాకా నభివృద్ధిచేయుటయే గవర్నరుగారి యుద్దేశముని చెప్పబడుచున్నది. కాని, ప్రజలలో కాసంబద్ధులగునా పోలీసువారు తమ రక్షకులని గ్రహించనిచే యాసందర్భము పాపగజాలదని వారు (గవర్నరుగారు) తలచుచున్నారు. పోలీసువారికిని, కాసంబద్ధులగువారికిని మధ్య నేదో స్పర్ధగలదని గవర్నరుగారి రెజుగగలిగిరి. అట్టి లోపమున వారిందు నపాయము కనగొనుటకు వారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

“బంగాళీ” ఆసుపత్రి ఓడ.

కలకత్తా మే 2:—బంగాళా రాజధాని వారు “బంగాళీ” ఆసుపత్రి ఓడను మెసపూమియాకు పంపుచున్నారు. ఈవార కొద్దిరోజులలో బయలుదేరిపోయి ట్రైగిన్, యుఫర్ టిన్, మెటెల్ ఆరబ్ నదులలో ౬ నెలలు పూర్తి యాదము చేసి యుద్ధములో దెబ్బలు తిన్న వైనికలను తీసికొని వచ్చును. దెబ్బలుతిన్న సైంకల నిమిత్తము బియ్యము, పప్పు, పచ్చడములు, ధోవతులు, కావరెను. కాబట్టి పెద్దపెద్ద వర్తకులు నీనిని సాహాయ్యము చేయవలెనని కోరుచున్నాము. అని తెంగాలు ఆంబ్యులెన్సుకోసు సెక్రటరీ డాక్టర్ సర్వాధికారి గారు ప్రకటించిరి.

అలహాబాదు

గోధుముల ధర.

అలహాబాదు మే 2:—మీరతులో కుక్రవారము నాడు గోధుములు రూపాయికి 10 సేర్ల ఇచ్చినారు.

సిమ్లా.

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు. సింలా, ఏప్రిల్ 30:—ఏప్రిల్ 29-వ తేదిని స్టేటుసెక్రెటరీగారియొద్దనుండి వైస్రాయిగారికిక్రింది తంతివార్త వచ్చినది.

గల్లిపొల్లిలో మిత్రమండలివారి నిజము.

శత్రువు లెడతెగక అడ్డగించుచున్న మనవైనికులు గల్లిపొల్లిదీప్తపకల్పములో ఎస్కే-హిస్సాన్లిక్కున కీకాన్యమాల నుండి దాని కెదుటవైపుననున్న నదియొక్క ముఖద్వారము వలకు తమ స్థానమును బలపరచుకొని నిలకడగ నుండుటయే గాక, సారీబాయర్ చెంత శత్రువులప్రయత్నములన్నీటి భంగపరచి క్రమక్రమముగ ముందుకు వెళ్లుచున్నారు. కాబట్టి మనవారి దీప్తపకల్పము నందు మోహోదేవతలందు, ప్రదేశమునమాత్రమే గాక, సారీబాయర్ మున్నగుప్రదేశములనుగూడ డార్జిలింగుదకు మనస్వాధీనము చేసికొని, యా కోటలోని వారి వెనుకటివైపునుండి బెడరించుచున్నారు.

జర్మనీవారి రాటంకపరచబడుట

ఈవైపున వత్తరమున జర్మనులు ప్రెంచిసేనలమీద పడుటకు చేసిన ప్రయత్నములు సంపూర్ణముగ నాటంకపరచబడినది. ఈసందర్భి పడమటియొద్దను స్ట్రీక్ ప్రోట్ చెంతగల ఒకచిన్నవంతెన చెంతకప్పు తక్కినప్రదేశము దెబ్బలను శత్రువులులేరు. ఈసందర్భి వత్తరమున మనవారు ప్రెంచివారును జర్మనులుమీద పడుటకు పోగా, వీరినడ్డపెట్టుటకు ప్రయత్నించుటలో జర్మనులు దోషిలగుటకుండచేయు వామువుక, ఫిరంగిగుడ్డల ఉపయోగించిరి. మనసేనలండిపోట ముందుభాగమందలి కుదకములలోనుండినవారు వాయువుల ఫలముగ నాప్రదేశమును వదలవలసినవైనారు. వలెయు నావాయువులన నశింపజేసిరి.

హాల్డేసు గారి ఓటారు.

రాజుశ్రీ బొగ్గునదులలోన గనులు ప్రేలునపుడు సంభవించు మరణములకు గల కారణములను ఆధారసహితముగ నిరపరచిన డాక్టరుహాల్డేసుగారిని జర్మను లుపయోగించు గుండ్లలోని వాయువులస్వభావమును పరిశీలించుటకు నియోగించిరి. జర్మను గుండ్లలో చర్మమును కమిలిపోవుచున్నదొకటి యుపయోగింపబడుచున్నదని డాక్టరు హాల్డేసుగారు రిపోర్టుచేసిరి.

చాంపే. చాంపేలో హో నెజారు ప్రదేశమున జెర్మనులు 800 గజముల కందకములను వశపరచుకొనిరిగాని, ప్రెంచివారు

అందులో సగమువలకు లెన్ ఎవర్లెన్ యొద్ద స్వాధీనముచేసికొనిరి. ఆల్సేసుమీద జర్మనులు గుండ్లు వడవేయుచున్నారు. ఏడ్రెయాటిక్ సముద్రములో ప్రెంచిక్రూస రొకటి టూర్నిడితో ముంచివేయబడినది.

ఇండియనునకు విక్టోరియా క్రాను బహుమానము.

29 వ గార్ వాల్ రైఫిజుతోచేరిన రైఫిల్స్కో గో బార్ సింగునీగి విక్టోరియాక్రాస్ గౌరవచిహ్న మొసంగబడినది. ఈతడు నూ నేపాల్ యుద్ధమున అతివైర్యముతో పోరాడి చచ్చెను.

సిమ్లా మే 1:—ఇన్వెనుచుట్టు ఘోర యుద్ధము జరుగుచున్నది. కాని స్థితిగతులలో మాత్రమే కలుగలేదు. లా ఇపా రైసుమీద పడిన జర్మనులను ప్రెంచివారు వెనుకకు కొట్టిరి. ఆల్ కాను నుండి విశేషము లేమీ తెలియలేదు.

జపీను నాశనగుట.

డన్ కిర్క్ మిండికి చచ్చి బాంబులు వేసిన జపీను మీద మనవారు ఫిరంగిగుడ్డ వర్షమును కరిపించిరి. ఈ జపీను తిరిగి వెళ్లునప్పటికి నాశన మైనది.

పోల్లాండులో యుద్ధము.

సిమ్లా మే 1:—ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు జర్మనీవారు పోల్లాండులోను నీమేనదీప్తి ప్రాంతములలోను తిరిగి తీగ్రముగ యుద్ధముచేయుచున్నారని, రషియను అధికారులు ప్రకటించిరి. ముందునమయ జ్యును సేన రొసినిదాటి దులిస్సానదివద్దనున్న రషియను సేనను సమీపించింది. జెంసీ లువర్దకూడ చిన్నయుద్ధము జరిగినది. కార్యాతిమతులలోను స్త్రీలెడక ఆస్త్రీయనుజర్మనుల సామలమీదపడుచున్నారు.

సిమ్లా మే 1:—ఏప్రిల్ 30 తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు:—గల్లిపొల్లిదీనిమీద ఆస్ట్రీలియా, న్యూ జీలాండు సేనలతో కూడుకొనియున్న బ్రిటీషు సేనలు కొటలను సమీపించుటకు ముందుముందుకు వెళ్లుచున్నవి. ప్రెంచి సేనలు ఆసియావైపున దేశమును స్వాధీనపరుచుకొనుచు ముందుకు వెళ్లుచున్నవి. చాలమందిని టర్కివారిని టైదీలుగ పట్టుకొనిరి.

రషియనుల విజయము.

జెరియోకు ఉత్తరమున అజార్ బైజాన్ పరగజాలో నున్న కొటూరునుండి రషియనులు టర్కి సేనలను తరిమివేసిరి.

కోడు టెల్లిగ్రాములఫీజు.

సిమ్లా మే 1:—ఉపయోగించుకొనుటకు ఉత్తర వైకోడులలో మాటలతో హిందూదేశములో ఒకభాగమునుండి మరియొకభాగమునకు టెల్లిగ్రాములను పంపుటకు ఇదివరకు 8 అణాల రిజిస్ట్రేషనుఫీజును పుచ్చుకొనుచుండిరి. 1915 సం. మే 3 వ తారీఖునుండి యాఫీజును రద్దుచేయబడినదని దొరతనము వారు ప్రకటించిరి.

వ్యాధిగ్రస్తు ప్రకటన

లండన్ మే 3:—నిన్నసాయంకాలము ప్రకటించినది :—ఇన్వెనుకు ఉత్తరమున జర్మనీవారు కుడివైపున ఉన్న మన సేనవై పడవలెననిచూచిరి. మనసేనవారి ముందుకు రానియ్యలేదు. బ్రిటీషు సేనలున్నచోట విశేషములేమీ జరుగలేదు. ఛార్లెస్ నుకు దక్షిణమున ఉన్న మేన్ కోర్టువద్ద 80 మంది జర్మను సేనలు కత్తులను, కరారులను బల్లెములను పట్టుకొని మన సేనవై పడిరి. వారిలో చాలమందిని మనవారు చంపిరి. కొంతమందిని పట్టుకొనిరి. ఎయును, సాంపెను ప్రాంతములలో జర్మనీవారు వివపుగాలిరి మందుబాంబులను, ఇంక ఆనేగ రకములగు సానుపదార్థములను ఉపయోగించిరి. కాని దీవల్ లాభముకలుగలేదు. బాయిన్ లాపీటలలో మీ ది మీ ది కి గచ్చుచున్న జర్మనులను మనసేన వెంటనే ఆపినది. నిన్న మనము సుపాదించినసేనలు నిలపుకొన్నాము. మెట్ జానర్ల దక్షిణముగానున్న జర్మనుకందకములవై మనసేన ఫిరంగులను కాల్చి నది. మెట్ జాకోటలలోను, బార్ కాచులలోను రైలుస్టేషను లోను మంటలు ఆగపడినవి.

న్యూజీలాండు, ఆస్ట్రేలియాలను పొగడుట.

లండన్ మే 2:—న్యూజీలాండు, ఆస్ట్రేలియా సేనలు డార్డెనెల్సులో శత్రువులను ఎరించి దిగిందుకు మెచ్చుకొనుచు చచ్చిపోగా ఆస్ట్రేలియాగవర్నరు జెనరల్ మన్రో ఫట్టపన్ గారికిని న్యూజీలాండు గవర్నరు జెనరల్ లిథర్బులు ప్రభువుగారికిని టెల్లిగ్రాములను పంపిరి. బ్రిటీషు వారి పొగడ్డను పొందుట గొప్పగౌరవమని మన్రో ఫెర్లన్ గారు తిరిగి టెల్లిగ్రామును పంపిరి. బ్రిటీషు యుద్ధ నావలతో కలసి, ఈదేశపు సేనలు పోరాడుచున్నందునకు దేశ ప్రజలు చాల సంతోషించుచున్నారని లిథర్బులు ప్రభువుగారు జవాబును పంపిరి.

రష్యను అధికారుల ప్రకటన.

పీటర్ గ్రాడు మే 3:—నీమెనుకు పడమటి భాగము నందు పోరు జలుగుచున్నది. జెన్ కోలిన్ ప్రాంతమునందు ఆస్ట్రీయనుల విజృంభణ మామడినది. ఆస్ట్రీయా. జర్మనుల ముట్టి కాల్వేధియనులలో నెదిరింప బడినది.

రిక పేజీ తరువాయి.

భాగమునందొకవాడు కష్టపాటునను అడిగినాడు. ఈసం గతినిబట్టి బంగళీ బంగారముచేయవలెనని నేను చెప్పి నాను. ఈమానప్రాంతమునే ప్రతీసించు, నివాసులు, కట్టు కొనబడిరి. ఒకమహాభక్తుని చూచుటకు పరమాంకు కష్టపాటునను అడిగినాడు. ఇతడు మింగళి అయియుండునని నేనుకొంటిని. ఇతడు అమెరికావెళ్లివచ్చినాడు. ఒకబంగళీవాలు సహాయము చేయుదునని చెప్పినట్లు మింగళి తెలియజేసినాడు. అతడు బాంబులుచేయగలడు బాంబులను ఎట్లు తయారుచేయవలెనని చెప్పిన ననినాడు. మేము అమృతసములో నుండగా ఒకనాడు మోలాసింగును దాక్తురు వారదత్తుసింగుమార్పులో చూచితిమి. సారంగసింగుమార్పు కిది దగ్గరగనన్నది. దీనిసంబంధ మాసాంతమున, గురుద్యారమున ఒకసభ జరిగినది. మేము బంగళీయులలో విప్లవపక్షమువారిలో చేరుటకు ఈ సభలో నిశ్చయించుకొంటిమి. సిపాయిలకు నిష్టమును బోధించుటకును, ఆయుధములను సంపాదించుటకును తిరిగి నిష్టయించబడినది. బాంబులనుచేయు శాస్త్రములను దనకు తెలియుననియు, వీనితో బాంబులను చేసేమాటచేదననియు, దాక్తురుమార్తాసింగు చెప్పినాడు. సానుంకాలము దాక్తురు సిరాపోయె ఇతడిగిన్నె నొకదానిని తీసికొనివచ్చెను. (కోర్టులో నొకటి చూపించబడినది. దానిని, సాక్షిగర్తు పట్టెను). దీనిలో బాంబులు చేయుటకు పరికరము సదాక్షుణమునని. పట్టణమునకు దూరములో కొలకదివిదానెక్కడ తెలివినబాంబు ప్రేలనోలేదోచూడబడినది. బాంబుసరిగానే చేతికది. ఇది ప్రేలి బ్రహ్మాండమైనదని బయలుదేరినది. ఇట్టి పదార్థము కనుకొనవలసినదని దాక్తురుతో చెప్పితిమి. నేను ఒకదినమున రంజకుసింగు మార్పువెళ్లి నాను. ఇక్కడ ఒక కట్టధరిణి కనుపించినది. దీనిపట్టి బాంబుడిప్పులుగ పరికరమునని నాకుతోచినది. దానిమీద ఇట్టివి, అయిదుమణుగుల బాంబుడిప్పులకు లాహోరులోని ఇరవయ్యలను చేయు కంపెనీవారికి అర్హులగుచున్నది. వీనిని వారుచేయియ్యలేదు. రంగారాముకు అనుమానము కలిగినది. అందుచేత నిట్లు చేసినట్లు చెప్పినాడు. బయోవాఇచ్చిన అయిదురూపాయలను తిరిగిఇచ్చివేయబడినది. సామ్యుఇచ్చినట్లురసీదును కంపెనీవారుతీసికొనిరి. (ఈసీదు కోర్టుకు తీసికొనిరాబడినది సాక్షిగర్తుచెను). మేమువచ్చుచుంది పోట్లను చేయుటకు, ప్రారంభించితిమి. మేముచేసినబాంబులను ప్రయోగించుటకారంభించితిమి. కాని, రెండుసారులు మేము అనుకొనినట్లుజరుగలేదు. కేవలసింగు, మాసత్తసింగు అనువారు ఇందుని విమర్శము చేయి రూపాయలనిచ్చిరి. వీరిద్దరు అమెరికా వెళ్లివచ్చిరి. జనవరి 18, 14 వ తేదీని, నేను తిరిగి, అమృతసము వెళ్లితిని. మింగళియు, మొదటి బంగళీవాలును ఒక బంగళీని తీసికొని వచ్చుటకు కాశీ వెళ్లిరి. వీరు తీసికొని వచ్చుటకు వెళ్లి బంగళీవాలు వచ్చినట్లు ముఖసింగు చెప్పినాడు. ముఖసింగు ఒక ఇంటిని అద్దెకు తీసికొనెను. అబంగళీకి ఈఇల్లు బసవైయుండుననినది. ఈబంగళీతనపేరు శతీంద్రచంద్రుడని చెప్పెను. (ఇతడు రాసవిహారీ బోసు అయియుండునని ఫిర్యాదు చేస్తుదురు) లాహోరులో నొక యిల్లును, అమృతసములో నొకదానిని అద్దెకు పుచ్చుకొనవలయునని ఇతడు చెప్పినాడు. జనవరి 15-వ తేదీని రామకేశవి, నేను లాహోరు వెళ్లితిమి. మోలీ ద్యారమునకు అతల మహాతెలురాయి ఇల్లు అద్దెకు తీసికొనబడినది. గతమునందొక మరయొక ఇంటినికూడ నద్దెకు పుచ్చుకొంటిమి. అద్దె ఇచ్చిన రసీదులును, అగ్రిమెంటు వ్రాసిన దస్తావేజును, సాక్షి గర్తుచెను. ఒకానొక సమయమున నేను లాహోరులోనుంటిని. ఇండ్లను అద్దెపపుచ్చుకొను సంకల్పములోనే నక్కడనుంటిని. అప్పుడు నేను, రామకేశవి, మహాతానందు కోయగిల్లెట్లో ఒకరాత్రిఉంటిమి. అచికి రామకేశవినినకు పరిచయమున్నది. వారు అచికి ఖుషుమెరుక మాత్రమే యున్నది. అచికి ఉద్యానములిచ్చినాడు. పద్దెములను చూపువాడు. అచికిసింగు ముందేతెలుబోయిండొక్క డిల్లుచేయువాడు. పటాను, మహాద్రావకము కావలసినవిన్నవి. అందుచే నేను లాహోరువెళ్లితిని. భారాజు అను మొడికలు విద్యార్థిద్యారా వీనిని సంపాదించితిని. ఒకపోను పటానును, రెండుసిపాయిల మహాద్రావకమును, అచికిని తీసికొనివచ్చి ఇచ్చినాడు. వీనికొరకు మూడురూపాయలను ఇచ్చితిని. (మహాద్రావకపుసాకు గర్తుచబడినది). తిరుగువాటు పుట్టించవలసి యట్లు నేను భారాజుతో చెప్పినాను. పటానును, ద్రావకమును, అమృతసమున తీసికొని పోతిచ్చి.

బాబా అతలుకుగర్తునను ఇంట్లో నాయకులందరు చేరిరి. మద్రాదాసు లాహోరు వెళ్లిట్లును మరొక పటానును, గంధకపుటిని తెచ్చునని శతీంద్రచంద్రుడు చెప్పినాడు. నావును మండలమును మరయొకరును, వాలుగు రివాల్వరులను, కొన్ని తోటాలను తీసికొనివచ్చినట్లు మేముఅచికిగా వ్రతీకుడు చెప్పినాడు. రివాల్వరుల ఒకబంగళీ వెళ్లి గడిఅలమారులోనుండబడినది. తరువాత శతీంద్రుని లాహోరువచ్చెను. కిదురునాడు నేనులు వద్దకు వెళ్లి తిరుగబాటును కలుగుచేయు ఉద్దేశమును చెప్పెను. ఒకతేజుగా పడి తాను కొట్టుకొనుచున్నట్లును, ఒకచే రివాల్వరు ఇయ్యగలననియు చెప్పెను. ఒక తుపాకిని కూడ నిచ్చెదనగా తుపాకులు అకసరములేదని శతీంద్రుడు చెప్పినాడు. జనవరి 22వతేదీని తిరిగి శతీంద్రుడు, కిదురునాడు చూచి, అతనివద్దనుండి ఒకరివాల్వరును పుచ్చుకొనినాడు. రివాల్వరును వేసలేదు పూనుబడి తోలుకరలో నుండెను. తోటాలులేదని అతడుచెప్పినాడు. దానిమీద నేను తీసికొని రమ్మచెప్పితిని. ఇందు నిమిత్తమై 40 రూపాయల నిచ్చితిని. అమృతసములో నొకముఖ్యమైనసభజరిగినది. దబ్బుచియమై ఏమి ఆలోచించుదురని శతీంద్రుడు తిరిగి ప్రశ్నించినాడు. నాధనసింగు భవసాహాయ్యముచేయునని చెప్పినాడు. అతడు రెండు వందల నియ్యగలదని నేను చెప్పినాను. బుదిపోటుచేసి సామ్యు తెచ్చెదనని కర్తార సింగు చెప్పినాడు. ఉపన్యాసములవలన కాదు. గ్రంథములను అమృతేసి పంచి వెట్టినగాని సిపాయిలు తిరుగు. అందుకు ముద్రణములకల యకసరమునీ శతీంద్రుడు చెప్పినాడు. లాహోరులో దీని ప్రధానకార్యాలయము ఉండవలయుననికూడ తెలియజేసెను. తాను లాహోరుకు స్వయంగా వచ్చి బాంబులను చేయదనని ఇతడుచెప్పెను. బుదిపోటుచేసి సామ్యునుతీసికొని పోవలచి నామనియు, ఈసామ్యు దేశకార్యములకు వినియోగింపబడుననియు, సామ్యున ఇయ్యగల పుడే కొట్టిలాగి కొని పోవలసినయు ఇంటి యజమాను నకు తెలియజేయవలసినదని, కచ్చిటివారు కర్తరసింగునుకోరి. జగతురాము, తన ఆస్తిరితకావెట్టి సామ్యుఇచ్చెదననిచెప్పినాడు. నేనువిశ్వాభయ దానుఇట్లోఒకరాత్రిఉంటిని. కొన్ని బాంబులనుతయారుచేయవలసినదని, వారదేరామునికోరితిమి. ఇతడు బజారుకువెళ్లి సిరాగిన్నెలను పట్టుకొనివచ్చెను. ఇతడు 6, 7, బాంబులనుచేసెను. బలవంతసింగు జగతురాము, రామకేశవి కర్తరసింగు, వారి నామసింగు, సజ్జనుసింగు, ఈయింటిని వదలివెట్టివెళ్లిరి లూథియానావైపుకు వెళ్లుచున్నట్లు కర్తరసింగు చెప్పినాడు. బాంబులను అతడు తీసికొనివెళ్లెను. బుదిపోట్లను చేయుటలో సహాయ్యముచేయుటకు కొంతమందిని సంపాదించునని చెప్పెను. నేనుఉదయమున, సుంతు గులాబుసింగు ఇంటికి వెళ్లితిని. నాధనుసింగు, చంద్రాసింగు, మూలోసింగు, హరి నానుసింగు, హరిదరాము అక్కడ కనుపడిరి. అయిదారు కోజులవరకు అతడు ఆయిట్లోనుండెను. జనవరి 27, 28వ తేదీలను కర్తరసింగు, అమృతసమునకు తిరిగివచ్చినాడు. బంగారుగాజులు, కంఠమాలమున్నగు బంగారు వస్తువులను ఇతడు తెచ్చినాడు. తరువాత మొడికలను మరొకడు తీసికొని వచ్చుననికూడ తెలియజేసెను. బుదిపోటుచేసి వీరిని తీసికొని వచ్చినట్లు చెప్పినాడు. కంఠమాలకును పట్టెకును ఉన్నధారములను ఉడతీసి, తగులవెట్టిరి. ఈవస్తువులు మూలోసింగుకు ఇయ్యగానతడు కరిగించిన మూడుకడ్డీలనుతీసి కొనివచ్చి శతీంద్రునిచేతికిచ్చెను. అతడు దీనిని బజారుకుతీసి కొనివెళ్లి, నన్ను అమృతసమునకు కోరినాడు. ఈకడ్డీలో రెండువెద్దవి ఒకటి అడ్డవెద్దదన్నది. (సాక్షిచెప్పిన రెండు కడ్డీలలో ఒకటిని గర్తుచెను). ఈకడ్డీలు, మహానందు కోయగిల్లెట్లో అమ్మబడినవి. దీనివల 1018 రూ వచ్చినది. వీనిలోని 518రూపాయల నిధును అమృతసమునకు తీసికొని పోయినాడు. తక్కినదికి కోయగిల్లెట్లో దాచబడినది. నాధనుసింగు పరాంతయు ముద్రాయిలలోనొకడు. ఇతడు పట్టుకొనబడినట్లు గవర్నరుమెంటు ఆద్యోగేటుకోర్టులో తెలియజేసెను.

చర్చనీవారి క్రొత్త ఎత్తు

లండన్ మే 1:—పశ్చిమేత్తర బోల్కొనులో జర్మనీవారు రమియునునేలవెట్టిపడి తీరదగ్గ సోరాదుచున్నానని రమియును ప్రకటనల వలనను, తమ ద్వీపస్థి-చారెలు కోర్టుకు సమర్పించినదని జర్మనీవారు చేసిన ప్రకటనలవలన, జర్మనీ వారు ఖడ్గవై పునఃపునః రమి నునేనను ఓడించవలెనని చెప్పెను. ఎత్తునట్లు స్పష్టమగుచున్నది. జర్మనువేయ చాలసంఖ్య చార్జిచి ముందుకు వెళ్లుచున్నది.

డన్ కిక్కుపై గుండ్లను వేసినవారికి. ఆలహాబాదు 2:—1వ తారీఖున చువనీరుప్రకటన లండన్ నిలేబరించినవాడు:—డన్ కిక్కుపై గుండ్లను వేసిన వారిని సుబుదీనిజవార తెలియజేసి. వారి దీనిలకు 18-మైళ్లను తప్పుకరూరము పోవుననికూడను ఓటలేక. ఒక వేళ 18 మైళ్లు అయ్యెను ఇంకెవెద్దవారిని యుద్ధమున సమీపమునకు తెచ్చుటకు చాలకష్టపడి యుండును. గాయములు తగిలినవారికిని, రోగులనును వైద్యసహాయము. బొంబాయిలోని ఐరోపియన్ వర్తకులదాగము సిలా, మేసెల 2:—బొంబాయిలోని టర్కులమారి క్ల కంపెనీవారి నిర్వహణముక్రిందకుండు వర్తకాలల పక్షమున వారామిల్లీగాను 15 వేలు రూపాయలను ఇండియా మెడికలసర్వీసు డైరెక్టుగారి కప్పగించిరి. ఇండియాలో, ముఖ్యముగ పర్షియన్ గల్ఫునుండివచ్చినవారిలో రోగులకును గాయముతగినవారికిని ఆవైకము వినియోగింపబడెదలెనను టమె ఆదంపతుల ఆభీప్రాయ సేనానిగాను ఆసహాయము సంగీకరించి కృతజ్ఞతను నూచించిరి. మైసూరులోని మొదటి బహిరంగపుస్తక భాండాగారము బెంగళూరుమేసెల 2:—నిర్మాణమైన మైసూరుప్రధాన న్యాయమూర్తి సర్వే మిల్లరుగాను సర్వేమార్తి మైముకురవోలో వాగంసాపు మొదటిసార్వభౌమిక గిరింధని యమున కునక్రమణోత్సవము గావించిరి. ఇట్టిగిరింధనియములను స్థాపించు విషయము తొలుతొలుత 1912-వ సంవత్సరమున మైసూరు అధికసభలో విద్యాకాఖివారిచే ప్రస్తావించబడినది. 1914 వ సంవత్సరమున రిట్టిగిరింధనియములను బెంగళూరులో నొకటిని, మైసూరునం దొకటిని సెల కొలుపుటకు అనుజ్ఞ నొసగిరి; బెంగళూరు నిలయమునకుపుస్తకములను కొనట మొదలగు మొదటిఖర్చులకిని రూ. 2000 లు దయచేసిరి; ఇదిగాక, సంవత్సరమునకు 1500 రూపాయల గాగింటును ఇచ్చటకు అంగీకరించిరి. చాలదూరమునకు గుండ్లను పడవేయు (యుద్ధనావలోని) ఫిరంగి. లండన్; మేసెల 2:—(టెక్స్ ఫ్యాక్టరీ ఇంజనీయర్లు రెండునెలలకాలము కష్టపడి, డిప్యూమాడుయొద్ద నొక పెద్ద ఫిరంగిని నిర్మించిరి. ఇది డేజీకర్కుచెంత 21 మైళ్ల దూరమునకు గుండ్లను పడవేసినది. రెండవరక్తాశయమును, మూడవ రక్తాశయమును గుండ్లు వేసినపుడు తొమ్మిదింటిని మాత్రమే వేయగలగినది. ఆఫిరంగి తననిష్కతోడనో, లేదా, ఫెంచి వైమానికుల ప్రయత్న ఫలముగనో చెడిపోయినది. నిన్నటి దినము ప్రెంచివారు మెట్టుయొద్ద డక్షిణపార్శ్వమున కొటల మీద గుండ్లుపడవేసి రవి జర్మనువేసిన వదలివచ్చిన యొకడు చెప్పుచున్నాడని ఫెంచిరాయభావముకడు తెలియజేసెను. వర్తకనానలు ముంచబడుట. లండన్ మే 3:—శనివారమునాడు ప్రెంచివారి యూరప్ అనుపాగవార టార్పెడోవలన, స్క్విల్లిద్వీపముల సామీప్యమున జర్మను సహమెరయునకలన ముంచబడినది. 18 మంది పడవవారు కాపాడబడి. గిల్ఫులైట్ అను అమెరికావారి పొగయోడ స్క్విల్లిద్వీపముల సామీప్యముననే వదలి వేయబడియుండగా అయిదు చేపలుపడవలు వచ్చినవి. ఈ నానకు రాత్రికుంతయు ముందుగాగి ద్వీపములయొద్దకు చేర్చిరి. ఈనానలో ముఖముగా కావాలా పడవలన తీసి కొని వెళ్లబడిరి. కప్తాను గుండె బ్రెవలగుటవలన మృతి నొందెను. ఇద్దరు సముద్రములో దూరకు వలన జర్మనీ. శనివారమునాడునాడు స్క్విల్లిద్వీప స్క్విల్లిద్వీప టార్పెడో చేరు బడిన “ఫలైంటు” అను నానలో మిగిలిన తొమ్మిదిమంది నైని కుల నొక చేపలబోటుకొంటిని వర్క్స్ ఆఫ్ అవోటికే దెచ్చిరి. ఈనానయొక్క కప్తానుయొక్క కేబీరము నొక చేపలవద్ద దెచ్చినది. మిగిలినవారుపడుటలేదు. బ్రిటువారి “డిక్రూటు” అను డిస్ట్రోయరు ఉత్తరసముద్రలో ముడిగోవుడు. లండన్ మే 2:—నౌకాదళ సమయమువారిట్లు తెలియజేయవచ్చును—గిల్ఫులైట్. మూడుసార్లు, సమీపములందు చిన్ననౌకలపోతు ముఖపడినవి. జర్మనుసముమే రెండు డిక్రూటులను డిస్ట్రోయరును ముంచివేసినవి. జర్మనీవారి రెండు టార్పెడో పడవలను కొన్ని డిక్రూటుస్ట్రోయరుల తిరిమి యుద్ధముచేసినందున వేసినవి. తమవారి జర్మనీవారు టార్పెడో పడవలు కొలదిగా యునవడవను టార్పెడోచేసి ముంచినది. తక్కిన పడవలు ఒకటిని మాత్రము రక్షించి నది “హెప్టె” “రెక్టాగూని” “హెప్టె” “హెప్టె” అయియుద్ధమునానీని తెలిసి, ఒక గంటలో ముంచివేసినవి బ్రిటిషు డిస్ట్రోయరులలోని వారికి వ్యతిరేకములేరు ఇద్దరు జర్మను అగ్గిన యిలు 44 వాదిక్కులును రెండుపది థియేటుగ కల్లుకొల్పబడిన డిక్రూటులోని వారిలో ముఖ్యము “ఆఫీసరులు”, 21 మంది నావికులును రక్షించబడిరి.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

A Steamer Torpedoed.

LONDON, May 1.
The five thousand ton steamer "Edale" from South America was torpedoed in the morning by a submarine. The crew was landed at the Scilly Islands.

The German "Blockade."
Russian Collier Torpedoed.

LONDON, May 1.
A German submarine sank the Russian collier "Svorona" off the Basket Islands. The crew was saved.

The German "Blockade."
Collier Torpedoed.

LONDON, May 2.
The collier "Mobile" has been torpedoed off the Hebrides. The crew of twenty-three were saved.

A Trawler Sunk.

LONDON, April 30.
The trawler "Lilydale" has been submarined off Grimsby. The crew were picked up by a patrol boat which chased the submarine firing fifty shots. The submarine outdistanced her pursuer but is believed to have been damaged.

American Vessel Attacked.

ROTTERDAM, May 2.
The American steamer "Crushing" was attacked in the North Sea on Wednesday by a German airman although her name was painted in six foot letters. Two bombs were dropped but no damage was done to the vessel.

Drink and Munitions.

Mr. Lloyd George's Restrictive Duties.
Government to Control Areas.

LONDON, April 30.
In the House of Commons today Mr. Lloyd George introduced proposals on the question of drink. The spirit duty would be doubled while the duty on light beers would be unchanged. There would be a graduated surtax up to thirty shillings per barrel on heavy brews and quadruple wine duties, sparkling wine paying fifteen shillings a gallon. It was expected that beer and wine surtaxes would yield three millions extra. The Government also must have complete control over certain areas, and must be enabled to close any public house which was considered injurious. They must be able to suspend the sale of spirits and heavy beers in these areas, and also to utilise public houses to sell food.

Proposals Necessary to Ensure Victory Soon.

Mr. Lloyd George emphasised that the Government proposals were necessary to ensure not ultimate victory, but victory soon without unnecessary loss of life.

Allies Attack to be More Sustained.

Vast quantities of war material were needed because the time was coming when the Allies attack would be of a more sustained character than had hitherto been witnessed and the expenditure of munitions would be on an unprecedented scale even for this war.

Time Lost Through Drinking.

Mr. Lloyd George affirmed that the time lost by drinking was equivalent to the services of 150,000 men, but he did not think he was justified in proposing total prohibition until other remedies had failed.

Proposals Strongly Condemned.

LONDON, April 30.
In the House of Commons the drink taxation proposals were strongly condemned, especially in the speeches of the Irish members including Mr. Redmond, Mr. O'Brien, and Mr. Healy, who expressed a desire that Ireland should be excluded from the Bill, saying that no case had been made out against Ireland.

Probable Modification.

The opinion is generally expressed that the House desires to give the Government powers to deal with certain areas, but it is probable that taxation proposals will be altogether modified. The Commons provisionally passed the resolution in order to prevent withdrawals from bonded stores. Five O'Brienites opposed, forcing the first division since the war began.

Hostile Aircraft off Suffolk.
Driven off by British Airmen.

LONDON, May 1.
Hostile aircraft were sighted off the coast of Suffolk yesterday afternoon but disappeared when pursued by British airmen. One report says that there were four Zeppelins but it is not confirmed.

M. Ribot Received by the King.

LONDON, May 1.
King George received the French Finance Minister M. Ribot, who is at present in London. M. Ribot has inspected the camps at Aldershot.

Export of Indigo.
Application from Buyers.

ALLAHABAD, May 2.
The "Pioneer's" London correspondent cables on the 1st:—The Board of Trade announces that, although the

TELEGRAMS.

Government's holding of natural indigo is intended primarily for dyers of the United Kingdom, applications from buyers for export will be entertained after the next week.

Two Dominions Congratulated for Successful
Landing.

LONDON, May 2.
Mr. Winston Churchill has wired congratulating Sir R. Munro-Ferguson, Governor-General of Australia and Lord Liverpool, Governor of New Zealand on the brilliant and memorable achievements of Australian and New Zealand troops in the Dardanelles. Sir R. Munro-Ferguson replied that to win the admiration of the British is an honour worth having. Lord Liverpool replied "It is a source of great gratification to every one in this Dominion that their troops have been so closely connected with the arduous operations of the Royal Navy to whom the Empire owes so much."

FRANCE.

German Warships Reported off Belgium.
Dunkirk Shelled.

LONDON, April 30.
PARIS.—A communique states that German Warships have been seen off the Belgian Coast. Nineteen large shells have fallen on Dunkirk. Twenty persons have been killed and forty-five wounded. Several houses have been destroyed.

A Useless Demonstration.

LONDON, May 1.
An official statement regarding the bombardment of Dunkirk says that it is a fresh proof that the Germans, having failed to pierce the allied lines, are seeking to impress the neutrals by a demonstration without military significance.

The Report Disproved.

A Land Gun Discovered.

LONDON, May 2.
LATER.—The Press Bureau announces that an aerial reconnaissance showed that the shelling of Dunkirk was by a land gun. The report of German warships off the coast was due to a misapprehension.

Aviators Bombard the Gun.

The Admiralty announces that the position of the German gun bombarding Dunkirk was verified by aircraft. It was attacked in the evening twelve small and two large bombs being dropped on it.

Shelling of Dunkirk Resumed.

LONDON, May 1.
A Paris communique says:—The situation is unchanged. Ten more shells fell in Dunkirk yesterday, and there were several casualties.

The Gun which Shelled.

ALLAHABAD, May 2.
The "Pioneer's" London correspondent cables on the 1st:—There is no definite information concerning the gun with which Dunkirk was shelled. It is scarcely possible that the range was under 18 miles, and even that would apparently have involved the bringing of a heavy gun unusually near the front.

A Long Range Naval Gun.

LONDON, May 2.
The French Embassy announces that a German deserter reports that Krupp's Engineers have been busy for two months mounting a long range naval gun near Dixmude. This is believed to have bombarded Dunkirk firing twenty one miles. Only nine shells were fired at Second and third bombardments. It is believed that the gun has been damaged by its own fire or by the activity of the French aviators in the neighbourhood and has stopped its firing. The French yesterday bombarded forts on the southern front of the entrenched camp at Metz.

Paris Communique.

LONDON, May 2.
PARIS.—The communique says that the situation on the whole front is unchanged.

A Paris Bulletin.

LONDON, May 1.
PARIS.—A communique says:—The day has been relatively calm. Two German attacks in Argonne near Bagatelle were easily repulsed.

The French carried several trenches in Bois de Prete, capturing 130 prisoners and one mitrailleuse. The French maintain their ground.

An aeroplane over Somme was struck by a fragment of shell which penetrated the petrol tank. Nevertheless the aeroplane returned to the French lines, although literally riddled with bullets. The aviators were unhurt.

A French Statement.

LONDON, May 3.
PARIS:—The evening communique says:—North of Ypres an attempted German attack on our right was immediately checked. There is nothing new on the British front. At Mancourt south of Chaulnes eighty Germans armed with shears, grenades, brownings and knives delivered an attack but were mostly killed. Some were captured. In the valley of the Aisne and Champagne the enemy used various appliances which did not have any effect namely, glass tubes which on breaking diffused an odour of ether, incendiary bombs, and gases emitting greenish smoke. The latter hung over the enemy's lines. The German counter-attack in Bois de Prete was immediately arrested.

TELEGRAMS.

Here we retain the whole of yesterday's gain. We continued to bombard the southern entrenched camp at Metz with effect. A fire was noticed in one fort in the barracks and on the railway.

Abyssinian Emperor's Visit.

LONDON, May 2.
PARIS.—A communique announces that the Emperor of Abyssinia visited Jibuti and inspected the liner "Polynisien."

RUSSIA.

The Russian Communique.

LONDON, May 1.
PETROGRAD.—A communique says:—We are continuing successful advance on the left bank of the Niemen.

We repulsed with a great loss attacks on Sosna, also attacks between the rivers Pissa and Szkewa.

The Austrians in the Carpathians developed the offensive in the region of Polen and in the direction of the Uzok pass. They were repulsed with heavy losses.

In the direction of the Stryl we carried two hills south of Kozinwka and Golowetzko, taking a thousand prisoners and quick-firers.

Our offensive continues.

General Activity on Eastern Front.

All Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, May 1.
PETROGRAD.—An official announcement says:—West of the Niemen we closely pressed the enemy's advanced guards on the whole front.

The enemy's attack near the fortress of Ossowice was repulsed with heavy loss. Enemy attacks north of Wakh and on the right bank of the Omuleff all day on the 28th were repulsed the enemy retiring at one point to their old positions. Attacks by the Austrians on Polen and in the region of the Uzok Pass in the Carpathians were repulsed with heavy loss. We took the offensive in the direction of Stryj and charged trenches bayoneting the defenders and capturing 407 survivors.

A Russian Report.

LONDON, May 3.
PETROGRAD.—It is officially stated that the enemy detachments occupy the Shawle region between Libau and Vilna. German patrols appeared on Saturday in the vicinity of Libau. A German torpedo boat on Stuarday visited the gulf of Riga.

TURKEY.

The Landing of the Troops.

Details of the Reports.

LONDON, April 30.
The Admiralty's account of the recent operations in the Dardanelles says:—The embarkation began before sunrise on the 25th on six different beaches, the operation being covered by the whole fleet. The landing was immediately successful on five beaches although vigorously opposed by a strongly entrenched enemy in successive lines protected by barbed wire entanglements some fifty yards wide and supported by artillery. On the sixth beach near Seddelbahr, the troops were unable to advance until the evening when the British infantry made a fine attack from the direction of Cape Tekheh and relieved the pressure on their front. The arrangements for landing had been concerted in the utmost detail between the fleet and the army. The first day resulted in strong forces being established at three main points. The Australians and New Zealanders were on the lower slopes of Saribair to the North of Bagataps. The British were at Cape Tekheh and Cape Helles and near Morto Bay and the French were at Bumkaleh after a gallant attack towards Yenishebr. The enemy began strong counter-attacks in the afternoon and hard fighting ensued. Meanwhile the disembarkation of the army proceeded continuously favoured by good weather. At daybreak on the 26th the enemy were still holding the village and position of Seddelbahr which was a labyrinth of caves, ruins, trenches, pits and entanglements. Aided by the fleet, the British stormed the position in a frontal attack through undamaged wire entanglements and Seddelbahr was taken at two o'clock four pompoms being captured.

Allies Position Established.

In the morning of the 27th after repulsing a Turkish attack on their left towards Cape Helles, the Allies advanced and by eight were established on an entrenched line running from a point two miles north of Cape Tekheh to the small plateau above Detotts battery. Advance has since been made from that line to the neighbourhood of Kithia.

Colonials Good Work.

Meanwhile the Australians and New Zealanders, who had pushed on with the utmost boldness after landing on the 25th, had been engaged almost constantly invariably repulsing the enemy's strong and repeated counter-attacks. They fought with fine spirit and determination. In the morning of the 27th a fresh Turkish division was launched against Saribair preceded by heavy artillery fire. A hot engagement followed. The enemy came on boldly time after time but the Australians defeated every attempt.

French Unsuccessfully Attacked.

The French at Bumkaleh were four times strongly but unsuccessfully counter-attacked on the 26th. Five hundred Turks in one of these attacks were cut off by the fire of the fleet and captured.

Landing Operation Accomplished.

The operation of landing the army in face of modern weapons and despite wire entanglements, under sea as well as on land, landmines and deep pits with spikes at the bottom, was thus accomplished.

Fleet's Admiration of Military Comrades.

The Admiralty reports that the fleet is filled with intense admiration for the achievements of their military comrades. The casualties among the fleet were not numerous. They were confined to the destroyers boats' crews engaged in the landing operations in which merchant captains, and officers and crews of the transports also participated.

TELEGRAMS.

A Transport Sunk.

At noon on the 27th a transport was reported off Maidos and before she could escape the "Queen Elizabeth" opened fire and her third shot hit and destroyed the transport which sank rapidly. It could not be seen whether she contained troops or not.

The King Congratulates the Forces.

LONDON, May 1.

The King has telegraphed to Admiral de Robeck and General Sir Ian Hamilton "It is with intense satisfaction that I heard of the successes which in face of determined resistance attended the combined naval and military operations in the Dardanelles. Please convey to all ranks including the Allies, my hearty congratulations upon their splendid achievement."

A Series of Small Naval Affairs.

LONDON, May 2.

The Admiralty announces that a series of small affairs occurred in the vicinity of Gallipoli and Moordhinder lightships on Saturday. The Destroyer "Recruit" was sunk by a submarine and two German torpedo boats were chased and sunk by a division of the British destroyers after a brief running fight. Later the German torpedo-boats had previously torpedoed and sunk the trawler "Columbia". Only one deck hand was rescued by other trawlers. The Torpedo boats were then chased by "Laforey", "Leonidas", "Lawford" and "Lark" and were sunk in about an hour. The British Destroyers sustained no casualties. The German Officers and forty four men were rescued and taken prisoners. Four Officers and twenty one men from the "Recruit" were saved.

The Dardanelles.

Colonials Approaching the Narrows.

SIMLA, May 1.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State, dated 30th April:— In the Gallipoli Peninsula the British troops, including the Australians and New Zealanders, are forcing their way towards the forts at the Narrows. The French are clearing the country on the Asiatic side and have captured many prisoners.

Russian Success North of Persia.

The Russians have dislodged the Turks from Kotour in the Azarbaijan province north of Persia.

A Turkish Prince Dead.

LONDON, April 30.

AMSTERDAM.—The death has occurred in Constantinople of Prince Sebaeddin, son of Sultan Murad and one of the founders of the decentralisation party in Turkey.

BELGIUM.

Hard Fighting Around Ypres.

Position Unchanged.

SIMLA, May 1.

The Secretary of State's message to the Viceroy says:—Round Ypres hard fighting continues, but no marked change of position is reported. The French have repulsed the attack on Les Eparges, and from Alsace nothing new is reported.

Zeppelin Over Dunkirk Wrecked.

Artillery fire has so damaged the Zeppelin which had dropped bombs on Dunkirk that it was completely wrecked on its return.

Allies Advance North of Ypres.

Trenches Captured.

LONDON, May 1.

A Paris communique says north of Ypres our attacks have progressed on the whole front on a depth varying from a half to one kilometre. We captured two successive lines of trenches and made numerous prisoners.

Great Artillery Activity.

Field Marshal Sir John French in a communique says:—The situation on our front has not changed during the last forty-eight hours. The area in the neighbourhood of Ypres has been the scene of great artillery activity, but there have been no other operations as far as the British are concerned.

The French Advance.

Counter-attacks by the French on our immediate left today supported by our artillery made sensible progress.

German Aeroplane Captured.

A German aeroplane was attacked in the air yesterday. It was also bombed by our guns and brought down in our lines.

Successful Mining Operations.

Successful mining operations have been carried out six-west of Wyschalte in the neighbourhood of Convechty.

EGYPT.

Bikaner Camelry Engages the Enemy.

LONDON, May 1.

The Press Bureau reports that the Bikaner camelry patrol encountered a small force of the enemy twelve miles east of the Suez Canal, who retired after exchange of a few shots. On the following day the cavalry harassed the retreat, making a few prisoners.

CANADA.

Canadian Gallantry at Ypres.

An "Eye-witness's" Account.

LONDON, May 1.

The Canadian "Eye-witness," giving details of the Canadian achievements at Ypres, tells a thrilling tale of the fight against overpowering odds. The Canadian

TELEGRAMS.

division, he says, was opposed by at least four divisions, supported by immensely heavy artillery. The Canadians stood their ground wonderfully, despite adverse circumstances, and the Germans tried to out-flank them.

A Formidable Operation.

It was, therefore, decided to undertake a formidable operation and gain relief by a counter-attack upon the first line of the German trenches. This was effected by two Ontario battalions under General Mercer acting in combination with a British Brigade. Everything depended upon its success. The Canadians were received with a blasting hail of shot, and every other man was seen to fall, but the attack was pressed on.

Col. Burchell's Valorous Death.

The advance momentarily wavered, but Colonel Burchell, carrying only a light cane, coolly rallied his men, and they responded nobly. Colonel Burchell then fell dead at the head of his battalion.

Effect of the Asphyxiating Gases.

The "Eye-witness" relates the effect of the German gases on the Canadian trenches. One battalion had momentarily retired from its trench which, however, it soon recovered, and the Canadians generally held their ground as long as possible after the retirement of the French troops, who suffered the full effects of the gases.

Officer's Heroic Desire.

Among instances of individual valour the "Eye-witness" records the story of Captain Macnaig who, seriously wounded, refused to be removed from the trench, the evacuation of which had been ordered. He only asked the men to give him two revolvers and to leave him alone awaiting the Germans.

AFRICA.

A Success in Africa.

LONDON, May 1.

CAPETOWN.—The British continuing their advance towards Windhuk, cut the line north of Gebeon, where the retreating Germans were entraining. Fierce engagement ensued and the British detachment lost seventy prisoners, but the main body arriving dispersed the enemy, whom it pursued for twenty miles, recovering all the prisoners and capturing two guns, several maxims, two hundred prisoners, the whole train and numerous livestock. The enemy's casualties have not at present been ascertained. Ours were twenty-three killed and fifty-five wounded.

NEW ZEALAND.

War Enthusiasm in New Zealand.

Prime Minister's Declaration.

LONDON, May 1.

Speaking at a patriotic demonstration, Mr. Massey, Prime Minister, said that within a comparatively short time New Zealand would have 25,000 men on active service and, if another 25,000 were required, they would be forthcoming.

Mechanics for Munitions.

New Zealand had also offered numbers of mechanics to assist in the manufacture of munitions, and he believed that the offer would be accepted.

GERMANY.

Renewed German Activity in Poland.

SIMLA, May 1.

The Secretary of State's message to the Viceroy says:—A Russian communique shows that the Germans are again active in Poland and along the Niemen. Their advanced guard passed Rossieny and approached the line of the river Dubissa and at several other points, including the neighbourhood of Przymysl they have made minor attacks. In the Carpathians and in the direction of Stryj the Austrians still attack the Russian positions.

Important new German Offensive.

Russian Extreme Right Threatened.

LONDON, May 1.

Recent references in Russian communications to the German attacks in north-western Poland and to the claim in the German communications that the German troops have reached the Dvinsklihan railway disclose an important new German offensive from Till. It aimed at the extreme Russian right. The advance extends along a large front.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

German Efforts to Impose on the Followers of Islam, and their Unmasking in Persia.

The following letter has been received by the Editor "Fauji Akbbar," of Allahabad.

SIR,

I shall be such much obliged if you will kindly publish the following account of a German Impostor living in Persia. I was an Eye-witness to the facts related and I send you this account of them in order that the truth may be made known regarding the lying statements spread abroad by the Germans to deceive Mussalmans and smesh them in the horrors of war. I hope that after reading this, there will be no further room for doubt in any one's mind.

Your true servant,

MALIK RAB NAWAZ KHAN,

Risladar, 11th Lancers,

British Consulate, Isfahan.

TELEGRAMS.

"For the last 2½ years a German dealer in Carpets and Dyes, by name, Dr. Pugin, has been living in Isfahan. He suddenly conceived the idea of establishing German power by obtaining for himself the position of Consul. To this end he made the most strenuous efforts and even went the length of temporarily closing his business. In the meantime the war broke out and the Turks were forced into it by the German. In accordance with the Kaiser's instructions this Impostor arrived in Tehran, and in November had an interview there with the Persian Minister. He gave out that he had become a Muslim and had changed his name to Ahmed Beg. When the people of Isfahan heard this through the newspapers and advertisements, they were overjoyed, and some of the leading Officials, being thoroughly taken in, wrote to the Shah approving of the appointment of this Muslim-German as Consul in Isfahan. But the Shah refused to confirm this appointment. So Doctor Pugin himself arranged that the date of his entry into Isfahan should be the 1st January 1915. The inhabitants who were delighted, on the day appointed collected outside the City to welcome him; but he never came. He left Tehran but stopped en route at various places, giving lectures and deceiving the people. At the end of a month he was still on his way to Isfahan, although the journey from Teheran to that place does not take more than 10 or 12 days. He adopted Persian dress and wore on his left arm a Badge inscribed with the sacred words of the Kalima. His lectures merely consisted in reiterating that he himself and the German Emperor with all his subjects had become Mahammedans. He said that they had become converted to the Shiah Sect, and that therefore their Shiah Brethren should all unite and be prepared to sacrifice their lives to help the Germans at this critical time. Otherwise their common religion would be dishonoured. In short, he arrived eventually near Isfahan and, sent a message to the Notables of the City, saying that he was Ahmed Beg, appointed Consul by the German Emperor and the Sultan of Turkey, and that he would enter the City, on the 25th January. The inhabitants greeted the announcement with great enthusiasm and went two stages from the City to meet him. But when he saw the crowds and the state of their feeling, he made an excuse for not accompanying them, and stopped at Gaz. There he gave his usual lectures. In all the neighbouring towns he spread his net of deceit, and when he thought he had succeeded in catching in it all he could, he fixed the 3rd of February for the date of his entry into Isfahan.

Special celebrations were observed in his honour and a special house was prepared for him. On the 3rd February the German and Ottoman Flags were erected on his house and preparations were again made for his reception. The procession comprised all classes and also an escort of 50 Sowars of the Gendarmerie.

The Mujtahids had arranged that Ahmed Beg should first be brought to the Jumma Musjid and there entertained. He received information before leaving Gaz of the arrangements made for him, and when he heard that he was expected to go first of all to the Musjid he at once changed his Persian dress and, resuming his own, set off Isfahan in his carriage. His entry had been timed for 12 noon, but up to 4 o'clock he had not arrived. His idea was to escape going to the Musjid by arriving there too late. At length, however he did arrive, and the people waiting for him were much dismayed and astonished to see him in his ordinary clothes and no longer wearing the badge inscribed with the Kalima. When he reached the turning to the Musjid he ordered his Coachman to take him straight to his house. The escort which was in front, took the road to the Musjid in accordance with the previous orders. It had to make a detour and eventually came up in the rear. When the people saw that the German neither looked a Mussalman nor acted as one, they began to say "this is not a true Muslim" and they realised that all his pretensions were false and had merely served as a pretext for deceiving them and drawing them into the war. The Ulama who had awaited him with such enthusiasm quickly turned against him, and asked him pointedly to explain the Pamphlets and advertisements which he had published in December. For two days he refused to reply but at last he was forced to do so. He then said that he had had no hand in the publications referred to, but that they must have been the work of some servant. All he could say was that the German Emperor and the German people were well-wishers and sympathisers of the Muslims, and that if the people of Persia would help them at this critical juncture, they would give their attention to the matter of becoming Converts to Islam. They had not as yet been converted. The Mujtahids of Isfahan were filled with anger at this answer and at once issued notices in the neighbourhood of the City warning people against the machinations of German impostors. They had succeeded in entrapping Turkey and now tried to do the same with Persia. If Persia had acted hastily in believing them, she would have been involved in the ruin of war. The people of Persia thank God that there has been no rupture with the generous and just British Government, by whose favour a Sajar Sovereign sits on the throne of Persia. God has bestowed on Great Britain the high quality of being able to treat all alike and of befriending the oppressed. May God give her victory over her deceitful enemies and may she trample them into the dust.

An Appeal to the Reader.

Let my readers reflect on the extent of German deception and specially on the stratagems which they employ to destroy the Muslims. First of all they deceived the Turks by pretending to be Converts to the Sunni Sect of Mohammadanism; then they came to Persia and gave themselves out to be Shiabs. But thanks to God Persia was saved in time from believing them. I have written this account, the correctness of which I can vouch for, in order to warn people in India against Germans who may be causing similar lying reports to be spread abroad. All of them are quite false and neither the German Emperor, nor a single other German is a Convert to Islam. The wearing of the Badge with the Kalima written on it, was only a fraudulent trick to get Muslim help. May God confound this lying enemy who is an enemy both from a religious and a worldly point of view, and who by his hardheartedness, cruelty and deceit has spread desolation throughout a great country like Europe, famed for its humanity, wisdom and wealth: an enemy who has tried to involve Mussalmans in this

TELEGRAMS.

disaster by false representations regarding religion. At the present time the safety, honour and comfort of the people of India demand that they should unite to sacrifice their lives and property for the honour of their merciful and just Government. The part of man is to do his best and Victory then lies with God. God helps them, who help themselves. Virtue is its own reward in the end and God will administer justice and give Great Britain victory, and long life and honour to our King.

ISPAHAN } MALIK RAB NAWAZ KHAN,
9-2-15 } RISALDAR.

Code Telegrams Registration Fee.

SIMLA, May 2.

It is notified that the Registration fee of 8 annas at present charged for inland telegrams despatched in authorised commercial codes will be abolished with effect from the 8th May, 1915.

Government and Wheat Exports.

Further Reductions in Prices.

SIMLA, May 1.

The following has been issued in connection with the scheme for the control of wheat exports. The Government of India announce that on and from the 1st May the maximum price f. o. b. at Calcutta at or below which purchases of wheat will be effected on their behalf by the firms selected to act as their agents will be Rs. 4-15-9 per maund for club No. 2 wheat. As already announced the maximum rate f. o. b. Karachi and Bombay for white Karachi wheat will be Rs. 5-2-9 per maund on and from the 1st May. A further reduction in all the above rates will shortly be announced.

Local Self-Government.

Imperial Policy Defined.

Further Development Desirable.

SIMLA, May 1.

A resolution is published defining the policy of the Government of India in relation to local self-government. The general view taken is that local self-government so far as hitherto tried has been beneficial on the whole and that a further development of it is desirable under such conditions as the local Governments and administrations may consider advisable in the areas they respectively control. Progress is to be generally on the lines laid down by the Royal Decentralization Commission. In this connection the announcement is made that the Local Authorities concerned are already prepared in varying degrees to expand the electoral element in the constitution of the local bodies, to extend the employment of non-official Chairmen in Municipalities, to allow local bodies more ample control over their budgets and freer powers of reappropriation, to concede increased authority to local bodies over establishments, and to relax the existing restrictions in regard to outside sanction to expenditure on works of importance. The working out of these principles in connection with the different classes of local bodies concerned including Municipal Boards, District and Sub-District Boards, Panchayats and other Committees, is then discussed exhaustively. The object aimed at is to have a definite advance in devolution and political education guided by a spirit of prudent boldness, calculating risks, but not afraid to take them in the cause of progress.

Dead on the field of Honour.

SIMLA, May 2.

The following is the 114th list of casualties reported from France and Belgium:—

KILLED:—7th Lancers (attached to 4th Dragoon Guards) Lieutenant O. Brown.

DIED OF WOUNDS:—9th Bhopal Infantry Captain H. Etlinger, 1st King George's Own Gurkha Rifles Lieutenant G. S. W. St. George.

WOUNDED:—15th Ludhiana Sikhs:—Captain W. W. Muir, 94th Russell's Infantry (attached to 1st/1st King George's Own Gurkha Rifles). Captain P. J. Gout (second time). 123rd Outram's Rifle (attached to 1st/4th Gurkha Rifles) Lieutenant G. F. F. Moore, 1st/1st King George's Own Gurkha Rifles, Captain W. J. Evans, 1st/4th Gurkha Rifles. Captain J. R. Hartwell, Captain L. P. Collins.

In the Persian Gulf.

The following additional casualties have been reported from the Persian Gulf.

WOUNDED:—(slightly) 34th (Divisional Signal) Company.—Captain H. S. Cardew 39th Garhwal Rifles.

In Egypt.

The following additional casualty has been reported from Egypt.

WOUNDED:—(slightly) 24th Punjab. Major A. K. Rawlins, D. S. O.

In the Mediterranean Force.

The following casualty has been reported from the Mediterranean Force:—

WOUNDED:—(severely) 26th Mountain Battery. Captain P. C. Chapman R. A.

CALCUTTA.

A Daring Dacoity.

CALCUTTA, May 1.

A wire from Calcutta reports yet another serious dacoity. At about 8-45 P. M. on Friday night some two dozen Bengali youths, disguised as Europeans, entered the house of a Bengali landowner, at Bharpragur, in the Nuddea district. The householder showed resistance, whereupon the dacoits drew revolvers, and the resistance was at an end. The gang then ransacked the house, broke open an iron safe, and looted property, valued at Rs. 7,000, in cash and jewellery. While leaving the house the gang was opposed by villagers, who were, however, beaten back. Before leaving, the dacoits cut the telegraph wires that ran through the village. No arrests have been made.

TELEGRAMS.

Fire in a Kerosine Godown.

CALCUTTA, May 1.

A disastrous fire took place on Friday night at Anurisar, at the godown of the Standard Oil Company. 12,000 gallons of oil were burnt, and the damage is estimated at Rs. 12,000.

The Floating Hospital "Bengali"

An Appeal for Gifts.

CALCUTTA, May 2.

Dr. S. P. Sarvadhicary Joint Secretary of the Bengal Volunteer Ambulance Corps, has made an appeal to Indian trading firms to make gifts of rice, dail, blankets, dhories for the use of sick and wounded soldiers who would be treated on board the Floating Hospital the "Bengali" which Bengal is despatching to Mesopotamia. The ship "Bengali" is due to leave port shortly for six month's river ambulance service on the Tigris, the Euphrates, and Shatel-Arab.

An arrest on Suspicion.

CALCUTTA, May 3.

Sometime ago one Balai Chand De whose name is said to have occurred in connection with some political cases was arrested in Calcutta and was taken to Midnapore. He is now in Midnapore Jail pending enquiry in a case there.

Railway Employees as Dacoits.

CALCUTTA, May 3.

Four upcountry men in the employ of the Eastern Bengal State Railway were arrested on Saturday at Sealdah in connection with the recent dacoities at Kolkata in the 24 Paraganas district. Prior to their arrest the Police searched the railway quarters at Sealdah and are stated to have recovered a quantity of stolen property.

How would Antagonism to the Police

Disappear.

The Bengal Governor's Efforts.

CALCUTTA, May 3.

Mr. W. R. Gourlay, Private Secretary to the Governor of Bengal who is appointed to enquire into certain questions in connection with the History of the Police reforms in Bengal is coming down to Calcutta from Darjeling by the third week of May to learn from the Police officers of the difficulties they have to contend with and to have a talk with non-official gentlemen on the subject. Mr. Gourlay is now engaged in studying the History of the Police first in England and then in India particularly in Bengal. It is stated that the aim of the Governor is to increase the efficiency of the Police for the benefit of the people but His Excellency does not think this is possible unless the lawabiding sections of people look upon the Police as their natural protectors. His Excellency has gathered that there is considerable antagonism between the police and the lawabiding sections of the community and he wants to find out the remedy.

BOMBAY.

A Generous Gift to the Wounded.

From a Bombay European Firm.

SIMLA, May 2.

The Director of Medical Services in India has handed to him by Mr. J. S. Wardlaw Milne on behalf of the Companies managed by Messrs. Turner Morrison and Co. of Bombay a cheque for Rs. 15,000 to be devoted to the welfare of the sick and wounded in India—preferably those from the Persian Gulf. His Excellency the Commander-in-Chief has expressed to Mr. Milne his warm thanks to the donors for their very generous gift.

UNITED PROVINCE.

Price of Wheat.

ALLAHABAD, May 2.

At Meerut on Friday the price of wheat dropped to ten seers per rupee.

SOUTH INDIA.

Cordite Factory Mystery.

Further Hearing of Breach of Trust Case.

COONOR, May 1.

The further hearing of the case against C. Dorasawmy Iyengar, Assistant Pay Clerk, Cordite Factory, for alleged breach of trust in respect of two thousand rupees was resumed before the 1st class Magistrate to-day. The prosecution was led by Mr. S. J. Gonsalves, High Court Vakil, while the accused was defended by Mr. S. A. Walker, Solicitor and B. Rama Rao Pleader. At the opening of the case Mr. Gonsalves wanted to file as an exhibit an anonymous petition received by the Superintendent, Cordite Factory, regarding the abstraction of the money. Mr. Walker objected saying from his thirty years experience as a Solicitor he had never seen an anonymous petition exhibited. The Court disallowed it. Mr. Walker file the following statement on behalf of the accused.—I deny emphatically that I am guilty of the charge laid against me. I entered Government service in 1896 and served from that time to 1902 at the Gun Carriage Factory in Madras as Assistant Pay Clerk. From 1902 to 1906 I was employed at the Cordite Factory as stationary clerk and from 1906 up to the present as assistant pay clerk. During the whole period of my service no complaint as to my conduct has been made except the present one. On the 8th February last I was asked by the pay clerk to cash a cheque for Rs. 14,500 at the Coonor treasury and I proceeded in a carriage with a constable and the second pay clerk. The cheque was cashed and monies brought by us to the guard room in the Cordite Factory

TELEGRAMS.

about 3-30 P. M. when the pay clerk took charge of them and made an entry in the register, and placed it in the safe. The pay clerk before making the entry in the register followed the usual practice by entering the bundles of notes and money that were put in the safe. The following morning the pay clerk opened the safe in my absence at an unusually early hour, and on my arrival at the pay office the money had been removed from there, and had been handled by the pay clerk and was placed on the shelves. The pay clerk was in possession of the unsealed bag. The notes were missing. I at once protested and said it was not possible, and that he had seen the bundles on the previous evening. In spite of my protest he insisted on my going at once with Mr. Ranganatha Mudaliar, 2nd pay clerk, to ascertain whether the notes had been left at the Coonor treasury. I knew it to be a useless errand, as I was sure that the notes were put in the safe in the guard room the previous night, and I was most reluctant to go to the treasury. As he was my superior officer I was bound to obey him. There was no examination of the monies in the pay office before I was sent away. Mr. Walker in the course of a lengthy address said that the Superintendent of the Factory was not present when the money was doled out, but he relied on the statements of his subordinates. Counsel criticised strongly the evidence of the chief pay clerk, stating that his conduct was open to suspicion, as he did not report the missing of the notes to the Superintendent of the Factory until 11 A.M. of the day of the occurrence. The prosecution case was based on hypothetical grounds and therefore not much weight was to be attached to it.

Mr. Gonsalves briefly replied stating that the evidence against the accused was merely circumstantial and analysed what had been recorded.

His Honour remarked that he would not frame any charge as no "prima facie" case had been made, but he would pass orders on Friday.

Mr. Gonsalves represented to the Court that in the judgment attention might be drawn to the vague procedure at present adopted when money from the treasury is placed in the factory chest before counting the same, only counting the number of bags, also the chest being opened invariably in the absence of the clerk who goes to cash the cheque and brings money as was done in the present case.

The First Public Library in Mysore.

Opened by the Chief Judge.

BANGALORE, May 2.

At the Sir Seshadri Memorial Hall last night Sir Leslie Miller, Chief Judge of Mysore formally opened the first Public library for this Province. The question of starting such State Libraries was first mooted by the Education Committee of the Mysore Economic Conference in April 1912, and in July 1914 the Government sanctioned the opening of two Libraries in Bangalore and Mysore cities, providing for the former Rs. 20,000, for purchase of books and other initial expenditure and an annual recurring grant of Rs. 1,500. Books to the value of Rs. 14,000 have already been ordered.

SIND.

Wheat Commissioners in Karachi.

KARACHI, May 3.

Mr. Gubbay the wheat Commissioner and Mr. M. C. Watters the Assistant wheat Commissioner have arrived in Karachi and will now make this port their Headquarters.

Weather Report.

SIMLA May 3.

A few thunderstorms have occurred in Burma and Assam, but elsewhere the weather has been dry. The principal amounts are:—Moulmein four inches, Victoria Point three, Shillong four and Dhárbione one. Temperature remains high over the greater part of Northern India.

FORECAST:—No important change.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

Ships Torpedoed.

LONDON, May 3.

The French steamship "Europe" was torpedoed and sunk off the Scillys on Saturday. The crew of eighteen were rescued. Five fishing boats discovered an American Tank Steamer "Gulfight" abandoned near the Scillys on Saturday. They towed her all night in thick fog to the Scillys. The crew were rescued by a patrol boat with the exception of the captain who had died of shock and two men who jumped over board. A trawler brought to Kilrush nine survivors of the steamer "Fulgent" which was torpedoed off Skelligs Kerry on Saturday. The trawler also brought the body of the captain who was shot. The remainder of the crew are missing.

A Russian Bulletin.

LONDON, May 3.

PETROGRAD.—It is officially stated that fighting continues west of Niemen. A strong Austrian offensive in the region of Czenkowice has been checked. The Austrian and German attacks in the Carpathians have been repulsed.

రాష్ట్రీయ సభలు.

రాష్ట్రీయ సభలు ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయు కొంతవరకు లోక జనాభాను గురించి 1914-15 సం॥ కాలమునాటి కాలమునాటి 5-6 లక్షలలో ప్రాతిపదికగా ఉన్నది. 5-6 లక్షలలో ప్రాతిపదికగా ఉన్నది. 5-6 లక్షలలో ప్రాతిపదికగా ఉన్నది.

ఇన్ని సమాచారములను విశ్లేషించి ముఖ్యమంత్రియైన డి.వి.భట్టారావు గారు రాష్ట్రీయ సభలను ఏర్పరచుటకు నిశ్చయించుకొనినది.

రాష్ట్రీయ సభలను ఏర్పరచుటకు నిశ్చయించుకొనినది. రాష్ట్రీయ సభలను ఏర్పరచుటకు నిశ్చయించుకొనినది.

అదిగాక యిచ్చున సామాజికమున నిర్దుష్టములగునవి (వైద్యకమున) అంతర్యంతరములగునవి.

అయిదు వాసులులో చేరిన కంసాలవారివారు.

కాని వారిలోని విశేషమే ప్రభుత్వము కలవాడనియును.

ఈ కాలమున అధ్యక్షునిగ తీయవలయునని ఆశ్చర్యము (మేకా)ను జనులు చిరకాలమునుండి ఎరుగదుగాని కృషి త్రుగా విసవజ్ఞులకు పట్టులను పెద్దపులికెందాలకు పట్టకుంట్టుములకు ఈలాటి కొలదిపాటి చిత్రితములయినను ఉపయోగ పడుచుండిరి. కాని ఇదియొక వాణిజ్యభవముగా వాడబడలేదు.

మట్టికుండలములను గ్రామ గ్రామమున నున్నారు.

ఉదయగిరిలో నాజాతైన మట్టికూలాలు చేయుదురు. మైలవరమునకు ఆనియు, మంభోకొనకునకు ఆనియు, ముగ్గురనకు ఆనియు ఆలాగు చేయబడిన కంచరపరియను నిచ్చుట జరుగుటలేదు.

పూర్వమెప్పుడో విజయనగరము యువకాలమునుండిన వనియు, ఎచ్చటోహాళ్ళనుండియునునునతి మునుగదినయు చెప్పదురు.

ఆస్పత్రియపును ఉత్పన్నమైపోయి "విజయనగర కడియాల" అను లోకోక్తియందు నిలిచియున్నది.

కడియా లుగా యువసంకల్పము పుట్టినది. మొదటినుండి నూలు, జల్లారు మీ సేతమును ఇచ్చటి సాలెవాండు కపులుని ప్రసిద్ధి గలది. ఆపేత ఇంకను మున్నది. ఈ స్థు యిండియా కంపెనీ దినుసులలో మేలైన లాంబుకాదు (పరకాళ్ళ నుండవలసి) నెల్లూరువిమాపమునందు కోస్తూరులో విశేషముగ చేయుచు, వికోపాకు ఎగుమతి యగుచుండెను.

ఇప్పుడు సింగపూరు, పినాంగు మొదలగు దేశములలోని జనులు కట్టుకొను రంగునెల్లూరు నెల్లూరు గుడ్డలను ముగ్గురనకు ప్రాంతములయందు విశేషముగ చేయబడుచున్నది. కందుకూరు లోను ముప్పల్లలోనగు ముతకనరకు తయారుచేయుచున్నది. ఈజిల్లాలో మంచపున వారు విశేషముగ చేయుదురు.

వృత్తాంతములు

మహమ్మదీయ విద్యార్థి వసతిగృహము:— దీని నిమిత్తము హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారు రు.18,000 లాను గుట్ట కంకితించినారు. విద్యార్థి వసతి గృహముల నిమిత్తము నిర్మయింపబడిన మొత్తములో నిలువయున్న రు.18,700 ల నివిద్యార్థి వసతిగృహము నిమిత్త మునుగుట్టకు మరకాను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించినారు. ఈ మొత్తము రు.12,7000 లును 1914-15-వ సంవత్సరపు లెక్కలనుండి విద్యార్థి వసతిగృహము కియ్యబడవలెనని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినారు.

అరాల మృత్యువు:—గుంటూరు జిల్లా నరసరావు పేట తాలూకాలో చేరిన ఎద్దవలూడి గ్రామమందు ఈ రోజు సాయంత్రము 5 1/2 గంటలకాల మప్పడు మాత్రముగా మేఘా త్వ లికిగి తువ్వర చినుకలు పడుచుండగా పొలముగడ్డము కొట్టుమువాటిమందర గూర్చుండిన మువ్వరలో ఇరవయ్య గ్రామ మునగే చెల్లిరి కుమారుడును, ముగ్గురవంతుడునగు కుమారులు మృత్యుముల మయముగల బంధువులై శివస్వామిగుట్టవాడు పిడుగు పడి మృతిపొందెను. ఆ టి. శేతకరావు గారు వ్రాయుచున్నారు.

సహకార సభలు, ప్రభుత్వ సేవకులు:— సహకారశాఖలో పనిచేయువారు తప్ప తక్కిన ప్రభుత్వ సేవకులందఱును వ్యవసాయేతర సహకారసంఘముల నిష్పేక్షతో సభ్యులు గానుండవచ్చును గాని, ప్రత్యేకించి ప్రభుత్వ సేవకుల నిమిత్త మేర్పరచబడిన సంఘములలో తప్ప, ప్రభుత్వ సేవకులు సభ్యులైన సహకారముచేత నేవిధమైన యుద్వేగమునుగాని యధికారమునుగాని కావ్యనిర్వహణ భారమునుగాని కలిపిగ నుడదనియు, సహకారశాఖలో పనిచేయు ప్రభుత్వ సేవకుల లాభము నిమిత్తము స్థాపించబడిన సహకారసంఘములో తప్ప మర యే యితర సహకార సంఘములోను సభ్యులుగా చేర నుడదనియు, తమలాభము నిమిత్తము ప్రత్యేకముగా స్థాపించబడిన సంఘములో వారు కార్యనిర్వహణభారము వహించుట కనుజ్ఞ యియ్యబడదనియు ప్రభుత్వమువారు కాసించుచున్నారు.

విద్యార్థి వసతి గృహము నిమిత్తము:— విద్యార్థి వసతి గృహము నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు కొన్ని జిల్లా విద్యార్థులకు మ్యూనిసిపాలిటీలకును 1914-15 వ సంవత్సరమునాటి నాటి రు.1,89,741 లను సహాయద్రవ్యముగా సొంతగుట్ట కాజ్ఞాపించినారు. అందు 14 జిల్లాబోర్డుల కియ్యబడిన మొత్తము రు.1,88,123 లలో అనంతపురము జిల్లాబోర్డుకు రు.5,970 లను; చిత్తూరు జిల్లాబోర్డుకు రు.880 లను; కడపజిల్లాబోర్డుకు రు.5,510 లను; గోదావరిజిల్లా బోర్డుకు రు.82,000 లను; గుంటూరుజిల్లా బోర్డుకు రు.5,000 లను; కృష్ణాజిల్లా బోర్డుకు రు.25,000 లను; కోరాపేట్ జిల్లాబోర్డుకు రు.11,210 లను; కర్నూలుజిల్లా బోర్డుకు రు.14,900 లను; విశాఖపట్టణము జిల్లాబోర్డుకు రు.22,000 లను సొంతించెను. 10 మ్యూనిసిపాలిటీల కియ్యబడిన మొత్తము రు.6,621 లలో పల్నాకిమిడి మ్యూనిసిపాలిటీకి రు.260 లను, అవోని మ్యూనిసిపాలిటీకి రు.96 లను; బల్లారి మ్యూనిసిపాలిటీకి రు.180 లను, ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి రు.861 లను నియ్యబడును.

వెంకటగిరి యిలాకా కొన్ని పల్లెలయందు గాజులు చేయుదురు. వీరికి అద్దముచేయువిధము నేర్పించు లాభకరముగ నుండును.

ఈజిల్లావిశేషముగ కన్నకప్పత్రి నవలంబించియున్నది. ఇంద్రప్రస్థాలో కాకాఫరెన్సువారు ఇచ్చట కొన్ని లగూన్ల విమిచెప్పదురో, అభివృద్ధికి విమి గడపాయల జూపుదురో, త్వరలో తెలియగలదు. నాగయ్యను సంవత్సరములక్రింద ఇంద్రప్రస్థాలో ఫలమగుగాను సుమారు రు.200 ల చందా వసూలయి యున్నది. దానికి ఇంకను గొప్ప మొత్తమునుజేర్చి జిల్లాలోలెముల అభివృద్ధికి కాళ్ళకప్పైన యేర్పాట్లు చేయవలెను.

యింద్రప్రస్థాలో కాకాఫరెన్సుతోడ సంత (ఎగ్జిక్యూటివ్) కూడపెట్టించిన బాగుండును. అయితే ఈసారెను అసకాలము చాలినట్లులేదు. రాగల సంవత్సరమున ఇంద్రప్రస్థాలో సంత పెట్టుద్రవ్యమును అధ్యక్షులు చేయవలెను.

సమకాలికాభిప్రాయము

దక్షిణాఫ్రికా హైందవసభి 1915-వ సంవత్సరము మార్చి నెల 24-వ తేదీన హైందవాభిప్రాయ పత్రికలో, దక్షిణాఫ్రికా యొక్క యెకోనీయని పత్రికప్రాయముగా క్రొవ్యము వివరింపబడియున్నది. అది నివాస కరమైన విషయము. ఇట్టిసందర్భములందెల్ల సాధారణముగ లేటనియ ప్రకార వివాసందర్భమును బాధింపబడిన వాడు కూడ నొక హైందవుడు. తాను భాష్యాలుల వ్యాపారము చేయు వర్తకుడనియు, బజారులో ఉర్లనుడ్డలను మాయచంద టీననియు, సాధారణముగా హైందవులునిజుచుండు ప్రక్కనే నిజుచుంటి ననియు ఫిర్యాది టి. జి. దేశాయిగారు వాత్సల్య లంబిద్విగి. హైందవమాత్రం సంపర్కమునకు తెల్లవాని పరిత్రేక భంగముగ ననుభవించుచేత, యూరోపియనులను బోయరులు సాధారణముగా నుపయోగించెడి వైపునకు కొంతదూరముగా హైందవులునుండెయ్యక వైపు నుపయోగించవలెనని లిఖింపబడిన నిబంధన యొకటి యున్నట్లు కనిపించుచున్నది. దేశాయిగారు బంగాళా దుంపలను పరిశీలించుచుండినపుడు ఫిలిప్ ఫ్రాంకును చేరగల ముద్దాయి హైందవు లుపయోగించు కొనిడి వైపుగావచ్చి దేశాయిగారి మోచేయుటట్ల నెట్టెను. "నన్నేల ప్రోవెదవు? నేనునరియెన ప్రక్క నేయున్నా"నని దేశాయిగారు సమాజమున నాక్షేపించిరి. దానివీడ సాహసముడైన యాయూరోపియనుడు రక్తము కాలుగట్టు దేశాయిని నోటివీడ కొట్టెను. ఫిర్యాదియొక్క వాత్సల్యముద్దయు హైందవ సాక్షులచే ద్రువపఱుపబడెను. ఫిలిప్ ఫ్రాంకుగారు కోపాదేశమునకున కొట్టి యపరాధి నైతిని యుప్పుకొనిరి కాని ఫిర్యాది యాయన కేవిధముగా కోపము కలిగించెనో తెలిసికొనట యచ్చటము దేశాయిగారు హైందవులనిమిత్తము నిశ్చయించబడిన ప్రక్క నేయుండిరి. ముద్దాయితానే యాప్రక్కకు వెళ్లి యెకోనీ తన్ను తప్పుదారి ద్రొక్కింప ప్రయత్నించుచుండినట్లు భావించెను. తుదకు హైందవ వర్తకుని కోపకారణములేకయే కొట్టిట్లు వ్యాజ్యము తీర్మానింపబడినదికాని యలత్తుభావ మతోచాడదను 10 పిల్లలగుల జాల్మనామాత్రమే ముద్దాయికి శిక్షగా విధింపబడెను. అది యున్నట్లెడ ఇండియా అండి నేటివ్ డ్రేల్సు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

కొర్టు వ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు.

[వ్యాయమూర్తి సైక్ సమగారు]. కడవి న జనవరినెల 80 వ తేది నాడు ఒక యింటికి నిప్పుకెట్టి ఆయుంటిని చుట్టుపట్టు మరపల్లె డెండిండ్లను నాశము చేసినందులకుని కంజావురు సెవకజిడ్డిగారిచే 5 ఏండ్లు కఠిక శిక్ష విధింపబడిన ను ద ర ము త్తు తె కో కొ కొ డ క ఆ ఆనవాడు హైకోర్టుకు అప్పిలునెట్టుకొనెను. ముద్దయి డక్షముగ 70 ఏండ్లయందుగానూ, తత్ప్రతికూలముగ పట్టిక ప్రాసి క్యూటరుగానూ విన్నవించినవాడప్రతివాడములను విచారింపి న్యాయమూర్తిగారు క్రిందికోర్టువారు విధించిన శిక్షను రద్దు పరచి ముద్దయిని వదిలిపెట్టుట తుత్తరపు చేసిరి.

[వ్యాయమూర్తి: ప్రధాన న్యాయమూర్తి, బ్రాటరు గారులు] ద త్తరనుగుజించి

కాళిహస్తీరాజుగారి ప్రాతలలో నొక్కడు చని పోగా నాకని చిన్నభార్య, పెద్దభార్య (అంగా తన కుమితి) యొక్క సమ్మతిని పొందకయే, సమీపకుల సమ్మతినిమాత్రము పడసి, యొకని దత్తుతీసికొనెను. అట్టిదత్తుచెల్లవా? చెల్లదా? యనుట ప్రస్తుత ప్రశంస? బాబాయలలోను కలకత్తాలోను ఇటీవల మదరాసులోను ఈవిషయము చిన్నభార్యకు పత్రిక కాలముగ నె తీర్చబడెను. ఈతీర్పువీడ హైకోర్టుకు అప్పిలు నెట్టుకొనబడెనుగాని, న్యాయమూర్తులు వాదప్రతివాదములను పర్యాలోచించి యాయువును ప్రోసివేసిరి.

న్యాయమూర్తులు ఓట్లకేట్లు, శేషగిరిఆయ్యకు గారులు సాత్ ఇండియన్ ఇండస్ట్రీయల్సులో తమకుగల భాగముల (షేర్సు)ను హాఫ్ ఫీట్ మహమ్మదు సేట్ అందునన్నవారు తమకు విక్రయించెనని ప్రాసినిచ్చిన ఖగారునామా ప్రకారము నదరు షేర్సుల తమకు విక్రయించవలసినదని వారి కనుజ్ఞ నొసగుటకై హాఫ్ ఫీట్ సేట్ అందునన్నవారు దావాతేగా వాగలు కొన్ని మరతులను నెరవేర్చునయెడల ఆషేర్సుల వారికి విక్రయించునటుల యేర్పాట్లు జరిగియుండెననియు, వారా మరతులను నెరవేర్చునయెడల విక్రయము జరుగలేదనియు నేర్పడినందున, న్యాయమూర్తి శేక్వేలుగారు దావాలు ప్రోసివేసిరి. ఆతీర్పువీడ అప్పిలునెట్టుకొనగా, న్యాయమూర్తులు (ప్రధాన న్యాయమూర్తి) జైట్, ఓట్లకేట్లు గారులు షేక్వేలుగారి తీర్పునె సీరపరచిరి. ఈ తీర్పువీడ ప్రీకోకోపింపకు అప్పిలు నెట్టుకొనట కనుజ్ఞ కోరుచు అట్టికొట్టుకొన బడెనుగాని వైన్యాయమూర్తు లాపటిమతను ఖర్చులతోడ ప్రోసివేసిరి.

మహామ్యదీయులను మోసముచేయుట.

పర్షియాలోని యల్లరి

ఇస్ఫహాన్ లో బ్రిటిష్ కాక్ సలగు మల్లిక్ రే నవాబ్ ఖాన్ గారు 'ఫోటోజ్' అను పత్రికా సమాచారము ప్రాసీ పంపిన లేఖనలకు ఈ క్రిందివిషయము తెలియజేయుచున్నది.

ఇప్పటికి సుమారు రెండున్నర సం॥ కాలముగ రెన్న కంబళ్లు, రంగులు, మున్నగు వస్తువులలో వ్యాపారము చేయుచున్న డాక్టరు ఫ్ర్యాగ్ ఆరువారము ఇస్ఫహాన్ లో వసించుచుండెను. తాను జర్మన్ కాన్ సల్ పదవిని వదలి, పర్షియాలో జర్మన్ అధికారమును స్థాపించుటకు ఇందులకై యాతడు చాల ప్రయత్నము చేసెను. ఈ వ్యాపారమును గూడ కొంతవఱకు ఆపి యుంచెను. ఇంతలో యల్లరి ముగంధ మాయెను. అందుగా చేరుటకు టర్కీ వారు జర్మనులచే నిష్పంధ పరచబడిరి. జర్మన్ చక్రవర్తి గారి ఆజ్ఞమేరకు ఈ సాగు గాదు టర్కీ రాజు చేరి కడచినవంబును తెలుపి పర్షియాకు సంత్రీ గారిని యాచెను. తాను మహామ్యదీయులను నవలంబించియు, తన పేరును అనుమతముగా ఆ మహమ్మదీయులకు వాడు చెప్పెను. ఈ విషయమును ఎటుగ గానే ఇస్ఫహాన్ ప్రజలు పరమానందభరితులైరి. గోష్ఠి దోష్ఠిగ గుఱు కొందరు మోసములు వీనిని ఇస్ఫహాన్ లో మస్లిం జర్మన్ కాక్ సలగు నేమించుచున్నది ను గారికి వ్రాసిరి. తాను 1915-వ సం॥ జనవరి 1-తేది ఇస్ఫహాన్ లో ప్రవేశించియు సా డాక్టరు ఫ్ర్యాగ్ నేర్పరించెను. ప్రజ లోగోజున నెదురుమామురు లేదయిందని గాని ఆతడు ఇస్ఫహాన్ చేరకయే అచ్చటచ్చట బ్రిటిష్ ప్రసంగములచేయుచు ప్రజలకు మోసపుచ్చుచుండెను. ఆతడు పర్షియాకు దుస్తులను తోడిగెను; మహమ్మదీయ మతవిషయములను ధరించెను. తానును, జర్మన్ చక్రవర్తి గారును, వారి పాలకులను మహామ్యదీయులను నవలంబించియు సాతడు పలు మరు ప్రసంగించుచుండెను; పియ్యాలెగలో చేరితిమని చెప్పి యుండెను. కాబట్టి పియ్యాలందరు నీరందిగ సంధర్మమున జర్మనులకు తోడ్పడవలయునని బోధించెను; లేనిచో తమ మతమునకు గౌరవహీనులమనెను. తుదకాతడు ఇస్ఫహాన్ ను గమనించి తాను జర్మన్ చక్రవర్తి గారిచేతను, టర్కీ సుల్తాన్ గారి చేతను నేమింపబడిన కాక్ సలగుననియు, జనవరి 2-తేది నాడు ఇస్ఫహాన్ లో ప్రవేశించుననియు పచ్చటి ప్రముఖులకు తెలియజేసెను. ప్రజలు సంతసించి, యాతనికి స్వాగత మొసగుటకు రెండుమడలిలు ఎరుకెరి. వారిని చూడగానే, తాను గాజ్ నందె యుండుటలు తెలిసి, ఇస్ఫహాన్ నకు రావలెననికై తన్ను మన్నించవలయునని యాతడు ప్రజలకు ప్రార్థించెను; ఆచుట్టుకట్టులలోకిన మామూలు ప్రసంగములతో ప్రజలను మోసము చేసి తనయుద్దేశము నెరవేరినదని బోధగానే, తాను ఫిబ్రవరినెల 3-తేది నాడు ఇస్ఫహాన్ చేరుకొంటుల తెలియజేసెను. అతని గౌరవాధము ప్రత్యేకములగు నేర్పాటు లెన్నియో చేయబడి, వాచిపకని యొక వనతిగృహము నిర్ణయించబడెను. అయింటిమీద సాగోజున టర్కీ వారిపతాకమును, జర్మనుపతాకమును ఎగురుచుండినవి. పరివారసమేతము ఆతనిని ఊరేగించుచేసి బనవఱకు విజయకొనిరమ్మటకు గొప్ప యేర్పాటులు చేయబడియుండినవి. మొదట నతడు జుమ్మా మసీదునకు వెళ్లవలసిదని యేర్పాటు చేయబడియుండుమేరకు ఊరేగించుటకు ముందుండి పరివారము ఆత్రేపునకు తిరిగెనుగాని ఆయేర్పాటును గురించి గాజ్ లో వివగానే పర్షియాకు దుస్తులను అనుమాని ఈ మామూలు ఉడుపులను ధరించి ఇస్ఫహాన్ నకు బయలుదేరిన తాను సకాలమున ఇస్ఫహాన్ చేరక, మసీదునకు వెళ్లి నిష్క్రమింపగా తొలగించుకొనబడినచాల ఆలస్యముగ జయమొనర్చినను, వారు మసీదుకు వెళ్లుటనుచు, నేరుగ ప్రయింటికి బుడిచి తోలుకట్టు లాకడు తన సారథికి ఉత్తరవుచేసెను ప్రజలకు వీనిమోసపువర్తన తెల్లమాయెను. నీవు ప్రకటించిన ప్రతిటనల కర్మమేమని ప్రజలంతని నడిగిరి. రండు గోజు యీ రకుండి, తుదకు వారు నిర్బంధమున బుద్ధివంతములు తెలియదనియు, దీనిని గాని తాను ప్రకటించలేదని, నాక కర్మతో ప్రకటించియుండ వలయునని యు నీతిగన నేమేమో, చెప్పెను; మఱియు, "నేను చెప్పినది నిజమేమో నేనునగా; జర్మనుచక్రవర్తి గారును, జర్మనులను మహమ్మదీయుల మేజునచూచు, వాచుండు సహాయునిగాను గలవారు. ఇట్టి తత్వమున మీరు (పర్షియాను) విడిచి సహాయము చేసినందులకు, వారు మహమ్మదీయులను నవలంబించు విషయము నాలోచింతును. ఇప్పటికింకను వారు మహమ్మదీయ మతావలంబియు కాలేదు" అని నుడివెను. తాను గోపము వృద్ధి యాయెను. జర్మన్ మోసగాండ్రమాట మోసపోకుడయని నోటినులు చుట్టుపట్టు ప్రదేశము

లందు పంచివెట్టుబడినవి. జర్మనులు టర్కీ వారి మెల్లగయుద్ధములోనికి లాగిరి; వర్షియా వారిని లాగజూచిరి. కాని, వారు మోసపోలేదు; ఆంగ్ల పాలననుండలి సౌకర్యములను, సుఖములను నెమ్మదినిగ మన్నించిరి; వారి యాచార్యాత్మికముల కానందమందిరి సమత్వభావమునకు సంతసించిరి. మోసముదిగల శత్రువులను వారు అంగ్రేయులు ఓడించుటకు భగవంతు డనుగ్రహించెను. అంగ్రేయులు లాశత్రువులను స్వయాపవాళము చేయుదురుగాక? పాతకమహాశయలారా! జర్మనుల మోసబుద్ధిని, లేదనుగల ముగ వారు గావించిన కాక్ సలగు గమనింపుడు. తాము మన్నితెగలో చేరితిమని బొంకి తోలుకట్టుల వారు టర్కీ వారిని మోసముచేసిరి. పర్షియాకువచ్చి పియ్యాలెగ వారముని చెప్పిరి. భగవత్ కృత్యము వలన, పర్షియానులు మాయబు లో బడక తప్పించు కొనగలిగిరి నారు (జర్మనులు) చెప్పునవంతియు అబద్ధము; సర్వాబద్ధము. జర్మన్ చక్రవర్తి గారిగాదు, జర్మనులలో నెవ్వరుగాని మహామ్యదీయతము నవలంబించలేదు. ఆమతవిన్నామనధరించుట ప్రాలమ మోసముచేసి. మహమ్మదీయుల సహాయమును బడయబడకగారి, మతాభిమానములను గాదు. ఇండియాలోని ప్రజలు జర్మనులమోసములకు లోబడకుండుటకై నే నీలేఖలను బహిరంగపరచ బూనితిని."

స్థానిక వార్తలు

నెల్లూరులో ఆస్తిక మహాజన సభ:—ఈ నెల 4-వ తేది మొదలు 6-వ తారీఖు వరకు నీ సభ నెల్లూరులో జరుగును. ప్రాధానము కైరింకరు ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. డి. గారు సభాధ్యక్షులును వహించును.

బ్రహ్మసాహి కేవలము:—ఈనెల 2, 3, 4 తేదీ లలో యీశ్వరసాహియు ప్రార్థనసమాజముయొక్క వార్షికోత్సవము జరుపబడును. 4-వ తేది ఉదయము బ్రహ్మసాహి, సాయంకాలము భజన. 2-వ తేది ఉదయము, మధ్యాహ్నము గ్రంథపఠనము. సా. నగర సంకీర్తనము; హరికథ. ౩-వ తేది ఉ. మ. ఆలోచనము. సా. ఉపన్యాసములు.

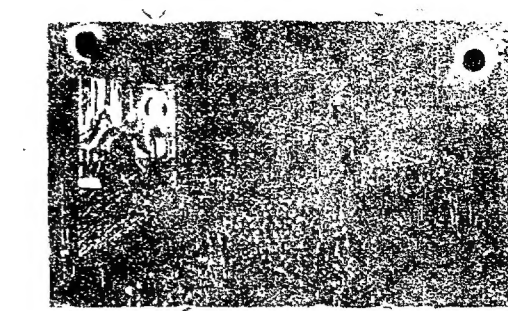
ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార పత్రికాధ్యక్షుల ద్వితీయ మహాసభ:—ఈనెల ౯, ౧౦ తేదీలయందు నాజు మహేంద్రవరమున ద్వితీయాంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార ప్రతిష్ఠల మహాసభ జరుపబడును. గౌ. పానుగంటి రాధారావుగారు సభాధ్యక్షులు. భోజనాదిక సదుపాయములు నాశంవారి సత్రముక నేర్పాటు గావించబడినవి సభ వీరేశలింగం హైస్కూలు భవనమున జరుగును.

మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము.

స్వచ్ఛమును, సజాతీయమునగు, తెల్ల ఖర్బూజా, మామిడిపండ్లు, బజారు ధరలకే ప్రసిద్ధి కెక్కిన మా "లక్ష్మీ పట్టణమందలి" "అవుడ్ సిడ్ స్టోర్స్" వారివద్ద దొరకును. మంచివిత్తములు దొరకును. అన్నిరకముల మొక్కల సప్లయిచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము. కావలసిన వారు — SUPERINTENDENT, Oudh Seed Stores, Lucknow.

క్రొత్తరితిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినియా ఆయిత్. 8 జిప్సడ్యు. ఏ శ్రీలకు తమ వెంట్రుకలు మందరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట మానవలెనని, బజారులో దొరకెడు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెన వెంట్రుకలు యేకారణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నాడు. ఈసంగతి శ్రీలు లోలించివలయును. ఈ కామినియానూనె మూలకలనుండి సూత్ర సంగోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె వెంట్రుకలను రాజ్య పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన వెంట్రుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె వెంట్రుకలను పట్టువలె నున్నగ చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యాధులకు ఒక పరరూపమైయున్నది. ఊరుపేరు తెలియని యెటుంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినియాతైలము తెలిసియేయున్నది. దానిని తెలియనివాడికిక్కడునులేదు. అది వెంట్రుకలకు నిగనిగలాడుకట్టి సహజమయిన గల్లని మెలుగు కలిగించి జిగురునకు చలువపుట్టించి మెదటికి క్రొత్తసాంపుగార్చి మిక్కిలి యింపము సువాసన మిక్కిముగా కలిగియుండును. ఇది అన్నిటికంటె ఎక్కువయగుటంబట్టి మైసూరునందు ఒక బంగారపతకమును, అలహాబాదు నమ్మపదర్పనమందు ఒకయోగ్యతా పత్రమును నొసంగియున్నాడు. మఱియు మేముకోరకయే వేలకొలది యోగ్యతాసాక్ష్యములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియాతైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థాంపు పంపినయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనాముగా పంపబడును. వెల సీసా 1-కి రూ. 1.0-0 మూడుసీసాలకు రూ. 2.10-0 వి. పి. ఖర్బూజు కేరు. ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ లిమ్. కెమిక్స్ కంపెనీ. మద్రాసునందు ప్రతి చిల్లరదుకాణములలో దొరకును. డ్రగ్గిస్తు అండ్ కెమిస్ట్స్, నెం. 168 కామా మసీదు, బొంబాయి.

నోటీసు - లాభము!

బయస్కోపు యంత్రములు:—మావద్ద స్టాండా డ్దు బయస్కోపు యంత్రములు, కాక్ బయస్కోపు యంత్రములు యుద్ధపుణిలుములు, లైటు సామానము మిక్కిలి చివకగా విక్రయించబడును. ధరలు రు 100లు మొదలు రు 5000 వరకు యున్నవి. ఈయంత్రములను కలిగియున్న వారు త్వరలో భాగ్యవంతులు కాగలరు. పర్షియా సంగతులు తెలియగోరువారికి కాళ్ళటలాగులు పంపబడును.

మినియూఫ్యాక్టర్ యంత్రములు:—ఈ రంలు మొదలు రు ౧౦౦ ల వరకు ధరకలిగి యున్నవి. ఏదవయినకష్టములేకుండా ఒక్కమినియూఫ్యాక్టర్ పొట్టుకాద్దమీద గాని బ్రాచెస్ మీదగాని కోరినవారి ఫ్యాక్టరీనియివ్వవచ్చును. ఒకరోజున గేంం ఫ్యాక్టరీ తయారుచేయవచ్చును. వారునుకు రెండు వందలయినా లాభము పొందవచ్చును. వైద్యులను ఫలమధికము. ఇది మన యిండియాకు క్రొత్తవింత.

కార్ నేషన్ బయస్కోపు కంపెనీ

విజయనగరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా.

ప్రాంచీ:—ఉర్దూ, గంజాంజిల్లా.

అపూర్వ గంధములు.

1, 2 గారడీపుస్తకము.—౧ వ భాగము ౧౦ అణాలు 2 వ భాగము ౧౦ అణాలు వీటిలో గణిత చమత్కారములు యక్షిణి కనికట్టు కర్ణపికాచ యంత్రములు మొదలయినవి. గలపు వీటిని చదువువారు అద్భుతముగా గారడీచేయగలరు.

3 మేధావి:—8 అణాలు. అద్భుతమైన జ్ఞాపక శక్తికి మార్గము తెలుపబడినది. శతావధానము చేయగలరు.

4 చతురంగ దర్పణము. — 10 అణాలు. అట విధానము చదురంగపు తమాషాలు. అందమైయుగలవు.

5 చిత్ర ముజరీ. — 3 అ. 6 విశేషముల 6. అ 7 భరమానందము 4 అ. 8 ఆనందము 2 అ. 9 చమత్కార రత్నాకరము. 2 అ. ఈ అయిదు పుస్తకములలో విచిత్రములయిన పాన్సులు, విశేషకరమైన పద్యములు చమత్కారములు గలవు. కడుపుబ్బుకట్టు నవ్వుపుట్టించును. శ్రీలకు మిక్కిలి ఉపయోగము.

బుద్ధిరాజు ఈశ్వరప్పపంతులు

ఉర్దూ, గంజాంజిల్లా

అమృతాంజనం అన్ని నోప్పులకు అమృతము వంటిది. తలనోప్పులు, వాయువుపోట్లు, పార్శ్వపు నోప్పులు, కీళ్ల పోట్లు మొదలగు నకలవిధ నోప్పులకు వజ్రాముధము వంటిది వెల 0-8-0 అమృతాంజనం డిపో, 6, లంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

క్రొత్తరితిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినియా ఆయిత్. 8 జిప్సడ్యు. ఏ శ్రీలకు తమ వెంట్రుకలు మందరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట మానవలెనని, బజారులో దొరకెడు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెన వెంట్రుకలు యేకారణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నాడు. ఈసంగతి శ్రీలు లోలించివలయును. ఈ కామినియానూనె మూలకలనుండి సూత్ర సంగోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె వెంట్రుకలను రాజ్య పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన వెంట్రుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె వెంట్రుకలను పట్టువలె నున్నగ చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యాధులకు ఒక పరరూపమైయున్నది. ఊరుపేరు తెలియని యెటుంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినియాతైలము తెలిసియేయున్నది. దానిని తెలియనివాడికిక్కడునులేదు. అది వెంట్రుకలకు నిగనిగలాడుకట్టి సహజమయిన గల్లని మెలుగు కలిగించి జిగురునకు చలువపుట్టించి మెదటికి క్రొత్తసాంపుగార్చి మిక్కిలి యింపము సువాసన మిక్కిముగా కలిగియుండును. ఇది అన్నిటికంటె ఎక్కువయగుటంబట్టి మైసూరునందు ఒక బంగారపతకమును, అలహాబాదు నమ్మపదర్పనమందు ఒకయోగ్యతా పత్రమును నొసంగియున్నాడు. మఱియు మేముకోరకయే వేలకొలది యోగ్యతాసాక్ష్యములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియాతైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థాంపు పంపినయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనాముగా పంపబడును. వెల సీసా 1-కి రూ. 1.0-0 మూడుసీసాలకు రూ. 2.10-0 వి. పి. ఖర్బూజు కేరు. ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ లిమ్. కెమిక్స్ కంపెనీ. మద్రాసునందు ప్రతి చిల్లరదుకాణములలో దొరకును. డ్రగ్గిస్తు అండ్ కెమిస్ట్స్, నెం. 168 కామా మసీదు, బొంబాయి.

చంద్రహారము.

[చిత్రా శంకరదీక్షితులు]

మామన ప్రసరణము.

“అయ్యో! నేటిక నాకును నా కుమారుల క్రిందట, నేను నా చిత్రా ప్రకృతులను సుజ్ఞానుకొనుచు కూర్చుండియుండగా, ఈమట్టుప్రక్కలకల్లా ముందెరిపిపరుచుచు, ధక్కుపరుచుచు, వి నటువంటి ముఖాసాదానికొకవచ్చి వ్యవహారమొద మట్లా దుటకై నన్నింటిలోనికి తీసికొనిపోయి, ఈపోయిన చంద్ర హారమును నాయెరుటబట్టి,

అంగారసెట్టిగానూ! 16వేలరూపాయల వస్తుకావలసి వచ్చింది అత్యవసరం, అధ్యంతరమేమీచెప్పకుండా ఉంటానని, ఈవస్తువుకూడా నాభార్య అనుమతివిన తెచ్చినాను. తా గట్టుగా మీదగ్గరకుంచండి. నేనుతిరిగి వీనిని, మీరుకోరిన డ్డీతో సహా, వారంకోజులలో తెచ్చియిస్తాను. అధ్యంతర మేమేనాఉండా అని ప్రశ్నించెను. ఆయనయందున్న వస్తుకం చేత, నేను మామమాటాడక, దానిని వాదగ్గరకుంచి, వాంకా సామిచ్చివాను. ఇక, బహుళ మూడుకోజులలో తిరిగి, ఆయనదబ్బుతెచ్చి, వస్తువుగడుగుతాడు వంగతనానికి పూర్వపు కంబుది. ఇక నామట్టోవాళ్లసంగతి చెప్తాను. నాకొడుకును 24యేండ్లుంటాయి. వాడు చిన్నప్పటినుంచి, అల్లరబిల్లరగా తిరుగుతూ యిప్పునచ్చిపట్టు చేపలకైతేనేమి, యితరఖర్చుల కైతేనేమి, దబ్బుఖర్చు చేస్తుండేవాడు. తరుచు కాకివాడ పోయి వస్తుండేవాడు. కాని వాడివద్ద యంతరము పోకి బుద్ధి, దొంగతనము, ఉన్నట్లు నేనెఱుగను. నాభార్యపోయి, ఏడునవత్సరములైంది. వానిమీద నాకున్న ప్రేమచేత, వీనిని చాలాగారాబడిగావెంచి నా వ్యవహారంలో ప్రవేశ పెట్టవలె నని అనుకున్నాను కాని, పనికివచ్చేటట్లు కనబడలేదు. ఇక నామేనకోడలాకరై, ఆమె తల్లితండ్రులు పోయినప్పటినుంచి, మాయింట్లోనే పెరిగింది. ఆమెను నేనే వివాహముచేసివాను కాని, ఆమెకు విధి తప్పకచే. నాటినుండియు మాయింటనే ఉండేది. ఇంటిలో నాసీరిద్దరే ఉన్నాను. వాళ్లు తిండి పడకయూ మాయింట్లోనే. చాలకాలమునుంచి, మాయింట్లో పనిచేస్తున్నారు. ఇట్టిబుద్ధివాళ్లయందులేదు. ఇట్లుండగా, ఆ రాత్రి భోజనముచేసినతర్వాత, తాంబూలాంజేసికొంటూ, ఆయ భాసాదారులో వ్యాపారము, నేను లోపల దానుకొన లేక, సర్వమును నామేనకోడలుగోను, కొడుకుతోను చెప్పి నాను. దానిని, ఒక్కరై యంతకుపూర్వముమేము కూర్చున్న గదిలోనికి వచ్చిపోయిందికాని, అది యీసంగతి విని యుండ దనే, నానమ్మకం. ఈసంగతివిని నాకొడుకు, “నాన్నా, దాన్ని ఎందులో పెట్టావు?” అని ప్రశ్నించెను. ప్రాత బీదవాలో ఉండితే నీ నేను బయలు చెప్పగా, ఆతడు, “ఏచేతికై నా దానితాళవస్తుంది. నేను చిన్నప్పుడు నాకెట్టి తాళంతో దానినితీసేవాడో” అని వేళాకోళముగా పల్కి ను. అతర్యాత నేను పడుకొనేటందుకు నాగదిలోనికిపోయి, పడుకొంటూ ఉండగా, నాకొడుకువచ్చి,

“నాన్నా! నాకు రెండువందల రూపాయలు కావలి, ఇస్తావా? నేన్నీ సంఘానికి యిచ్చినేమిటి? అని దాన ముగానడిచెను.

“నేనీయను. ఈనెలలో అప్పుడే రెండుసార్లు రెండువందలు తీసుకొనిపోయావు, నాకు సంఘాలలో చేరవద్దని అంటే, విక టుండా చేరావు” అని నేను ముందరినిలిపి.

“ఇకనుండు చేరను; ఈసారి అఖరు! అని నన్నాత డెంతదీనముగా నేనుకొనినను, నేనువివరేదు. అతడు వెనకి పోయను. నేనావస్తువును, నాపడకగిడికి ప్రక్కగదిలోనున్న బీదవాలోనుంచిలిపి. దానికి నాగదిలోని కొకగుమ్మమును, వీధినసారాలోని కొక గుమ్మమును ఉన్నాయి వీడ్లుబట్టి అడిగినతర్వాత, నేనెపోయి తలుపులన్నీ జేసియున్నచో లేవో చూచుటకు బయలుదేరినాను. తలుపుగాతపని నామేనకోడలు సూక్ష్మాండేడి. ఆరోజున నేను వంటింటి ప్రక్కనసారాలోనికి పోయేటప్పటికి నామేనకోడలు సీతమ్మతాను నిల్చున్న ప్రక్క నున్న కిటికీ మూసి, నాచయిపుమాది, “మామా, అసినిరాత్రి తిరుగుతూండ మని నీకలవయునదా? ఇప్పుడే ఈ వనరాచారి నుండి, యింటిలోనికివచ్చింది. రేపుగట్టిగా నీవాట్లువెయ్యాలి అని “తలుపులు జేసితిని” చెప్పి, మేమిద్దరూ, మామాగ డులకు పోయినాము ఆరాత్రినాకు సరి గాని ద్ర పట్టలేను. కలతనిద్ర పట్టింది. నాప్రక్కగదిలో అధరాత్రివేళ చప్పుడు వినబడగా నేను పోయి చూచుటప్పటికి నాయాళ్లవ్య మేమని చెప్పదును! నాకొడుకుచేతిలో విరిగిపోయిన, చంద్రహారం

కనబడది. అంగారా కొంతభాగము పోయినది. నేను వాడి నవవలసినమాటలన్నియును, విరిగినభాగము తెచ్చుని తెచ్చించి తిని కాని, నామాటల కాకును కోపముతో, నాన్నా, అంగారా మాటలన్నీ అన్నాను. ఇది నేను దొంగతనంచేయలేదు. ఇంత కన్న నాకేవిదు తెలియును. మీ కిట్లంటేకపోలే నేనీ గాడ్, బయలుదేరి కొకినాడకుపోయి, నాదీరనం చూసుకొంటాను” అని పలికెను. కొడుకుని ఆలోచించక, నేను వాడిని పోలీసు వారివశము చేసినాను. కాని, యంతరమును కూపియేమీ తెలియ లేదు. నాకొడుకు జగన్నాథు ఎంతదెలిసిందిచా ఏమీ తెలియ దంటున్నాను. అయ్యో ఇంతకన్న కష్టమైతే బ్రతుకుంటు దా?” అని యాతడు కోడలము చేయసాగెను.

విశ్వనాథ మిందుకనే పాశాచింది,
“అయ్యో! మీ దానిదానినూ తెలుసుకొని. కష్టపి చారమేమేనా ఉందా?” అని ప్రశ్నించెను. దా కి సమా ధానముగా సెట్టియు,

“వ్యభిచారికాదుకాని, దాని కింకా వివాహముకాలేదు. ఈజోలో మిత్రాయన ర్తకుడొకడు దానిని పెండ్లాడానికా ఆలో చిస్తూన్నాడు. వా డెప్పుడైనా అక్కడవచ్చి, మాట్లాడినా తూంటాడు. ఆ గాత్రి వాడువచ్చిఉంటాడని నాకు నమ్మకం; వస్తే, వాడికి వస్తుకసంగతి, అసిని విని చెప్పగా, యిద్దరూ పొగడి, ఈ దొంగతనం చేసారేమోఅనిన్ని, ఆరునాత. దాని నే, నాంచదానికి, నాకొడుకు వచ్చి ఉంటాడని ప్రాత సంతానం.” అని సమాధానమిచ్చెను.

“అయ్యో, మీయింటికింకా తలుపుగా వచ్చేవాళ్లక రై నా ఉన్నారా? మీకొడుకుకోసముకాని, మీకోసంకా?” అని విశ్వనాథ మడిచెను.

“నా కొడుకుకోసమని, నా మాల్లో ఉన్న వస్తుకూ లే నవ్వనూ కూడావచ్చి, కొంతసేపు కూర్చుని మాట్లాడి వెళ్లే వా డిఉంటాడే, ఒకడున్నాడు. మామలావాడే, కో నేటవ్య అని. ఇక్కడికి అరమైసూరం గా వాడియిట్లుఉంది. తలుపు వస్తూండేవాడు.”

“అయ్యో మీరు మీయింటికిపోండి, నే నొకగంటలో వస్తాను. మాకొండేడి కిల్లుతెలుసులేండి. మీకొడు కిడి చేపి ఉండడం నానమ్మకం. సాధ్యమైనంత ప్రయత్నించెదము” అని విశ్వనాథ మాతని సంపికై చెను.

ఫల భూమియు.

పండ్లమూత్రమే తిను నియమమూసినవారి కీవిషయ మువయుక్తము శ్రీలంకలోని శ్రీమతి కస్తూరీబాయి గంధి గా రిటుల నుడిచింది. ఈపండ్ల కలిపి ప్రత్యేక రసావలంబుగా చేయవచ్చును నీలో రెండుసార్లునున్నవి.

1. అరటిపండ్లను దోసపండ్లను ముద్దగాచేసి ఆయిడ్లలో కొద్దిగా అవిసినానెన చేర్చి దానిపై కొంచెము నిమ్మపండ్ల రసమును పిండి రసావలంబులు.

2. ఖర్జూరపు పండ్లను దీడిపప్పును అరటిపండ్లను కలిపి కొద్దిగా అవిసినానెన నిమ్మపండ్లరసమును చేర్చి రసావలం బు చేయుట ఇట్లు రసావలంబులచేసి తివచ్చును లేదా విడివిడిగా తినినను తినవచ్చును సామాన్యముగా పూటకు 4 అరటిపండ్లు ఒకలేత కొబ్బరికాయలోని నీళ్లు దానిలోనున్న మిగిలినాన్ని, 4 ఖర్జూరపుపండ్లు, దీడికెకుట లోపుగా దీడిపప్పు నిమ్మల నొకపంచపాత్రెను నీళ్లలో నొక నిమ్మ పండు రసమును పిండి ఆ నీళ్లు త్రాగినచో చాలును ఈరీతిగా రోజునకు రెండుపూటలు మాత్రమే భుజింపవలెను. అంత కన్న సధికముగ తినరాదు

అవిసినానెన గూర్చి వెనుకనొకటింటి ప్రాసేయు న్నాను. యంత్రములను చదువుచేయుటకులను తుపస్సుపట్టుకొన యంత్రము తెలుసునడమనో అటులేదనునవం 4-5 మిల్లిగ్రా మ్లెల అవిసినానెన నుపయోగించుటకులన శరీరమందలి యరకుల ములు సరిగపనిచేయును కాన నవిసినానె నుపయోగించుట నుంచి ప్రత్యేకముగ త్రాగబాలివారు రసాయనములలో కలిపి నేవించవచ్చును.

నిమ్మపండ్లరసము వైశ్యవారమున నుపయోగింపవలెను నిమ్మకాయదొరకనిచో దోరచింత కామును నూటనీళ్లలో కలిపి యుపయోగింపవచ్చును.

దీడిపప్పుకు బయలుగ వేరు కనగవప్పును వారంప ప్పునూడ నుపయోగింపవచ్చును.

పండ్లలో నన్నిరకములపండ్లను వాగుగా పండినట్టియు కుళ్లనట్టియు పండ్లను తినవచ్చును.

కాని, మితిమీరి తినరాదు. మితముగా తినవలెను; ముందు గొ బ్బరి కా య ను తిని నచో శీర్ష ము కా దు గ ను క లేతమిగిలె తినదగును ముందుకాయను తినటలో మితముగ తినవలెను.

ఈ పప్పులను చదువుతో కొద్దిగా చేసి తినటమంచిది పచ్చిని తినును తినవచ్చును.

ఉప్పు-కారము-చింతమండు-పిండివంటలు-మిత్రాయలు- అన్నము-కూరలు - ఊర గాయలు-సప్తశయము మున్నగునవి తినునాడను పాలు పెరుగు నెయ్యి మజ్జిగ మున్నగునవి కూడ తినరాదు.

అవిసె నూనెను బయలుగా నువ్వులనూనెను కొబ్బరి నూనెను కూడ నుపయోగింప వచ్చును అవిసినానె శ్రేష్ఠము.

ఇట్టి ఫలాలలో నియును కలవ పనిచేయుటకు తగిన శరీర దౌర్బల్యము ఆరోగ్యము ఓపిక తీర్థ బుద్ధి జ్ఞాపక శక్తి ఇంద్రియ నిగ్రహణము ఆయుర్వృద్ధియును గూడ గలుగును తానుసత్వము తగ్గును.

ఫిరంగిగుండ్ల రుప్తు.

దాదైనట్లు జలసాధిలో యుద్ధమునకయి పంపబడిన “నూపర్ డెడ్డాట”ని పిలువబడు ‘క్వీనుఎలిజబెత్’ యుద్ధ నావయందలి ఫిరంగులన్నీంటిని, ఒక్కగంట ప్రేల్వినయడల అందుకను క్యమును 32,70,000 రూప్యములగును. బుచ్చె రను జర్మనుయుద్ధ నావను ఉత్తరసముద్రపు యుద్ధములో ముం చిన బ్రిటీషు యుద్ధ నావ ‘లయను’ నుండి ప్రయోగింపబడిన ప్రతి ఫిరంగిగుండు విలువయు 75 రూపాయలు యుండెను ఈ ‘లయను’ లోనున్న ఫిరంగులన్నీంటి నొక పర్యాయము మా త్రమే కాల్చుటకు 7,000 రూపాయలగును. ఈసామ్యంతయు రెప్పుసామి కాలములో పొగగా మూసపోవును. యుద్ధనావలపై కప్పమును గలి అంగుళముల ఉత్కృష్టము కల్గింప నలవిగా నన్నీ పద్ధతులప్రకారము అభేద్యముగుట్లుగా చేయుదును. ఇంత చేసినను ఆసూక యుద్ధనావలనుండి అనేక వేల గజముల దూరమునకుండి ప్రయోగింపబడు గుండ్లుసముత్తము ఈ ముక్కు రేవులో వెన్న చుండునలె నులభముగా బ్రవేశించును.

క్వీను ఎలిజబెత్తు యుద్ధనావలో 15 ఇంది ఫిరంగులు గలవు. ఇవి ఒక్కటొక్క బరువుగల గుండును 24 మైళ్లదూరము పం ప గ ల వు ఇటువంటి ఫిరంగి గుండ్లొక్కటి ప్రయో గింపబడెనేని 10,000 రూపాయలు ఖర్చుఇంగ్లీషు నా రొక్క దినమునకు క్యమునుజేయుచున్న 3 కొట్లరూప్యములలో జాల భాగము ముందు గుండు సామానుల కయ్యవ్యయముగు చున్నది.

మొదటి తరగతి యుద్ధనావలు 15 ఇంది ఫిరంగులు గలవి, రెండవ తరగతివి 13 ఇంది ఫిరంగులవి దాదైనట్లుగా యుద్ధము జేయుచున్నవి. ఈఫిరంగుల పరిమాణ వ్యత్యాసము స్వల్పముగా గానించినను 15 ఇంది ఫిరంగి గుండ్లు 12 ఇంది ఫిరంగిగుండ్లకు రెండు రెట్లుండును వారి విలువయు శక్తియు, తక్షణగుణముగానే యున్నది.

ఇట్టి బ్రహ్మాండమయిన శతస్పృలను ప్రయోగించువారు ప్రతి గుండువలకు ప్రయోజనము కలిగిననా లేదా యిది గొప్ప శ్రేష్ఠం బుచ్చుకొనెదను. ఈవిషయమును గురించి అనేక పరి శోధనములను బ్రిటీషు యుద్ధ నావాంగ కాభిగో నత్యంత విశార దలయినవారు చేసియున్నారు. ఈఫిరంగులకు ముందరించిత్రము వానిని గాల్చుపద్ధతి. తెరచాపాగ్రయ్యగద్ద నొకగదిలోన త్యంత చాతుర్యముతో ననువ్వుచేసిన సాధనముల కలవ క్షణములో గురి చూడబడును. తెలిసోను మూలకముగా క్రింది భాగమున కాజ్ఞలు ఫిరంగులను గాల్చుటకు పంపబడును ఈఫిరంగులను గాల్చువానికి శత్రునావ రెచ్చుటనున్నదియు దెలిసినతెలియను కానివారి దృష్టి నెల్లప్పుడు వారియెరుటనున్న దిడ్యూరపు బిళ్లవైనుంచుదురు. అందలినుల్లు ఏవిధముగా దిగిన నావిధ ముగా ఫిరంగి కాల్చుటకును. శత్రునావ పరిపండ్లెండు ముల్ల దూరమందున్నను ఒక్కగుండే ఒత్తినతక్షణమే ఫిరంగినోట నుండి సింహనాదమునుజేయుచు గుండు పగులెత్తును.

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200 pp. Price Rs. 1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English,
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada)
A little Drama for young and old to Stage or read.
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjab
A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— **Hebbbar Brothers,**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

మృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లో ప్రఖ్యాతి మైన మందు.
ప్రతివారము వేలవేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శిలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు
నొప్పులు, కీళ్ల పొట్టు, కడువాతము, వాపులు,
గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి
కమ్యుతము వంటిది. సువాసనగలిగియుండును.
చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి
లోకలి నొప్పులు నలు తము పోగలవు.
దీనిని విదేశములలో గూడ వాడుచున్నారు.
పంచభావచీటి చూచిగొనిన మోషము గలగడు.
అమృతాంజనమునకు సాటి వేరు లేదు.

అమృతాంజనము దీక్షా, 102, ప్రభాకర్ బొంబాయి రోడ్, 6, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

వనోపధి సారా పరిల్లా

ఇది దేహమునందున్న నెత్తురుగడ్డలను మరియు కఠిన చర్మరొగములను పొగుడేయును. కీళ్ల పొట్టు, పాత వాయువు పొట్టు, రఫడట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయచును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికంటే తులత పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును తుదివఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

మీక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో మెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండ సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము పొగుడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబముందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా కాగుచేసి రొగమును తుడుపును. భారతమధువల్లి (త్రాగుటకు మందు) నాగవల్లి కైలము పైపుతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, 108, ఫనస్ వాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవనంతో ఒక వనమాలిక. ఇది మే మనఃపూర్వకము అతిరహస్యపు బేషధమ. దీనివలన కడుగొన గలయున్న రాత్రి సమందపోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో వానివలన కనపడును. మూత ద్వారములకు సంబంధించి ఆరోగ్యములను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును శుద్ధపరచి నరములకు పుష్టియును, దేహమునకు బలమును కాలి నిచ్చును. 20 విధములగు సేవాములను మొదలంటి వాతము చేయుటలో సంజీవనం టిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీమతి పురుషులు బాలకు పృథులు అందరూ నుకయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియు కలుగును. వెల టెన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్తేజ ప్రత్యేకము.

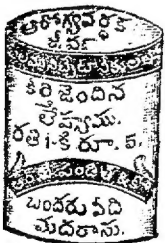
ప్రొఫెసరు బి. యస్. నాయుడు,
(1-5-15) కలియుగ భిమ.
బంగ్ లు, గుంటూరు జిల్లా.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని పొగుడేయ గలగు తరఫియందు నిచ్చుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేమేభాగములు యేమేపనులుచేయునో అని చెప్పి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు 8 వేరులను యీ కుంశముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో, యూరోపియన్ పోర్టల్ నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారిపద్దతులై నెన్నె యిప్పించి పంపబడును. యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. జూన్ 15 తాటిము, నాను ప్రారంభమగును. మే నెల 10 వ తేదీ లో గా దరఖాస్తులు పంపుతూ 10 రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపువారికి మాత్రము ఒకవోటు దొరకగలదు. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాల్లీ లండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

ఆరోగ్యవరకజీవన్.

ఈ రోగ్యమును, తప్పక 22 రోజులు భుజించినవారికి, కడుపున కలిగినట్టి కండ్లను, గుట్టును నడిచెడు నడకను, సింహమునకు కలిగియుండు బలమును కలుగజేయును. చెడురక్తమును శుద్ధి చేసి మంచిరక్తమును అధికరించును. 40 రూపాయలయెత్తు రు 1-0-0.

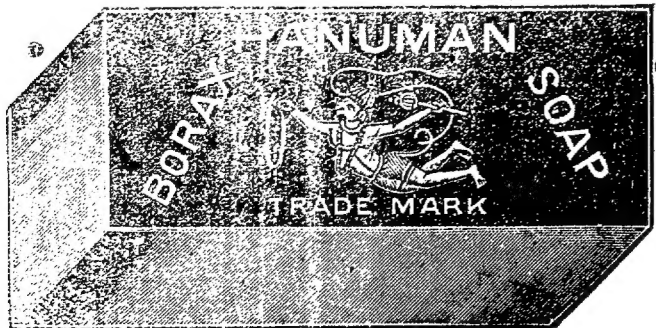
అర్. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ, బందరువీధి, మదరాసు.

హాని లేదు. నిశ్చయము. గణము కలిగితిరును, అన్ని విధములగు తువ్వవ్యాధులు, మూలకంకలు, మేహ రణములు, పుండ్లునుగునవి యన్నియును 4 వారములలోనే బదిరిపోవును. వారమురోజులకు శుభపడుమందు వెల రు 5-0-0 రెండురోజులకు శుభపడుమందు ఉచితముగ పరీక్షనిమిత్తము పంపబడును. వలయుచు రిటలు వ్రాయవలెను.

డాక్టరు ప్రమాకాంత హజరీ, బ్లడు స్పెషలిస్టు,
164/1 మానిక్టోలా స్ట్రీటు, (బీడన్ స్క్వేరు) కలకత్తా.
Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist
164-1 Manicktola Street, (Beaton Square) CALCUTTA

హనుమాన్

చర్మమునకు
హానికమును
పుష్టియును
సమృద్ధి.

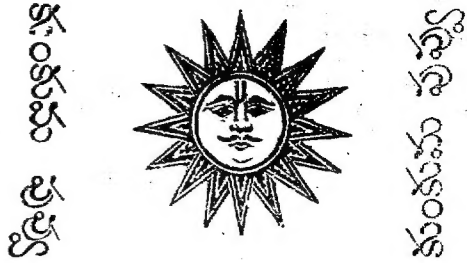

బోరక్సునబ్బు.

ముఖమును యీసబ్బుతో ప్రతి దినము శుభ్రము చేయుచుండిన సౌందర్యము తప్పక కలుగజేయును.

ఎస్. రంగనాథం నెట్టి అండు బృదర్లు, మదరాసు,

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనుపారు సూర్యమా స్కను గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
21, హమ్మంబీధి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వర్తకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్య సూచికలు.

వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషలలోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు నూతనము. ఇది వాణిజ్యభవమునకు సోపానములు. ఇది లేనిదే వాణిజ్యము అభివృద్ధి కానేరదు. ఇది లేనిదే మన వాగరకదేశముని చెప్పుటకు వీలులేదు. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిర్మాత ఒకరి కొకరికిని, పట్టణములందును పల్లెలందును నమ్మవులను కొని జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇది దేశమందన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన ద్వారయొక్కయు, వ్యవహారముల నిందు నమోదుచేయించు కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగముంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న మీపేరు నిందు నమోదుచేయించుకొనక తప్పదు. మీరేవ్యవహారమును చేయుటలేదా? చేయుచున్నచో మీవ్యవహారము జగముంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆరోగికముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయించుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబోవుచున్నాము.

i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునకుల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, ఏజెంట్లు వగయిరాసూచిక ఇదిఅన్ని దేశములవర్తక కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, మర్యాదియా, యింగ్లండు, అమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రామికదేశములయందు దేవస్తువు యేకర్యా గారములందు నిర్మించబడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశమందు ప్రతివారికి తెలియట్లై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—వైజా 1/4 క్రాసు.
పూర్తిపేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4.
3/4 పేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరునామాలు నమోదుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికి ప్రత్యేకము. 2 వ సెంటరు సూచిక అనగా తెలుగుపుస్తకము సుమారు 200 పేజీలందును. వెల అందరికిని గులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కాకలయునో అన్ని ప్రతులుమాత్రమే వేయదలచుకొన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్డరు రిజిస్టరుచేయించుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్పష్టముగ దొరకవు. ముందు ఖరీదు బంపువారికి పుస్తకముఖరీదు రూ 3 మాత్రమే. ఆర్డరు ప్రకటనలు వగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దిరోజులలో చాలిం చదవవును. యీవిషయమై రేపు మీరు మరచిపోవచ్చును గాన యీరోజుననే వ్రాసిని మేముకలుగగలదు. త్వరపడుడు. చిరునామా:— ఆంధ్ర నిట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.